

PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Staphorst

29 januari 2013

**PlanMER bestemmingsplan
Buitengebied Staphorst**

Verantwoording

Titel	PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Staphorst
Opdrachtgever	Gemeente Staphorst
Projectleider	Niels Bronsgeest
Auteur(s)	Maartje van Ravesteijn, Lex Bekker, Elles van Drunen en Frank Druijff
Projectnummer	1208804
Aantal pagina's	118 (exclusief bijlagen)
Datum	29 januari 2013
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
BU Ruimtelijke Kwaliteit
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R002-1208804RMV-evp-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
Samenvatting	11
1 Inleiding.....	23
1.1 Een nieuw bestemmingsplan Buitengebied Staphorst	23
1.2 Doel van het bestemmingsplan	24
1.3 Reden voor dit milieueffectrapport	24
1.4 Hoofddoel planm.e.r.	25
1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag	25
1.6 M.e.r.-procedure	25
1.7 Leeswijzer	26
2 Uitgangspunten en kader van het milieueffectrapport	27
2.1 Algemeen	27
2.2 Plan- en studiegebied.....	27
2.3 Kenschets veehouderij Staphorst in de huidige situatie	29
2.4 Beleidskader stikstofdepositie	33
2.5 Relevant beleidskader	34
3 Het bestemmingsplan Buitengebied	37
3.1 Uitleg ruimtelijk plan	37
3.2 De bestemmingen	39
4 Onderzoeksaanpak	43
4.1 Gebiedsgerichte benadering	43
4.2 Te onderzoeken scenario's	44
4.3 De referentiesituaties	44
4.3.1 Referentie vanuit de Natuurbeschermingswet (Nbw)	45
4.3.2 Referentiesituatie vanuit de Wet milieubeheer	46
4.4 Scenario maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector	47
4.5 Dynamiek in de sector	49
4.6 Onderzoek naar het effect van beleid van de provincie Overijssel	50
4.7 Nader onderzoek	50

5	Effecten op natuur	51
5.1	Beoordelingskader	51
5.2	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	51
5.2.1	Algemeen	52
5.2.2	Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten.....	53
5.2.3	Ecologische hoofdstructuur	54
5.2.4	Flora- en faunawet	57
5.3	Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen	58
5.3.1	Resultaten van de gebiedgerichte modelleringen	58
5.4	Effecten Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten (passende beoordeling)	65
5.4.1	Natura2000-gebieden.....	66
5.4.2	Beschermde natuurmonumenten	70
5.4.3	Conclusie.....	72
5.5	Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur	72
5.5.1	Toewijzing en zonering van functies	73
5.5.2	Ontwikkelingsmogelijkheden	75
5.5.3	Conclusie.....	75
5.6	Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet	76
5.6.1	Belang van het plangebied als leefgebied.....	76
5.6.2	Conclusie.....	77
5.7	Samenvatting effecten op natuur	77
5.7.1	Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten	78
5.7.2	Ecologische Hoofdstructuur	78
5.7.3	Flora- en faunawet	78
6	Milieueffecten overige thema's	79
6.1	Methodiek effectenonderzoek	79
6.2	Beoordelingskader	79
6.3	Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.....	79
6.3.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling Landschap.....	80
6.3.2	Effecten	86
6.4	Bodem en water	92
6.4.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	92
6.4.2	Effecten	95
6.5	Verkeer	96
6.5.1	Huidige situatie.....	96

6.5.2	Effecten	97
6.6	Woon- en leefmilieu.....	97
6.6.1	Huidige situatie.....	97
6.6.2	Effecten	102
6.7	Gezondheid	105
6.7.1	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	105
6.7.2	Effecten op de (kans op de) verspreiding van zoönosen	105
7	De effecten op een rij	107
7.1	Conclusies.....	107
7.2	Natuur.....	108
7.2.1	Natura2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten.....	108
7.2.2	Ecologische Hoofdstructuur	109
7.2.3	Flora- en faunawet	109
7.3	Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.....	110
7.3.1	Landschap.....	110
7.3.2	Cultuurhistorie	110
7.3.3	Archeologie	111
7.3.4	Aardkunde	111
7.4	Bodem en water	111
7.4.1	Bodem	111
7.4.2	Water.....	111
7.5	Verkeer.....	112
7.6	Woon- en leefmilieu.....	112
7.6.1	Geluid	112
7.6.2	Luchtkwaliteit.....	112
7.6.3	Geur	113
7.7	Gezondheid	113
7.8	Uitvoerbaarheid bestemmingsplan.....	114
7.9	Vervolgproces	114
7.10	Aanbevelingen.....	115
8	Ontbrekende informatie en onzekerheden	117
8.1	Leemten in kennis en informatie	117

Bijlage(n)

Literatuurlijst

M.e.r.-procedure

Relevant beleidskader

Beschrijving methodiek berekening ammoniakemissie

Verklarende woordenlijst

Beschrijving Natura2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten

Kaart natuurdoeltypen in Natura2000-gebied 'Olde Maten & Veerslootlanden'

Samenvatting

De gemeente Staphorst stelt een nieuw bestemmingsplan Buitengebied op. Naast een actualiseringslag is het doel van het plan om de kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is dit milieueffectrapport opgesteld.

Waarom dit planMER

Het nieuwe bestemmingsplan buitengebied vormt het kader voor eventuele Besluitm.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten. Het is niet ondenkbeeldig dat voor bepaalde activiteiten te zijner tijd Besluitm.e.r.'s¹ doorlopen moeten worden. Het gaat specifiek om het bieden van ontwikkelruimte voor deze agrarische bedrijven zoals de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee, varkens (besluitm.e.r, onderdeel C, categorie 14) en overige diersoorten² (besluitm.e.r., onderdeel D, categorie 14). Daarnaast zijn significant negatieve effecten op de omliggende Natura2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten. De passende beoordeling, die tevens integraal onderdeel uitmaakt van deze PlanMER, zal uitsluitend geven of daadwerkelijk sprake is van significant negatieve effecten als gevolg van de ontwikkelmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt.

Vanwege het feit dat het bestemmingsplan mogelijk kader stellend is voor Besluitm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten en omdat een passende beoordeling moet worden opgesteld is het doorlopen van de planm.e.r. verplicht.

Wat staat er in dit MER

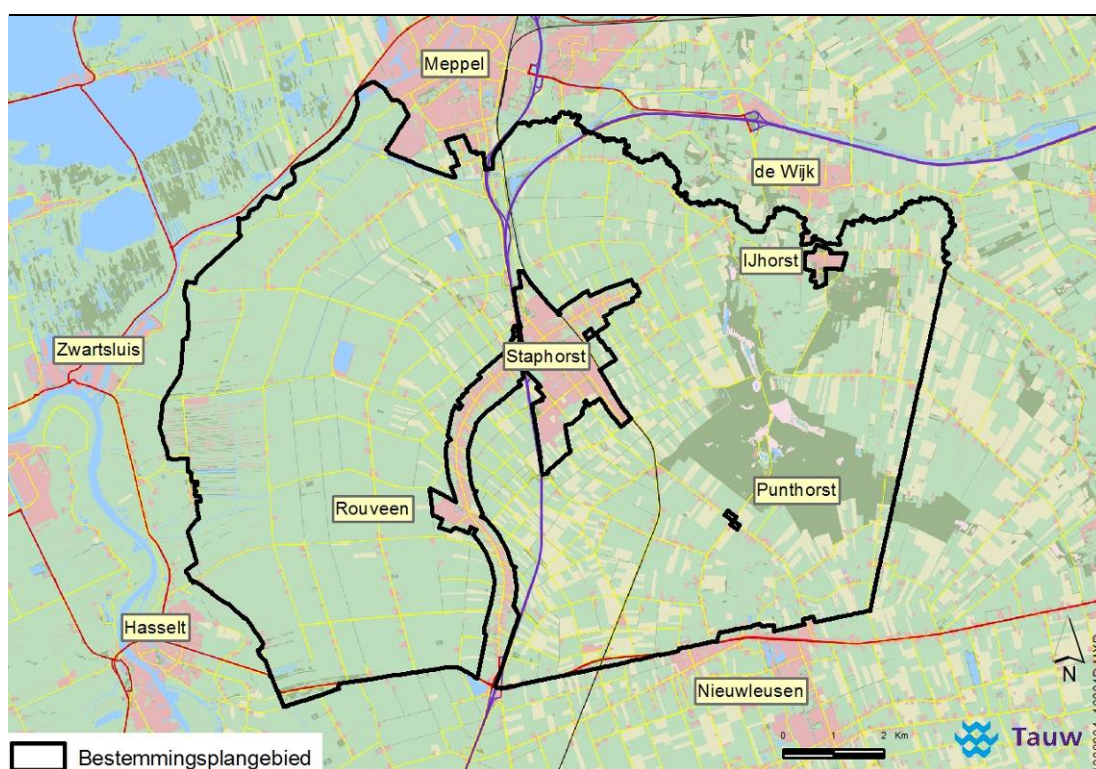
Het hoofddoel van dit milieueffectrapport (MER) is het in beeld brengen van de milieugevolgen van de ontwikkelruimte die het voorliggende plan biedt, in het bijzonder de gevolgen van de emissie van stikstof op de nabijgelegen Natura2000-gebieden en de Beschermende natuurmonumenten. In dit kader wordt aandacht besteedt aan:

- Onderbouwing van de ontwikkelingsruimte voor de landbouwsector binnen het plangebied
- Kwantificering van de mogelijke effecten op stikstofdepositie (primaire effecten)
- Op stikstofdepositie herleidbare scenario's om de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het plangebied te onderzoeken
- Inzicht in de secundaire effecten (zoals landschap, bodem en water en verkeer) die voorkomen uit het voorliggende plan

¹ Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport

² Pluimvee, mestvarkens, zeugen, gespeende biggen, pelsdieren, voedsters, vlees- en opfokkonijnen, melk-, kalf- of zoogkoeien, vrouwelijk jongvee, vleesrunderen, schapen, geiten, paarden, pony's en struisvogels

Hoewel de ontwikkelruimte van de agrarische bedrijven de directe aanleiding vormen voor dit milieueffectrapport worden daarnaast ook de overige functies binnen het plangebied beschouwd. Dat is kwalitatief, beschrijvend gedaan. Het gaat dan om de functies landschap, cultuurhistorie, bodem en water, verkeer, recreatie en het fysieke leefmilieu. Het onderzoek strekt zich in principe uit over het hele plangebied zoals dat in de onderstaande figuur wordt weergegeven.

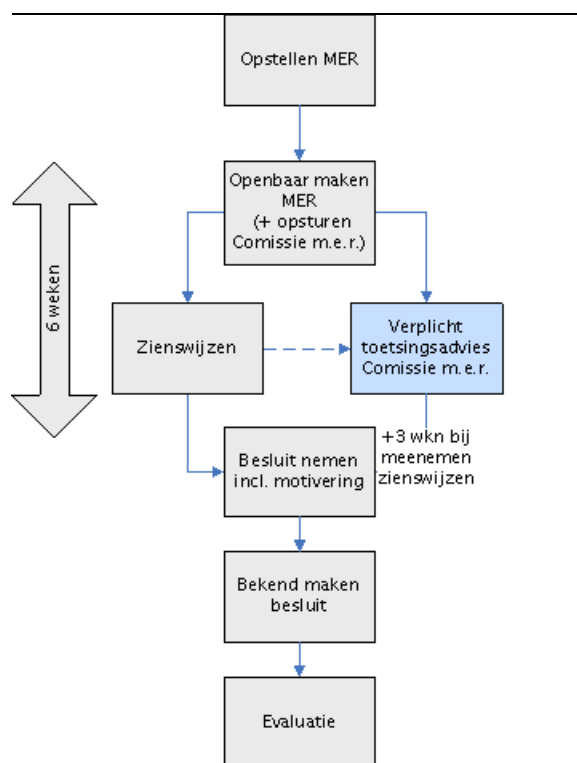

Figuur 0.1 Plangebied

Het studiegebied bestaat uit het plangebied aangevuld met gebieden buiten het plangebied waarop effecten te verwachten zijn, zoals de Natura2000-gebieden de Wieden (grenst aan de noordwestzijde aan het plangebied), Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht (op minder dan 1 km van het plangebied), Zwarte Meer (op circa 5 km), Uiterwaarden IJssel (op circa 10 km), de Weerribben (op circa 12 km) en Vecht- en Beneden-Reggegebied (op circa 12 km).

De m.e.r.-procedure

Het MER bevat het onderzoek naar de milieueffecten die voortkomen uit het bestemmingsplan. De Uitgebreide m.e.r.-procedure is van toepassing (art. 7.9 Wet milieubeheer). In onderstaande figuur staat die schematisch weergegeven.

Figuur 0.2 Milieueffectprocedure (Commissie voor de m.e.r.)

Wat beoogt het nieuwe bestemmingsplan

Het plangebied staat niet voor grote veranderingen. Het gaat voornamelijk om het vastleggen van de bestaande situatie en mogelijkheden in een actueel toetsingskader. Daarnaast zijn kwalitatieve verbeteringen mogelijk. Hierbij kan worden gedacht aan de versterking van het recreatieve karakter. Voor de landbouw spelen ontwikkelingen zoals schaalvergroting, verbreding en bedrijfsbeëindiging.

Anderzijds wordt er met het bestemmingsplan ook naar gestreefd om ongewenste ontwikkelingen tegen te houden of juist ruimte te creëren voor ontwikkelingen die in de komende planperiode zijn te verwachten. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van vrijkomende agrarische bebouwing en de Ecologische Hoofdstructuur. Om hierbij sturend op te kunnen treden bevat het bestemmingsplan een visie voor de toekomst, met daaraan gekoppeld specifiek beleid en regels.

Hoe is het onderzoek opgezet

Het plangebied is bestemd voor diverse gebruiksvormen en functies. Het gaat hoofdzakelijk om de functie landbouw. Daarnaast bevat het gebied de functies bedrijvigheid, wonen, verblijfs- en dagrecreatie en maatschappelijke voorzieningen. Het totaal aantal landbouwbedrijven in de gemeente Staphorst bedroeg in 2000 641, tegenwoordig telt het buitengebied 279 agrarische bedrijven. Het bedrijfstype melkveehouderij komt in het plangebied verreweg het meest voor (205 bedrijven). Op grote afstand gevolgd door vleesvee- (25), paarden- (13), kippen- (11) en varkensbedrijven (10). In onderstaande tabel is het emissieprofiel van het gebied weer gegeven. Dit is de relatieve bijdrage aan de emissies van de verschillende diergroepen.

Tabel 0.1 Het emissieprofiel van het plangebied

Diergroep	Relatieve bijdrage aan de emissies	Opmerkingen
Melkvee	49 %	
Kippen	23 %	
Vleesvee	15 %	
Varkens	9 %	
Overig	4 %	Paarden, geiten en dergelijke

Onderzochte scenario's

Volgens de natuurbeschermingswet moet voor plannen welke significant effect kunnen hebben op Natura2000-gebieden een toetsing moet plaatsvinden zoals bedoeld in artikel 19J van de wet. Dit significante effect wordt in het kader van dit bestemmingsplan vooral gevormd door de depositie van stikstof op nabijgelegen Natura2000-gebieden en natuurbeschermingsgebieden. Om de effecten van het plan in beeld te brengen zijn een aantal scenario's onderzocht.

Referentiesituatie en worstcase-scenario

Gestart is met het in beeld brengen van de referentiesituatie. Voor de passende beoordeling Nb-wet is dat de huidige situatie. In het MER wordt, vanuit de eisen de Wm stelt aan een MER daar een vergelijking met de autonome ontwikkeling aan toegevoegd. In dat geval worden de maatregelen opgelegd door het Besluit huisvesting al verdisconteerd in de referentie.

Vervolgens is vastgesteld wat het maximaal mogelijke effect kan zijn vanuit het plangebied. Dit is het zogenaamde "Worstcase-scenario". De uitgangspunten voor dit scenario zijn:

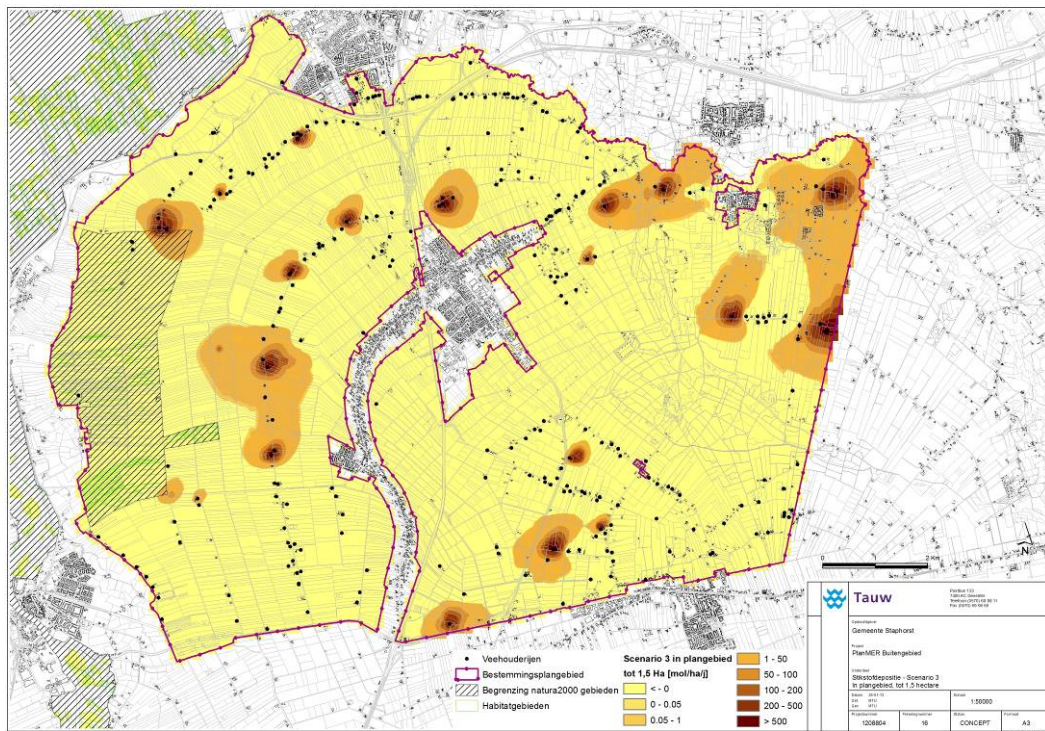
- Het uitbreiden van de bouwvlakken tot 2 ha, daar waar de gemeente voornemens is dit toe te gaan staan
- Geen verdergaande inzet van emissiebeperkende maatregelen ten opzichte van autonome ontwikkelingen

Uit de berekeningen blijkt dat voor de Natura2000-gebieden geldt dat het uitbreiden van alle veehouderijbedrijven in het plangebied, zonder gebruik te maken van een salderingsregeling of van de mogelijkheden die door de techniek worden geboden, tot resultaat heeft dat de depositie toeneemt in het gehele Natura2000-gebied. In bijna het volledige areaal met kwalificerende habitats zou er dan sprake kunnen zijn van een toename van de depositie met meer dan 10 mol N/ha/jaar. Vanuit de natuurbeschermingswet zou het plan daarmee niet uitvoerbaar zijn.

De volgende stap is daarom het ontwikkelen van realistische scenario's. Er zijn twee scenario's ontwikkeld: externe en interne saldering. Voor het scenario externe saldering zijn bovendien twee verschillende mogelijkheden in beeld gebracht:

- Externe saldering (scenario 3): externe saldering houdt in dat de ammoniakdepositie van een nieuw of uitbreidend bedrijf wordt gecompenseerd door gebruik te maken van de ammoniakdepositie van (deels) stoppend bedrijf. Er zijn twee scenario's voor externe saldering onderzocht. Scenario 3-1 gaat er vanuit dat de groeiende bedrijven het bouwvlak maximaal tot 1,5 hectare kunnen vergroten. In scenario 3-2 is ook onderzocht of er voldoende agrarische ontwikkelruimte is om de groeiende bedrijven tot 2 hectare te kunnen laten uitbreiden als er rekening wordt gehouden met de vele stoppende bedrijven in De Streek (buiten het plangebied)
- Interne saldering (scenario 4). In sommige gevallen biedt externe saldering geen soelaas en zal een beroep gedaan worden op interne saldering. Dit kan het geval zijn als een vooruitstrevende ondernemer sneller wil uitbreiden dan dat hij in staat wordt gesteld door het vrijkomen van ammoniakemissies vanuit stoppende collega's. In dat geval kan de ondernemer besluiten de bestaande stallen af te breken en integraal te vervangen door emissiearme stallen

Globale gebiedsgerichte berekeningen tonen aan dat er in scenario 3, dat uitgaat van het mechanisme van externe saldering op basis van het in de provincie Overijssel vastgestelde beleid, met de daarbij behorende emissiereductie, er in het plangebied onvoldoende salderingsruimte aanwezig is om een wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare mogelijk te maken. Die salderingsruimte is er wel als de groeiers worden beperkt tot een bouwvlak van 1,5 ha (scenario 3-1). De resultaten van de bijbehorende verspreidingsberekeningen zijn weergegeven in de onderstaande figuur.

Figuur 0.3 Scenario 3-1: effect op de depositie, ten opzichte van het huidige gebruik, dat voort zou komen uit een aannemelijke dynamiek in het buitengebied van Staphorst, rekening houdend met externe saldering zoals bedoeld in het Overijssels beleid, zonder toekenning van de wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare bouwvlak (maximaal bouwvlak blijft hier 1,5 hectare)

Pas als scenario 4 wordt ingezet, waarbij ook alle bestaande stallen van de groeiers worden aangepast tot emissie-arme stallen, en de ontwikkelingen dus uitgaan van het mechanisme van interne saldering, in combinatie met externe saldering, ontstaat er genoeg salderingsruimte.

Effecten op Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Het bestemmingsplan buitengebied Staphorst is wat betreft de bescherming van Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten in de realistische scenario's 3-1 en 4 op de meeste punten redelijkerwijs uitvoerbaar. Echter dient de nieuwe natuur in Natura2000-gebied 'Olde Maten en Veerslootslanden' ook als dusdanig te worden bestemd. Verder zijn de beschermde natuur- en landschapswaarden voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels en er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura2000-gebieden of Beschermde natuurmonumenten. Het effect is voor Natura2000-gebied als 'negatief' beoordeeld.

Indien de aangegeven gebieden gepast worden bestemd, dan is de beoordeling 'neutraal'. Het effect op Beschermd Natuurmonumenten is als 'neutraal' beoordeeld.

Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Ontwikkelopgaven voor nieuwe natuur leiden naar verwachting op termijn tot de noodzaak voor herbestemming van sommige agrarische percelen tot natuur. Deze herbestemming kan worden vereenvoudigd door een wijzigingsbevoegdheid op te nemen onder de bestemming 'agrarisch met waarden - landschap en natuur'. Onafhankelijk van de wijzigingsbevoegdheid wordt opgenomen, is het bestemmingsplan op het gebied van EHS-bescherming redelijkerwijs uitvoerbaar. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

Effecten op beschermde soorten (Flora- en faunawet)

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een ecologische gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Daarom is het effect op dit onderdeel als 'neutraal' beoordeeld.

Effecten op landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

Landschap

Door de directe koppeling van de (agrarische) bestemmingen aan de verschillende landschapstypen en bijbehorende karakteristieken in het bestemmingsplan buitengebied, zullen de effecten van de nieuwvestiging en uitbreidingsmogelijkheden in de agrarische sector overwegend neutraal uitvallen. Behoud en versterking van de landschappelijke identiteit zijn voldoende gegarandeerd met het voorliggende plan waarin initiatiefnemers moeten aantonen dat de landschappelijke waarden niet onevenredig worden geschaad en waarbij zij inpassingsmaatregelen dienen te overleggen. Uitbreidingen zullen zodoende gepaard gaan met de realisatie van nieuwe landschapselementen in het gebied. Hierdoor worden nieuwe opstallen (deels) aan het oog onttrokken en mogelijk zullen ook bestaande gebouwen een betere inpassing krijgen. De landschappelijke samenhang die in het gebied wordt hierdoor behouden. In het landschapsplan Staphorst (gemeente Staphorst, 2011) worden middels principe-uitwerkingen de verschillende inpassingmogelijkheden weergegeven.

In het open slagenlandschap waar de uitbreidingsmogelijkheden effecten kunnen hebben op de karakteristieke openheid, vraagt met name de kwaliteit en uitstraling van de nieuwbouw aandacht, aangezien hier landschappelijke inpassing middels erf- en perceelbeplanting ongewenst is. Specifiek voor de mogelijkheid een paardenbak te realiseren binnen het bouwvlak zal zoveel mogelijk gezocht worden naar mogelijkheden achter de bestaande bebouwing, om zo verrommeling van de agrarische linten te voorkomen.

Al met al leiden de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan buitengebied tot een neutraal effect op de landschappelijke karakteristiek (0).

Cultuurhistorie

Ten aanzien van de effecten voor cultuurhistorie (historische geografie en bouwhistorie) zullen de effecten, evenals bij het aspect landschap, beperkt zijn. Het behoud van cultuurhistorische waarden (onder ander door het erfinrichtingsplan) voldoende geborgd in het voorliggende bestemmingsplan buitengebied.

Dit leidt tot een neutrale beoordeling van het effect (0).

Archeologie

Ten aanzien van nieuwvestiging van agrarische bedrijven en uitbreiding van bestaande bedrijven is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden. In het bestemmingsplan is een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek. Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

Het effect wordt als neutraal beschouwd (0).

Aardkunde

De aardkundig waardevolle gebieden worden niet specifiek benoemd dan wel bestemd in het bestemmingsplan buitengebied. In het bestemmingsplan is met betrekking tot bodemingrepen wel een omgevingsvergunningstelsel voor werken en/of werkzaamheden opgenomen. Daarnaast hebben burgemeester en wethouders de bevoegdheid om aanvullende eisen te stellen aan de ruimtelijke ingreep om te voorkomen dat er een onevenredige aantasting van geomorfologische waarden plaatsvindt. De bescherming van aardkundig waardevolle gebieden is daarmee afdoende geborgd.

Al met al zal de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan buitengebied biedt, niet leiden tot positieve dan wel negatieve effecten op de aardkundige waarden (0).

Effecten op bodem en waterBodem

Wat betreft bodemkwaliteit moet bij een nieuwe ontwikkeling conform de wetgeving de kwaliteit van de grond vastgesteld worden middels een bodemonderzoek, dan wel partijkeuring. Wanneer verontreiniging wordt geconstateerd zullen maatregelen worden genomen en indien nodig wordt de grond gesaneerd. De ontwikkelingen in bestemmingsplan zullen geen verder verslechtering van de bodemkwaliteit tot gevolg hebben.

Het effect op bodem wordt als neutraal beoordeeld (0).

Water

Het effect op water is zowel op de veerkracht van het watersysteem als op de waterkwaliteit en het waterbergend vermogen wordt als neutraal (0) beoordeeld.

Effecten op verkeer

Gezien de relatief geringe verkeersaantrekkende werking en de voorwaarde met betrekking tot de verkeersveiligheid worden geen knelpunten verwacht als gevolg van het bestemmingsplan.

Het effect is daarom neutraal (0).

Effecten op woon- en leefmilieuGeluid

In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van de snelwegen (A28 en A32) of het aantal sporen / spoorlijnen voorzien. Een overschrijding van de grenswaarden geluid wordt niet verwacht: de geluidsoverlast wordt voornamelijk veroorzaakt door het verkeer. Zoals in paragraaf 5.5 en in deze paragraaf beschreven, zal de toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan beperkt zijn. Ook de toename als gevolg van de nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn, zoals in paragraaf 6.6.2 toegelicht is.

Het effect voor geluid is neutraal (0).

Luchtkwaliteit

In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van de snelwegen (A28 en A32) of het aantal sporen / spoorlijnen voorzien. Een overschrijding van de grenswaarden van fijn stof en stikstofdioxide wordt niet verwacht. De toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan zal beperkt zijn. Ook de toename als gevolg van de nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn vanwege de randvoorwaarden die daarvoor in het bestemmingsplan zijn opgenomen en het feit dat in de huidige situatie de achtergrondconcentraties van fijn stof en stikstofdioxide redelijk is en er geen fijn stof knelpunten veehouderij in het plangebied zijn.

Het effect voor luchtkwaliteit is neutraal (0).

Geur

Een uitbreiding of nieuwbouw van een melkveestal is conform de verordening is niet mogelijk op een afstand van 50 meter of minder. Op termijn zullen daarmee steeds minder dierverblijven op minder 50 meter afstand staan en zal het aantal knelpunten afnemen. Daarnaast geldt dat, op basis van de dynamiek in de sector zoals omschreven in paragraaf 2.3, er op jaarbasis een groot aantal bedrijven zal stoppen met het houden van vee. Dit betekent dat het aantal geurbronnen navenant af zal nemen. Deze ontwikkelingen tezamen leveren een positief effect op voor het gebied als geheel.

Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Het voorgenomen bestemmingsplan buitengebied Staphorst geeft uitwerking aan vastgesteld beleid voor het gebied. Het plan faciliteert vooral landbouwkundige ontwikkelingen in het gebied. Voorliggend planMER toont aan dat als gevolg van uitvoering van het bestemmingsplan geen knelpunten ontstaan op het gebied van wet- en regelgeving. Speciale aandacht in dit planMER is uitgegaan naar mogelijke effecten van de ontwikkelruimte die aan agrarische bedrijven geboden wordt. Voor het onderdeel ecologie ligt hier een uitvoerige scenarioanalyse aan ten grondslag. De resultaten van de scenario's hebben aangetoond dat de ontwikkelruimte geen negatieve effecten op verzuring en eutrofiering oplevert na vergelijking van de ontwikkelruimte die met het plan mogelijk wordt gemaakt met het huidig gebruik. Er treedt ten opzichte van huidig door een afname van depositie zelfs een positief effect op. Ten opzichte van de autonome ontwikkeling kan er wel een zekere toename van de depositie gaan ontstaan.

Er is gerekend met twee reële scenario's: een scenario waar in de huidige bouwvlakken mogen worden uitgebreid tot 1,5 hectare, gebruik makend van externe saldering (scenario 3) en een scenario waarbij de bouwvlakken tot maximaal 2 hectare uitgebreid mogen worden gebruik maken van interne saldering (scenario 4). Voor geen van de overige aspecten zijn negatieve effecten te verwachten.

Daarmee is vastgesteld dat er ten aanzien van de Natuurbeschermingswet geen belemmeringen worden verwacht die het voorliggende plan onuitvoerbaar zouden kunnen laten zijn. Ook vanuit de andere sectorale kaders zijn de plannen inpasbaar.

Aanbevelingen

1. Aanbevolen wordt om de nieuwe natuur in Natura2000-gebied 'Olde Maten en Veerslootlanden' ook als dusdanig te bestemmen. Indien de aangegeven gebieden gepast worden bestemd, dan is de beoordeling van de effecten op Natura2000-gebied neutraal
2. In de wijzigingsbevoegdheden van het bestemmingsplan opnemen dat ofwel: de bouwvlakken maximaal mogen worden uitgebreid tot 1,5 hectare (scenario 3-1)

3. Wanneer dit niet wenselijk is en de gemeente de uitbreiding van het bestaand bouwvlak naar 2 ha via de wijzigingsbevoegdheden in stand wil houden een extra voorwaarde opnemen, namelijk dat van interne saldering gebruik dient te worden gemaakt (scenario 4) en dat aangetoond moet zijn dat de stikstofemissie niet toeneemt
4. Ook bij de uitbreiding van de intensieve neventak wordt het aanbevolen een voorwaarde van interne saldering op te nemen of de voorwaarde dat aangetoond moet worden dat de stikstofemissie niet toeneemt
5. Neem voor de uitbreidingen in het open slagenlandschap een extra beperkende voorwaarde op door eisen te stellen aan de kwaliteit en uitstraling van de nieuwbouw. Dit omdat de uitbreidingsmogelijkheden effecten kunnen hebben op de karakteristieke openheid en omdat landschappelijke inpassing middels erf- en perceelbeplanting hier ongewenst is
6. Specifiek voor de mogelijkheid een paardenbak te realiseren binnen het bouwvlak zal zoveel mogelijk gezocht worden naar mogelijkheden achter de bestaande bebouwing, om zo verrommeling van de agrarische linten te voorkomen

Kenmerk R002-1208804RMV-evp-V01-NL

1 Inleiding

De gemeente Staphorst stelt een nieuw bestemmingsplan Buitengebied op. Naast een actualiseringslag is het doel van het plan om de kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is dit milieueffectrapport opgesteld.

1.1 Een nieuw bestemmingsplan Buitengebied Staphorst

In het kader van de wettelijke actualiseringplicht stelt de gemeente Staphorst momenteel een nieuw bestemmingsplan Buitengebied op. Dit bestemmingsplan geldt voor het gehele buitengebied van de gemeente Staphorst en vervangt het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Staphorst uit 1994.

Voor deze herziening van het bestemmingsplan is de planm.e.r.-plicht³ aan de orde (zie verder paragraaf 1.4). Het voorliggende milieueffectrapport zal alle benodigde milieu-informatie leveren ten behoeve van een verantwoorde besluitvorming door de gemeenteraad over het bestemmingsplan.

Achtergrond

In 2008 heeft de gemeenteraad de Kadernota Buitengebied Staphorst vastgesteld. De Kadernota zet de koers uit voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied en is tevens de gemeentelijke structuurvisie voor het buitengebied. Het belangrijkste uitgangspunt van de kadernota is het ruimte bieden aan nieuwe ontwikkelingen, die worden afgestemd op de aanwezige landschappelijke en natuurlijke kenmerken. De Kadernota Buitengebied bepaalt op hoofdlijnen de ruimtelijke ambities en verantwoordt de gemaakte keuzes. De kadernota heeft een integrale en thematische benadering, waarbij de aspecten land- en tuinbouw, wonen en werken, recreatie, landschap, natuur, cultuurhistorie en archeologie en water worden behandeld.

Om aan deze koers een set van juridische uitgangspunten te koppelen, is de Nota Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied opgesteld (in 2010). De Nota Uitgangspunten bevat een nadere (juridische) uitwerking van het in de Kadernota geformuleerde beleid. Op basis van de Nota Uitgangspunten en de Kadernota is vervolgens het bestemmingsplan opgesteld.

³ PlanMER betreft het milieueffectrapport, en planm.e.r. de milieueffectprocedure

1.2 Doel van het bestemmingsplan

Doel van het bestemmingsplan is het bieden van voldoende ontwikkelingsruimte aan verschillende functies voor de beoogde planperiode van tien jaar, waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige landschappelijke en natuurlijke / milieukwaliteiten. De beoogde ontwikkelingsmogelijkheden richten zich daarbij met name op de agrarische activiteiten in het gebied. Zo wordt er langs enkele aangewezen agrarische linten ontwikkelingsruimte geboden voor nieuwe of te verplaatsen agrarische bedrijven. Dit alles met het oog op het bevorderen van een zo goed mogelijk gebruik van het landelijk gebied.

Daarnaast heeft de gemeente Staphorst de ambitie om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied mogelijk te maken die tevens bijdraagt aan de sociale en economische vitaliteit van het platteland en waarbij cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden worden behouden of versterkt⁴.

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied kan worden gekarakteriseerd als een conserverend plan⁵. Grootschalige nieuwe ontwikkelingen worden niet in het bestemmingsplan voorzien.

1.3 Reden voor dit milieueffectrapport

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied vormt het kader voor eventuele Besluitm.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten. Het gaat bijvoorbeeld om het bieden van ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven zoals de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee, varkens (besluitm.e.r., onderdeel C, categorie 14) en overige diersoorten⁶ (Besluitm.e.r., onderdeel D, categorie 14).

Passende beoordeling

Op voorhand zijn significant negatieve effecten op de omliggende Natura2000-gebieden niet uit te sluiten. Het gaat om effecten op de Natura2000-gebieden Olde Maten & Veerslootslanden, De Wieden & Weerribben, Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht en Zwarte Meer. De passende beoordeling Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw), die tevens integraal onderdeel uitmaakt van dit PlanMER (zie paragraaf 5.4), geeft uitsluitend of er daadwerkelijk sprake is van significant negatieve effecten als gevolg van de ontwikkelmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt. De emissie van stikstof vanuit de landbouwsector is het belangrijkste thema binnen deze passende beoordeling. Daarnaast worden vanzelfsprekend ook de 'niet stikstofaspecten' opgenomen in de passende beoordeling. Ook vanwege de noodzaak deze passende beoordeling op te stellen, maakt het doorlopen van de milieueffectprocedure (planm.e.r.) verplicht.

⁴ Bron: Kadernota Buitengebied Staphorst, 2 juli 2008

⁵ Met de verbeelding en de regels van een conserverend bestemmingsplan wordt de bestaande regeling voor de gronden in het plangebied geactualiseerd en worden geen grote nieuwe ontwikkelingen toegestaan.

⁶ Pluimvee, mestvarkens, zeugen, gespeende biggen, pelsdieren, voedsters, vlees- en opfokkonijnen, melk-, kalf- of zoogkoeien, vrouwelijk jongvee, vleesrunderen, schapen, geiten, paarden, pony's en struisvogels

1.4 Hoofddoel planm.e.r.

Het overall doel van het MER is het in beeld brengen van gevolgen van het bestemmingsplan voor de omgeving. Hoofddoel daarbij is het in beeld brengen van de milieugevolgen van de agrarische uitbreidingsmogelijkheden c.q. selectieve nieuwvestiging. Deze agrarische ontwikkelmogelijkheden in het bestemmingsplan bestaan voor bestaande bouwvlakken uit het kunnen uitbreiden tot 1,5 hectare.

Daarnaast zijn er tien agrarische linten aangewezen waaraan nieuwe bouwvlakken kunnen worden toegevoegd. In dit MER is onderzocht of hier milieuruimte voor is. Het gaat om maximaal 15 nieuwe bedrijven.

Mede op basis van het MER kan het bevoegd gezag een verantwoord besluit nemen over het nieuwe bestemmingsplan. Effectvergelijking vindt plaats door het planalternatief (= het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied) te vergelijken met de referentiesituatie (= de huidige situatie + de autonome ontwikkeling). De autonome ontwikkeling wordt inzichtelijk gemaakt door aan te haken bij vigerende bestemmingsplannen, trends en vastgesteld beleid.

1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

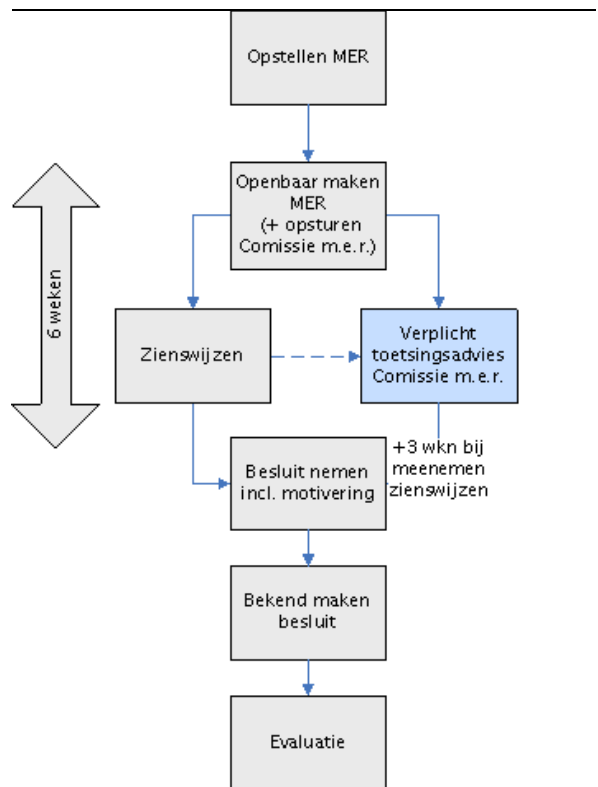
Initiatiefnemer in het kader van deze milieueffectprocedure is het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Staphorst. Het bevoegd gezag is de gemeenteraad.

1.6 M.e.r.-procedure

Op deze milieueffectprocedure is de uitgebreide procedure van toepassing (art. 7.9 Wet Milieubeheer). Deze uitgebreide procedure is in acht genomen. Het gemeentebestuur heeft ervoor gekozen de Commissie voor de m.e.r. geen advies uit te laten brengen over de notitie reikwijdte en detailniveau (Startdocument).

Het MER is voorafgegaan door dit Startdocument. Het Startdocument lag van woensdag 12 september tot en met dinsdag 9 oktober 2012 ter inzage op het gemeentehuis van Staphorst. Op het Startdocument zijn zeven reacties binnengekomen, met name van andere overheden.

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure van het bestemmingsplan Buitengebied. Het MER wordt samen met het Ontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. Vervolgens geeft de Commissie voor de m.e.r. een (verplicht) toetsingsadvies (binnen de inspraaktermijn). De gemeenteraad neemt vervolgens een besluit op basis van het MER, de inspraakreacties en overige adviezen. Het besluit wordt bekend gemaakt. De procesgang wordt in figuur 1.1 geïllustreerd.

Figuur 1.1 Milieueffectprocedure (m.e.r.)

Bron: Commissie voor de m.e.r.

Na afronding van deze plan-m.e.r.-procedure ten behoeve van het bestemmingsplan kan er nog steeds sprake zijn van een Besluitm.e.r.(beoordelings)-plicht voor nieuw- en hervestiging of uitbreiding van veehouderijbedrijven. Dit is afhankelijk van de omvang van de bedrijven. De Besluitm.e.r. dient uitgevoerd te worden op individueel bedrijfsniveau in het kader van de vergunningverlening.

1.7 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding (onder andere doel bestemmingsplan, aanleiding m.e.r.). De uitgangspunten en het kader van dit milieueffectrapport worden behandeld in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het plan. Hoofdstuk 4 bevat de onderzoeksaanpak. In hoofdstuk 5 staan de milieueffecten voor natuur. De overige milieueffecten zijn terug te vinden in hoofdstuk 6 (steeds voorafgegaan door de referentiesituatie). De vergelijking van de scenario's en leemten in kennis staan in hoofdstuk 7 en 8. Onderdeel van de bijlagen is onder meer een verklarende woordenlijst. In de hoofdtekst wordt verder verwezen naar verschillende andere bijlagen.

2 Uitgangspunten en kader van het milieueffectrapport

In dit hoofdstuk staan we stil bij de uitgangspunten en het kader van het MER. Wij gaan hierbij in op het plan- en studiegebied alsmede op de voorgeschiedenis die heeft geleid tot dit MER. Daarnaast schetsen wij de samenhang met overige ontwikkelingen. Het meest relevante beleid wordt eveneens in dit hoofdstuk behandeld. Het overige beleidskader wordt per thema belicht in bijlage 3.

2.1 Algemeen

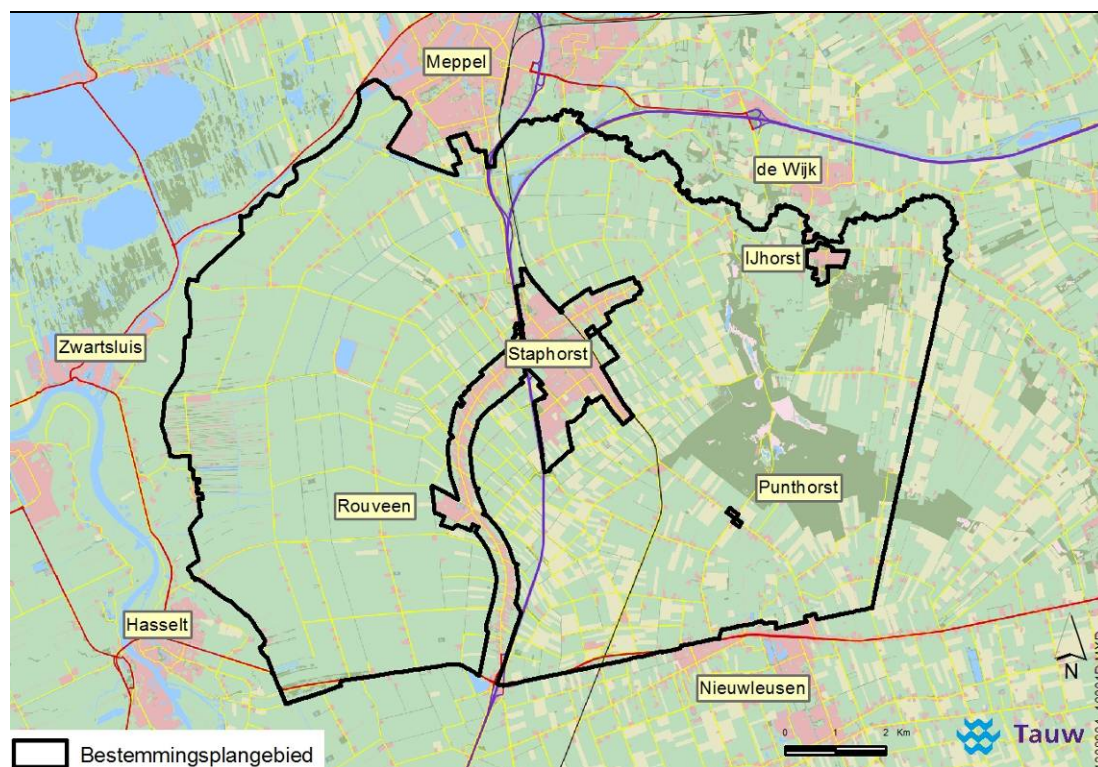
Staphorst is een gemeente in het noordwesten van de provincie Overijssel, grofweg gelegen tussen Meppel en Zwolle. De gemeente grenst aan de gemeenten Steenwijkerland, Meppel (provincie Drenthe), Hardenberg, Dalfsen en Zwartwaterland. De gemeente Staphorst heeft ruim 16.000 inwoners. Verreweg de grootste kern is Staphorst zelf, daarnaast liggen de kernen Rouveen, Punthorst en IJhorst binnen de gemeentegrenzen. Staphorst is ontstaan langs de Oude Rijksweg / Gemeenteweg. Vanaf deze weg is het landschap ontgonnen. Staphorst (en ook Rouveen) is een typisch voorbeeld van lintbebouwing. Het bebouwingslint van Staphorst wordt ook wel 'de Streek' genoemd.

Het plangebied laat zich kenmerken door de unieke structuur van de veenontginningen (het zogenaamde slagenlandschap), het akker- en weidegebied rond het dorp Staphorst en het bos- en heidegebied van Boswachterij Staphorst. Het buitengebied van Staphorst is hoofdzakelijk in gebruik als agrarisch gebied.

In cultureel opzicht is de klederdracht kenmerkend voor Staphorst. Een gedeelte van de Staphorster bevolking, voornamelijk vrouwen, draagt nog deze traditionele kleding. De blauw en groen gekleurde boerderijen zijn ook kenmerkend voor het gebied. Deze zijn niet alleen naast maar ook achter elkaar gelegen op de smalle kavels.

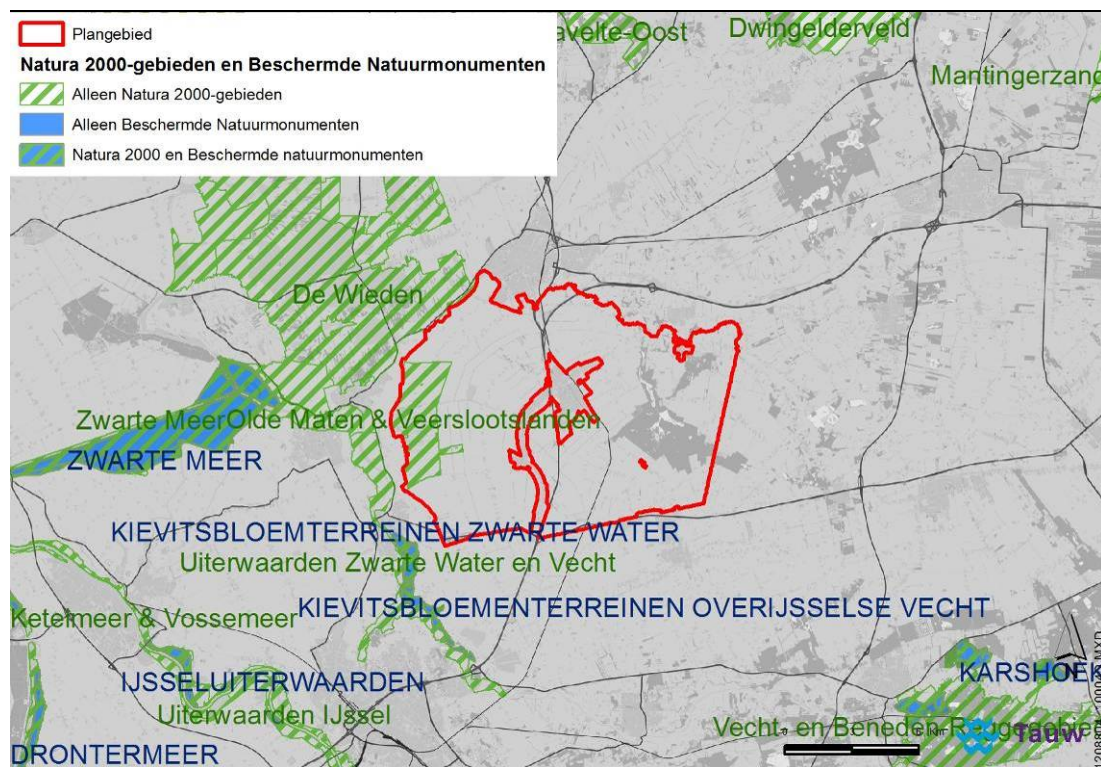
2.2 Plan- en studiegebied

De geografische reikwijdte van het planMER wordt gevormd door de grenzen van het bestemmingsplan. Het plangebied omvat het buitengebied van de gemeente Staphorst exclusief de kernen (zie figuur 2.1). De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen echter verder reiken dan de grenzen van het bestemmingsplan. Gedurende de planm.e.r. wordt daar rekening mee gehouden, dit noemen we het studiegebied.

Figuur 2.1 Plangebied

Het Natura2000-gebied Olde Maten & Veerslootslanden ligt in het plangebied (west). In de nabije omgeving liggen bovendien de Natura2000-gebieden de Wieden (noordwestelijk van het plangebied), Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht (op minder dan 1 km van het plangebied), Zwarte Meer (op circa 5 km), en Uiterwaarden IJssel (op circa 10 km), de Weerribben (op circa 12 km) en Vecht- en Beneden-Reggegebied (op circa 12 km). Deze Natura2000-gebieden maken aldus onderdeel uit van het studiegebied. Op figuur 2.2 is te zien waar de genoemde Natura2000-gebieden liggen in relatie tot het plangebied.

Figuur 2.2 Natura2000-gebieden in de nabije omgeving

De gebieden Zwarte Meer en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht zijn behalve als Natura2000-gebied ook aangewezen als Beschermd natuurmonumenten. Het eerste onder de naam Zwarte Meer, het tweede als Kievitsbloemterreinen Overijsselsche Vecht.

2.3 Kenschets veehouderij Staphorst in de huidige situatie

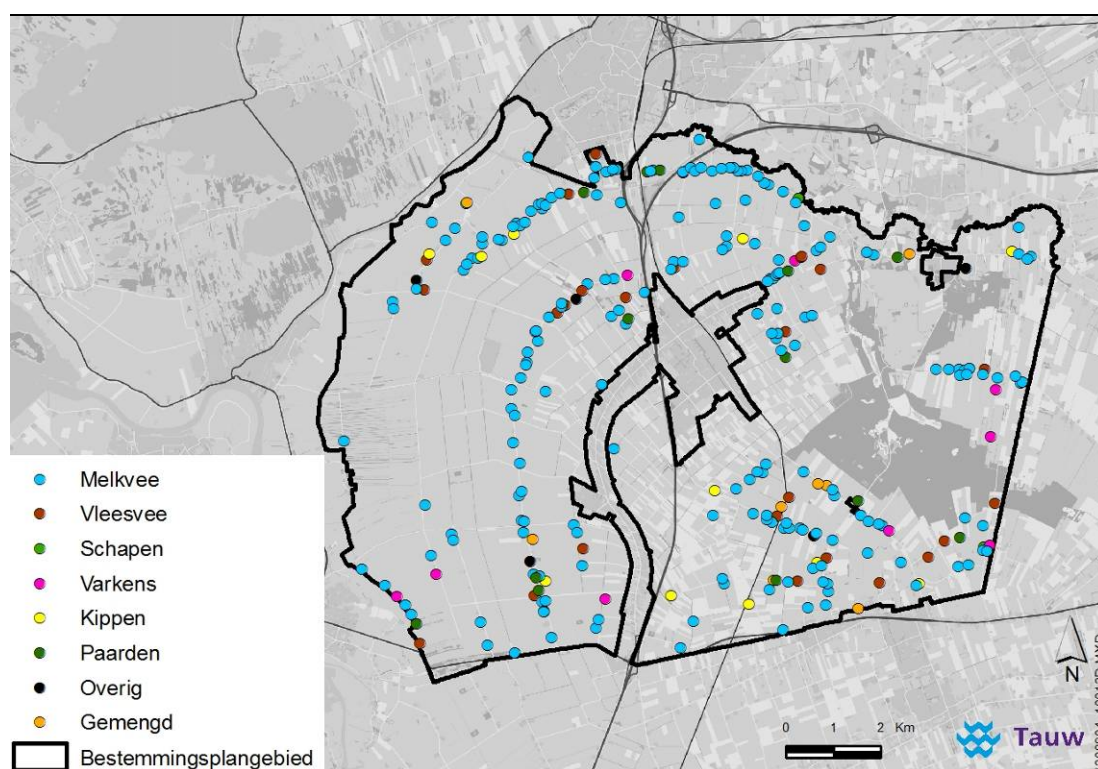
De agrarische sector in het plangebied (het buitengebied van de gemeente Staphorst) bestaat uit 278 operationele veehouderijbedrijven, waaronder 229 rundveehouderijen, 10 varkenshouderijen, 11 kippenbedrijven en 13 paardenbedrijven.⁷ Het aandeel melkveehouderijen is verreweg het grootst (zie tabel 2.1).

⁷ Bron van deze gegevens zijn de beschikbare meest actuele gegevens van de gemeente Staphorst (zie par. 3.5.1)

Tabel 2.1 Overzicht van het aantal en type bedrijven

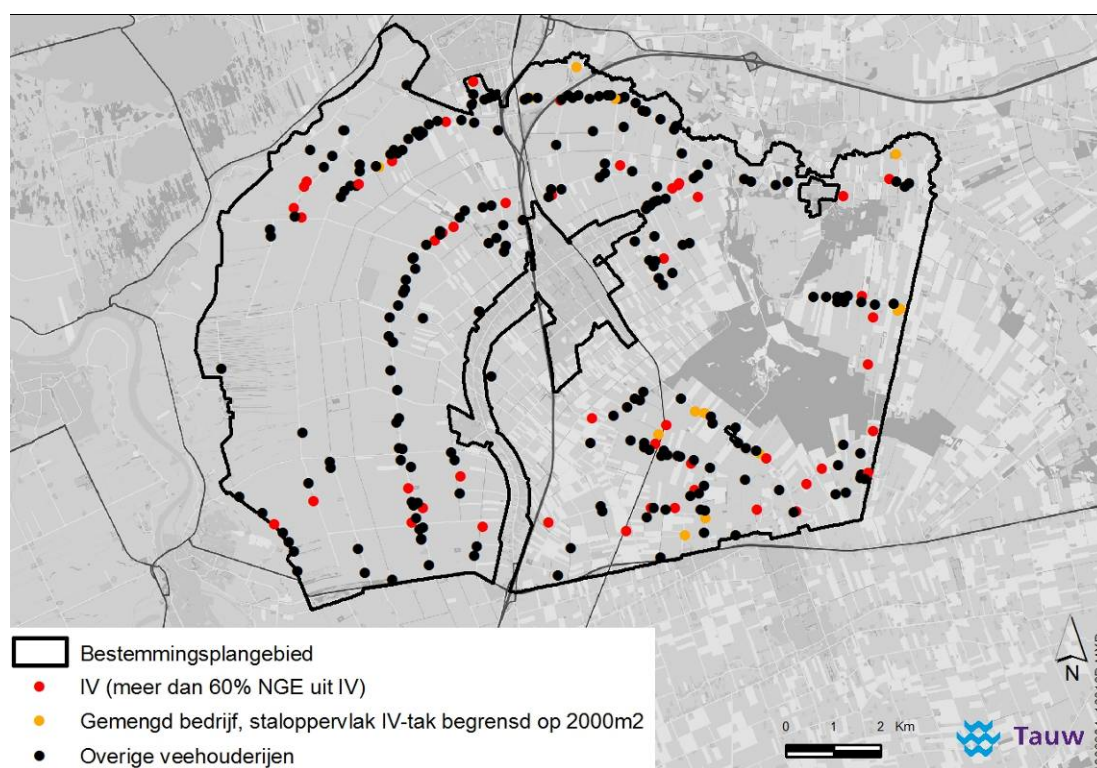
Type bedrijf	Aantal
Melkvee	205
Vleesvee	24
Varkens	10
Kippen	11
Paarden	13
Schape	2
Gemengd	8
Overig	5
Totaal	278

De spreiding van de bedrijven is per diersoort aangegeven op figuur 2.3.

Figuur 2.3 Dominante diersoort per bedrijf

Voor de beoordeling van de milieueffecten in de hoofdstukken 5 en 6 is het van belang te weten waar de intensieve veehouderijen zich in het plangebied bevinden. Dit type veehouderijen heeft immers de meeste milieu-impact. Op onderstaand figuur is de spreiding van de intensieve veehouderijen, grondgebonden agrarische bedrijven met een aanzienlijke intensieve neventak en overige agrarische bedrijven weergegeven. Te zien is dat de meeste intensieve en gemengd intensieve bedrijven zich ten oosten van De Streek bevinden in het jonge ontginningenlandschap.

Figuur 2.4 Spreiding intensieve, gemengde intensieve en grondgebonden, en grondgebonden bedrijven

In het plangebied zijn kippen, rundvee en varkens de meest voorkomende diergroepen (zie de tabel 2.2).

Tabel 2.2 Diergroepen

Diergroep	Aantal
Melkvee	23.227
Vleesvee	16.068
Schapen	2.076
Geiten	6.680
Varkens	15.477
Kippen	532.529
Paarden en pony's	458
Overig	181
Totaal	596.696

Dynamiek in de sector

Het buitengebied is in beweging. Door de bank genomen geldt dat de grotere bedrijven blijven bestaan en de kleinere verdwijnen. In Staphorst zal deze ontwikkeling ook plaatsvinden. Tussen 2000 en 2011 hebben 217 veehouderijen de bedrijfsvoering gestaakt (zie tabel 2.3).

Analyses van elders in het land laten zien dat op jaarbasis circa 6 % van de intensieve veehouderijen verwacht te stoppen. Deze percentages zijn ook voor de gemeente Staphorst denkbaar (het percentage is geverifieerd en gevalideerd door de gemeente⁸). Eigenaren zoeken naar een nieuwe invulling of exploitatie van hun locatie. Het nu geldende bestemmingsplan is in dat opzicht verouderd. Daarom kunnen veel wenselijke ontwikkelingen in het buitengebied niet met een eenvoudig procedure worden gerealiseerd. Het nieuwe plan moet ruimte bieden aan gewenste functiewijzigingen naar niet-agrarische functies. De overblijvende agrarische bedrijven willen blijven ontwikkelen en groeien.

Tabel 2.3 Afname van het aantal veehouderijbedrijven in Staphorst

Jaartal	Aantal veehouderijbedrijven
2000	641
2005	508
2011	424

⁸ Inschatting bedrijfsontwikkelingsplannen, gemeente Staphorst, 2012

2.4 Beleidskader stikstofdepositie

Om de voortdurende aantasting van biodiversiteit te keren zijn op Europees niveau natuurdoelen geformuleerd. De verschillende lidstaten moeten deze natuurdoelen realiseren teneinde een Europees natuurnetwerk te creëren, het Natura2000-netwerk.

Het blijkt dat de verzuring en eutrofiëring een lastig knelpunt is bij de implementatie van natuurbeschermingswetgeving (Nbw). Het gaat daarbij om de externe werking van stikstofemitterende activiteiten (landbouw, verkeer, industrie) op voor stikstofgevoelige natuur. De ervaring leert dat het invloedsgebied waarbinnen nog een toename van de depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen (zoals ammoniak) kan worden vastgesteld, veel groter is dan de invloedsgebieden van de aspecten als geur, fijn stof, geluid, verstoring, verkeersaantrekkende werking en dergelijke.

Stand-still voor eutrofiëring en verzuring

In grote delen van Nederland is sprake van een overbelaste situatie: de achtergronddepositie van stikstof overschrijdt de maximaal toelaatbare hoeveelheid stikstof die Natura2000-gebieden kunnen hebben (kritische depositiewaarde - KDW). Dat betekent dat iedere mol stikstof extra in potentie leidt tot een (mogelijk significante) verslechtering van de natuurlijke kenmerken van omliggende Natura2000-gebieden. Op basis van jurisprudentie in relatie tot de overbelaste situaties kan er in Nederland wellicht '*geen mol stikstof extra meer bij*', de rek lijkt eruit. Als deze lijn zou worden doorgezet zijn individuele bedrijfsplannen alleen mogelijk als er sprake is van een dalende totale emissie / depositie vanuit deze bedrijven.

Via het toepassen van technische (BBT⁹)-maatregelen op bestaande (intensieve) veehouderijen lijkt er nog wel ruimte voor ontwikkelingen, gedacht kan worden aan: saldering, het toepassen van emissiearme stalsystemen en het aanpassen van de voeding¹⁰ (nutriëntenmanagement). Binnen melkrundveehouderijen is via deze lijnen tussen de 20 en 40 % emissiereductie haalbaar. Dit is het percentage waar de sector van uitgaat in het kader van bijvoorbeeld de besluitvormingsprocessen rondom de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Binnen de intensieve veehouderij wordt al uitgegaan van technische maatregelen die een reductie van 70 % tot 85 % bewerkstellingen. In de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is 70 % reductie vooralsnog de minst vergaande nageschakelde techniek.

⁹ BBT: Best Beschikbare Techniek

¹⁰ Deze laatste maatregel staat bekend als 'het voerspoor'

Mogelijke ontwikkelingen op nationaal niveau

In Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie op Natura2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. Dat heeft onder andere te maken met veehouderijen die dicht bij elkaar liggen. In het overgrote deel van de gebieden liggen stikstofgevoelige habitats en in ruim vijftig gebieden is er sprake van fors overbelaste situaties. De landbouw levert een belangrijke bijdrage aan deze overbelasting (plus minus 35 %), maar niet de enige (verkeer, industrie).

Het gat tussen de huidige depositie van stikstof en de voor natuur nog te verdragen depositie is nog steeds groot. Het is de bedoeling dat binnen de PAS afspraken worden gemaakt over een daling van de stikstofdepositie, waaraan alle sectoren een bijdrage leveren. Deze afspraken worden juridisch geborgd. Dat zal echter op zijn vroegst plaatsvinden in januari 2014. Daarnaast wordt ecologisch onderbouwd wat de vereiste daling van de stikstofdepositie is, waarmee de instandhoudingsdoelen worden bereikt. Daar kan op dit moment echter nog niet op vooruit worden gelopen.

2.5 Relevant beleidskader

In deze paragraaf beschrijven we het generieke en relevante algemene beleidskader.

Bij het opstellen van het PlanMER wordt gebruik gemaakt van diverse integrale en sectorale beleidskaders. Beschreven worden de kaders op nationaal, regionaal en gemeentelijk niveau

De belangrijkste kaders zijn:

Nationaal

- Natuurbeschermingswet 1998
- Besluit ammoniakemissie huisvesting en veehouderij (AMvB huisvesting)
- Dierenwelzijnswetgeving
- Wet geurhinder en veehouderij
- Wet Luchtkwaliteit

Regionaal

- Omgevingsvisie, provincie Overijssel
- Omgevingsverordening, provincie Overijssel
- Beleidskader Natura 2000 en stikstof voor veehouderijen, provincie Overijssel
- De Factsheets Kaderrichtlijn Water van de waterschappen

Gemeentelijk

- Kadernota Buitengebied Staphorst, 2008 (gemeentelijke structuurvisie)
- Nota Uitgangspunten 2010
- Geurgebiedsvisie Staphorst, 2009
- Gemeentelijke geurverordening Staphorst, 2009
- Gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart 2011
- Beleidsnotitie Toepassing uitvoeringskader hergebruik Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) in de gemeente Staphorst, oktober 2006
- Erfgoedverordening 2010
- Waterplan Staphorst, 2009
- Landschapsplan, 2010/2011
- Beleidsnota Recreatie en Toerisme 2009-2014, gemeente Staphorst, 2009
- Nota externe veiligheidsvisie, 2007

De beleidskaders voor de specifieke thema's zijn opgenomen in bijlage 3.

Kenmerk R002-1208804RMV-evp-V01-NL

3 Het bestemmingsplan Buitengebied

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is de voorgenomen activiteit. In dit hoofdstuk wordt kort stilgestaan bij de ontwikkelruimte van de meest belangrijke functies binnen het plangebied. In het hoofdstuk komen ook de ontwikkelde gebiedsscenario's aan de orde.

3.1 Uitleg ruimtelijk plan

De belangrijkste ontwikkelingen die door het nieuwe bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, staan hieronder vermeld:

- Ontwikkelingen in het buitengebied zijn mogelijk mits rekening wordt gehouden met de karakteristieken van het landschap en de aanwezigheid van archeologische waarden. Er zal sprake moeten zijn van landschappelijke inpassing, gebaseerd op het gemeentelijke landschapsplan
- Bestaande volwaardige agrarische bedrijven (>70 n.g.e.) krijgen een bouwvlak van 1,5 hectare
- Met gebruik van de wijzigingsbevoegdheden kan het bestaande bouwvlak worden vergroot naar maximaal 2 hectare. Hiervoor zijn negen eisen opgenomen. Zo moet de mest- en milieuwetgeving vergroting mogelijk maken, de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zijn dan de voorkeursgrenswaarde en moet aangetoond zijn dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden en de woonsituatie
- Bij uitplaatsing van agrarische bedrijven uit de Streek naar het buitengebied, is hervestiging in het omliggende buitengebied in de hiervoor aangewezen agrarische linten onder voorwaarden mogelijk
- Bestaande agrarische bedrijven in het buitengebied krijgen onder voorwaarden de ruimte voor intensivering, specialisatie, schaalvergroting en verbreding, gericht op grondgebonden landbouw
- Bestaande intensieve veehouderij mag groeien. Ook is er ontwikkelingsruimte aanwezig voor gemengde bedrijven waarbij de intensieve veehouderijtak groter is dan 250 m². Bij deze bedrijven mag de neventak intensieve veehouderij groeien tot maximaal 2000 m². Voor nieuwvestiging van intensieve veehouderij is geen ruimte
- In vrijkomende agrarische bebouwing is ruimte voor nieuwe functies waaronder de woonfunctie. Hiervoor geldt het VAB-beleid¹¹ als kader
- In principe is er in het hele buitengebied onder voorwaarden ruimte voor (kleinschalige) recreatieve ontwikkelingen. Het landschap is daarbij kaderstellend
- Voor alle nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied geldt dat rekening moet worden gehouden met de aspecten water en natuur
- Alle nieuwe functies worden getoetst aan de Ontwikkelingskaart buitengebied Staphorst en aan de landschappelijke structuur van het gemeentelijk landschapsplan. Nieuwe functies

¹¹ VAB-beleid: Toepassing uitvoeringskader hergebruik Agrarische Bebouwing (VAB), oktober 2006, provincie Overijssel

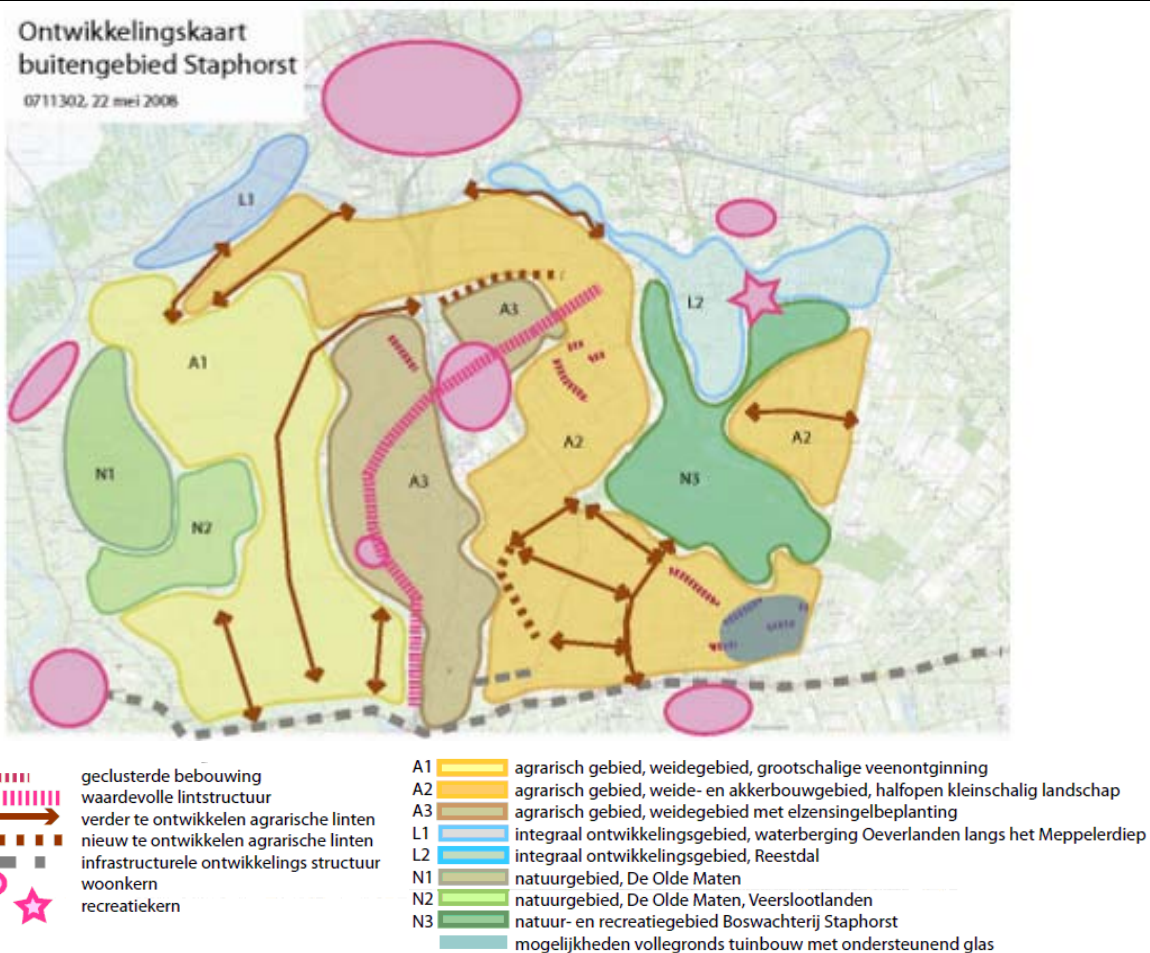
worden in beginsel alleen toegestaan als bestaande functies in de omgeving niet worden aangetast.

Alle nieuwe ontwikkelingen dienen aan te sluiten bij de karakteristieken van het gebied, zoals aangegeven op de Ontwikkelingskaart buitengebied Staphorst¹². Op deze kaart zijn drie hoofdtype gebieden opgenomen, namelijk:

- 'Agrarisch gebied'
- 'Natuurgebied' en
- 'Integrale gebieden'

Binnen het *agrarisch gebied* is ruimte voor andere functies, mits de agrarische hoofdstructuur in stand blijft. In de *natuurgebieden* geldt dat bestaande functies kunnen worden voortgezet en dat aanwezige bedrijven, indien wenselijk voor het voortbestaan van het bedrijf, kwalitatief mogen uitbreiden. Voor de uitbreiding worden voorwaarden gesteld met betrekking tot een goede landschappelijke inpassing. Tevens moet worden aangetoond dat de natuurwaarden van het gebied niet worden aangetast. In de *integrale gebieden* geldt dat bestaande functies en de verdere ontwikkeling daarvan op de eerste plaats staan. Nieuwe ontwikkelingen worden toegestaan, mits de verdere ontwikkeling van bestaande functies niet wordt aangetast of anders wordt gecompenseerd.

¹² De Ontwikkelingskaart is tegelijk opgesteld met de Kadernota Buitengebied Staphorst

Figuur 3.1 Ontwikkelingskaart buitengebied Staphorst (bron: Kadernota Buitengebied Staphorst)

Het bestemmingsplan onderscheidt verschillende bestemmingen. In onderstaande paragrafen wordt de ontwikkelruimte voor de in dit MER relevante bestemmingen beschreven.

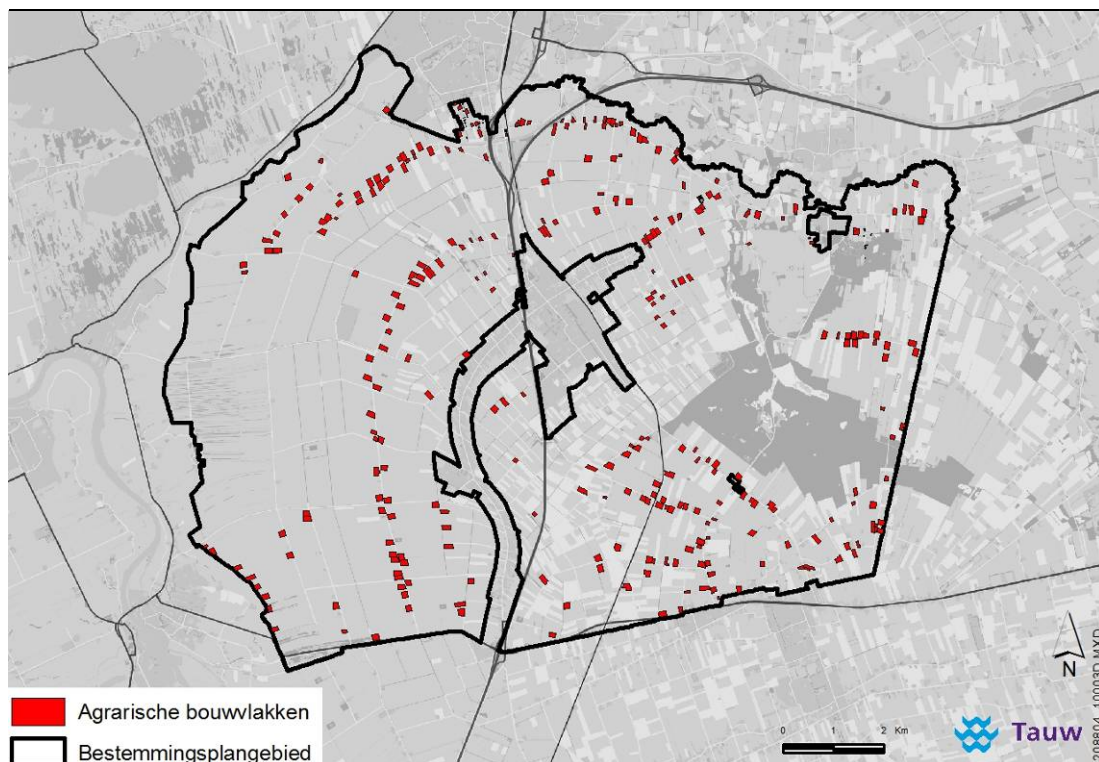
3.2 De bestemmingen

Er zijn in het bestemmingsplan 16 verschillende hoofdbestemmingen opgenomen (zie de plankaart van het ontwerpbestemmingsplan). De meest relevante voor dit MER zijn de bestemmingen Agrarisch, Bedrijf en Recreatie. Daarnaast zijn er binnen de bestemming Agrarisch gebieden aangewezen met extra landschappelijke waarden.

Agrarisch

Er zijn in het plan verschillende agrarische bestemmingen opgenomen. Voor deze bestemmingen is aangesloten bij de landschapstypes uit het Landschapsplan Staphorst van 26 mei 2011. Deze landschapstypes spelen een rol in de afweging voor ruimtelijke ingrepen, met name voor de landschappelijke inpassing. Met de kwaliteiten van het landschap dient bij nieuwe ontwikkelingen rekening te worden gehouden, waarbij behoud en versterking van het landschap voorop staan. Binnen de bestemmingen is het toegestaan de gronden te gebruiken ten behoeve van grondgebonden agrarische bedrijven. Intensieve veehouderijen zijn voorzien van de aanduiding 'intensieve - veehouderij'. Daarnaast wordt bij de grondgebonden agrarische bedrijven een intensieve neventak toegestaan tot 250 m². In de gevallen waarin in de bestaande situatie de neventak reeds meer bedraagt dan 250 m², mag de oppervlakte ten behoeve van deze neventak worden vergroot tot maximaal 2000 m².

Op onderstaande kaart is de ruimtelijke spreiding van de agrarische bouwvlakken te zien.

Figuur 3.1 Ligging van de agrarische percelen binnen het plangebied

Bij agrarische bedrijven is het toegestaan bestaande gebouwen te gebruiken voor kleinschalige dagrecreatieve activiteiten en kleinschalige zorgactiviteiten, indien er een aantoonbare relatie bestaat met het agrarisch bedrijf. Daarnaast zijn agrarische educatieve activiteiten en agrarische detailhandel toegestaan, tot een oppervlakte van 100 m².

Middels een omgevingsvergunning voor het binnenplans afwijken van het bestemmingsplan kan worden toegestaan dat het agrarisch bedrijf wordt gecombineerd met een zorgboerderij, mantelzorg, kampeerboerderij of boerderijkamers.

Bedrijven

In het buitengebied worden bedrijven toegestaan die behoren tot de categorieën 1 en 2 van de bij de regels behorende Staat van bedrijven. De horeca en detailhandelbedrijven in het buitengebied hebben een specifieke bestemming gekregen. Ook is in het buitengebied een zandwinning aanwezig, alsmede een munitiedepot. Deze zijn ook als zodanig bestemd.

Recreatie

Het houden van een bed & breakfast is toegestaan in de agrarische bestemmingen. Bestaande recreatieve voorzieningen zijn tevens toegestaan in de verschillende bestemmingen. Voor de verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat de bebouwing met 15 % ten opzichte van de bestaande bebouwing mag uitbreiden.

Kenmerk R002-1208804RMV-evp-V01-NL

4 Onderzoeksaanpak

4.1 Gebiedsgerichte benadering

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een ruimtelijk plan. Dit betekent dat de effecten op 'strategisch niveau' duidelijk moeten worden. De gebiedsgerichte benadering spitst zich dan ook toe op een onderbouwde kwantificering van de emissies uit het plangebied en depositie op Natura2000-areaal. In bijlage 4 is de methodiek van de gebiedsgerichte benadering uitgebreid toegelicht.

Om een gebiedsgericht onderzoek efficiënt in te kunnen richten is het noodzakelijk om een zekere standaardisering aan te brengen. De bronsterkte voor stikstofemissies vanuit het gebied wordt bepaald door het staltype en het aantal dieren. Het aantal dieren wordt grotendeels bepaald door de beschikbare omvang van het bouwvlak. Om het gebied te kunnen karakteriseren is een overzicht gemaakt van de relatieve bijdrage aan de emissies door de verschillende diergroepen. Tabel 4.1 geeft dit emissieprofiel van het gebied weer.

Tabel 4.1 Het emissieprofiel van het plangebied

Diergroep	Relatieve bijdrage aan de emissies	Opmerkingen
Melkvee	49 %	
Kippen	23 %	
Vleesvee	15 %	
Varkens	9 %	
Overig	4 %	Paarden, geiten en dergelijke

In de gebiedsgerichte modellering zijn de drie diergroepen die meer dan 80 % van het emissieprofiel vullen gebruikt om de gevoeligheid van de depositie voor gebiedsgerichte sturing te onderzoeken. De emissies van de restgroep zijn gedurende deze studie gefixeerd. Bijlage 4 beschrijft de door ons gevolgde methodiek waarbij gebruik is gemaakt van de computerapplicaties OPS¹³ en GIS¹⁴ om de individuele emissiegegevens om te zetten in algemene depositiecontouren.

¹³ Operationeel Prioritaire Stoffen

¹⁴ Geografisch Informatie Systeem

4.2 Te onderzoeken scenario's

De effecten van de landbouw zullen aan de hand van verschillende scenario's in beeld worden gebracht (zie hieronder). De overige ontwikkelingen, zoals die omtrent verbreding van de landbouw en kwaliteitsslagen binnen de recreatieve sector, zullen niet via scenario's worden beschouwd. Van deze ontwikkelingen zal een inschatting van de (milieu)gevolgen worden gegeven als hier maximaal op wordt ingezet.

Wij onderscheiden voor de veehouderijbedrijven de volgende scenario's:

- Referentiesituatie: huidige situatie + autonome ontwikkeling (inclusief genomen maatregelen AmvB Huisvesting)
- Scenario maximale ontwikkelmogelijkheden (worstcase) van de landbouwsector op basis van ruimtelijke groeimogelijkheden, zonder sectorale belemmeringen in acht te nemen
- Externe saldering (scenario 3): externe saldering houdt in dat de ammoniakdepositie van een nieuw of uitbreidend bedrijf wordt gecompenseerd door gebruik te maken van de ammoniakdepositie van (deels) stoppend bedrijf.

Er zijn twee scenario's voor externe saldering onderzocht. Scenario 3-1 gaat er vanuit dat de groeiende bedrijven het bouwvlak maximaal tot 1,5 hectare kunnen vergroten. In scenario 3-2 is ook onderzocht of er voldoende agrarische ontwikkelruimte is om de groeiende bedrijven tot 2 hectare te kunnen laten uitbreiden als er rekening wordt gehouden met de vele stoppende bedrijven in De Streek (buiten het plangebied, maar binnen de gemeente Staphorst)

- Interne saldering (scenario 4). In sommige gevallen biedt externe saldering alleen geen soelaas en zal een beroep gedaan worden op interne saldering. Dit kan het geval zijn als een vooruitstrevende ondernemer sneller wil uitbreiden dan dat hij in staat wordt gesteld door het vrijkomen van ammoniakemissies vanuit stoppende collega's. Interne saldering houdt in dat de ondernemer bestaande stallen afbreekt en integraal vervangt door emissiearme stallen

Verskil tussen scenario en alternatief

In dit milieueffectrapport zijn aan de hand van ontwikkelscenario's effecten in beeld gebracht. Als de resultaten daar aanleiding toe gaven zijn alternatieve ontwikkelingsmogelijkheden uitgewerkt.

Een scenario is een bepaalde ontwikkeling in het plangebied die bepaald wordt door externe invloeden, zoals economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Er is hierop geen actieve sturing van de overheid. Een scenario vormt de basis voor de alternatieven. Alternatieven zijn verschillende mogelijkheden die er zijn om het plan uit te voeren. Met alternatieven is actieve sturing mogelijk in welke ontwikkelingen wel en niet gewenst zijn.

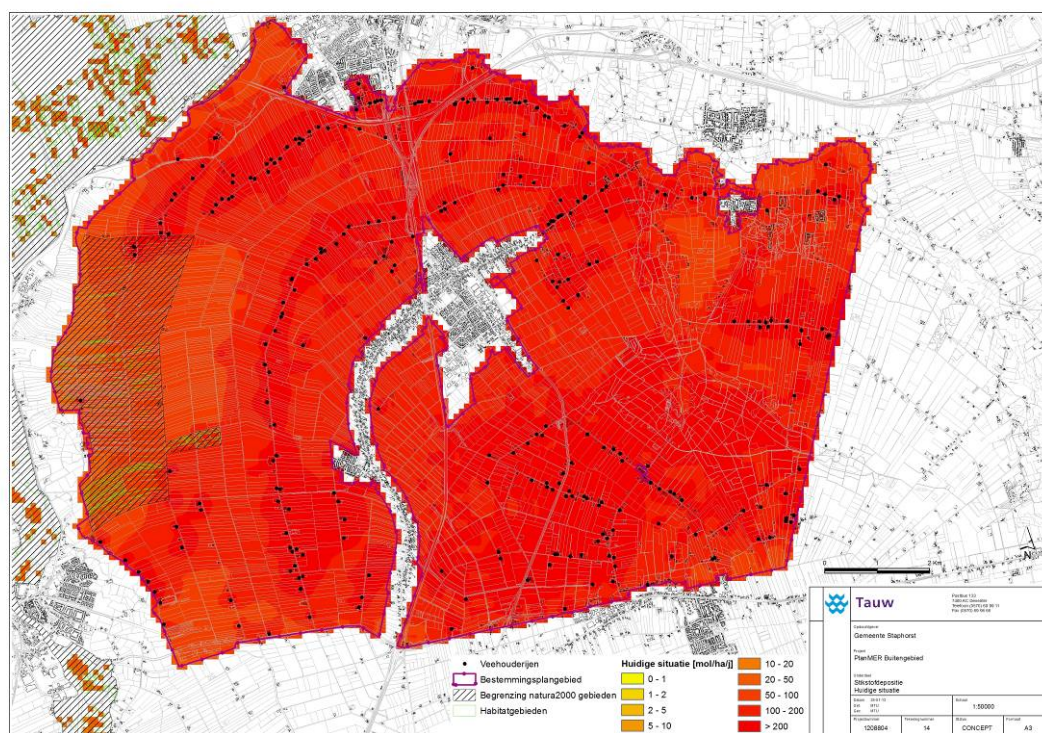
4.3 De referentiesituaties

Met dit MER wordt invulling gegeven aan de vereisten die voortvloeien uit de Natuurbeschermingswet en Wet milieubeheer. De referentiesituaties die gehanteerd worden voor de effectbeschouwingen zijn echter voor beide kaders verschillend.

4.3.1 Referentie vanuit de Natuurbeschermingswet (Nbw)

Vanuit de directe en indirecte kaders die worden gesteld vanuit de Natuurbeschermingswet wordt de voorgenomen activiteit vergeleken met het 'huidig gebruik'. De basis voor de bepaling van het huidige gebruik in dit MER zijn de vergunningen geweest zoals die staan geregistreerd in de gemeentelijke administratie. Deze is WEL gecorrigeerd naar de feitelijke situatie, gebruik makend van de gebiedskennis zoals die bij de gemeente beschikbaar is. Zo zijn bijvoorbeeld de inrichtingen verwijderd die nog wel vergund waren maar waarvan bekend was dat er niet langer sprake is van enige bedrijfsvoering.

Ook zijn er correcties doorgevoerd op de bedrijfsvoering van de overige inrichtingen. Daarmee is bewerkstelligd dat deze referentiesituatie zo goed als mogelijk overeenkomt met de definitie van 'huidig gebruik' zoals die voortkomt uit de Natuurbeschermingswet. In eerste instantie zijn de bouwvlakken uit het bestemmingsplan overgenomen. Aan elk van deze bouwvlakken is een emissiepunt gekoppeld. De onderstaande figuur geeft het resultaat weer van de gebiedsgerichte modellering zoals die voor het plangebied is uitgevoerd (scenario Referentiesituatie).

Figuur 4.1 Huidige situatie: depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen vanuit de in bedrijf zijnde agrarische ondernemingen in het plangebied (in mol/ha/jaar)

Het huidig gebruik is vergeleken met de metingen zoals die door het CBS worden gepubliceerd (gecombineerde opgave). Uit die vergelijking komen geen moverende redenen naar voren om het boven beschreven huidig gebruik aan te passen. In bijlage 4 wordt toegelicht op welke wijze de emissies zijn vertaald naar individuele en gebiedseigen depositiekenmerken.

4.3.2 Referentiesituatie vanuit de Wet milieubeheer

Vanuit de eisen die de Wet milieubeheer aan een MER stelt wordt de voorgenomen activiteit vergeleken met de referentiesituatie. Daarvoor geldt dat in eerste instantie de huidige situatie in het referentiejaar beschreven moet worden en vervolgens de te verwachte autonome ontwikkelingen. Het gaat om de ontwikkelingen die voortkomen uit autonoom (reeds vastgesteld) beleid.

Vanuit het ruimtelijk spoor zijn er geen relevante autonome ontwikkelingen waar rekening mee gehouden moet worden. Vanuit de sectorale wetgeving is die er wel. Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij van 8 december 2005 (verder afgekort als Besluit huisvesting) is voor het grootste deel verantwoordelijk voor de autonome ontwikkeling waar in dit MER rekening mee wordt gehouden. Dit Besluit schrijft namelijk voor dat de ammoniakemissies voor drie hoofdcategoryën dieren uiterlijk in 2013¹⁵ aan de grenswaarden uit het Besluit moeten voldoen. Voor rundvee, varkens en kippen zijn daartoe een aantal emissiegrenswaarden vastgesteld, zonder dat is voorgeschreven met welke middelen deze grenswaarden gehaald dienen te worden.

Met dit Besluit wordt invulling gegeven aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het Besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Voor de melkrundveehouderij heeft dit in de praktijk geen verstrekkende consequenties omdat de grenswaarde overeenkomt met de huidige bedrijfsvoering. Voor de intensieve veehouderij kan het als autonome ontwikkeling consequenties hebben voor de sector.

Bij het vaststellen van de autonome ontwikkeling is hiermee rekening gehouden in de gebiedsgerichte modellen die zijn gebruikt.

¹⁵ Daarmee wordt voor deze ontwikkeling voldaan aan de randvoorwaarde dat het aannemelijk is dat ze plaats zal hebben binnen de periode van 10 jaar die geldt als "houdbaarheidstermijn" voor bestemmingsplannen

4.4 Scenario maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector

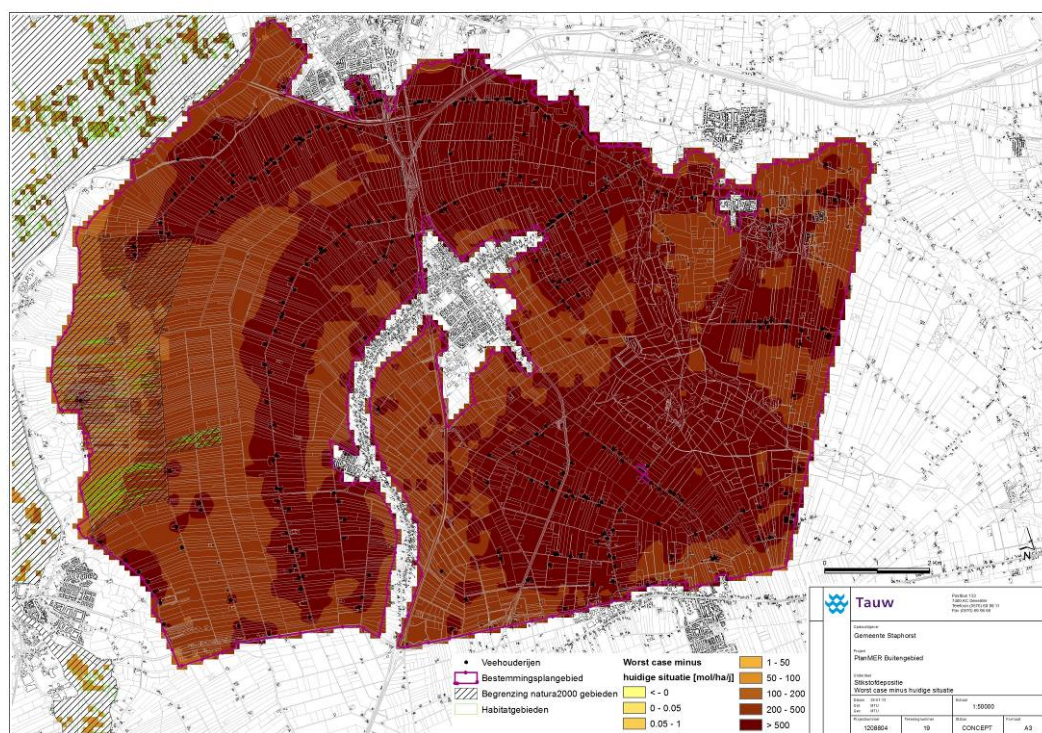
Vervolgens is vastgesteld wat het maximaal mogelijke effect kan zijn vanuit het plangebied ('worstcase'). De algemene uitgangspunten in het gebiedsgerichte onderzoek naar de effecten van eutrofiëring en verzuring op de Natura2000-gebieden zijn daarin:

Het uitbreiden van de bouwvlakken tot 1,5 ha, daar waar de gemeente voornemens is dit toe te gaan staan en de nieuwvestiging van maximaal 15 nieuwe agrarische bouwvlakken. Daarnaast wordt een wijzigingsbevoegdheid met voorwaarden opgenomen:

- Waarmee het bouwvlak kan worden vergroot tot 2,0 ha
- Het opvullen van bestaande bouwvlakken in de rest van het plangebied

Op basis van bovenstaande is de maximale groei van de sector vastgesteld die de gemeente voornemens is binnen het plan mogelijk te maken. Daarnaast geldt dat er geen verdergaande emissiebeperkende maatregelen zijn ingezet dan zoals die op basis van het Besluit huisvesting al zijn verwerkt. Aannee ten behoeve van de gebiedsgerichte modellering is daarom geweest dat het aantal dieren, en dus de emissies, recht evenredig toenemen met de toename van het bebouwd oppervlak. Het verschil met de autonome ontwikkeling is dus het aantal dieren dat wordt gehouden. De emissie per dier is gelijk gehouden.

Na het worstcase-scenario is een gebiedsdepositie berekend: de depositie van stikstof vanuit het plangebied op de nabijgelegen Natura2000-gebieden. Het betreft de maximale depositietoename als door het opvullen van de planologische ruimte zonder rekening te houden met andere krachten die op de landbouwsector inwerken. In onderstaande figuur is de toename weergegeven waar sprake van zou zijn als alle ruimte die beschikbaar komt als van de rechten en bevoegdheden uit het bestemmingsplan Buitengebied gebruik wordt gemaakt.

Figuur 4.2 Toename van de depositie vanuit het plangebied ten gevolge van de maximaal mogelijke ontwikkeling (het worstcase-scenario)

In het onderstaand kader wordt geschetst welke krachten er, naast de rechten en bevoegdheden die in een bestemmingsplan zijn vastgelegd, inwerken op de ontwikkeling van de agrarische sector in een buitengebied als dat van Staphorst. Bij de verdere ontwikkeling van scenario's, en bij de beoordeling hiervan, is daar rekening mee gehouden.

Ontwikkellijnen vanuit het worstcase scenario

De totale ontwikkelruimte die het plan biedt aan de individuele percelen is vanuit ruimtelijk perspectief aanvaardbaar en inpasbaar. Stallen van 2,0 ha passen op de plaatsen waar deze worden mogelijk gemaakt, als ook aan alle randvoorwaarden die het plan opneemt wordt voldaan.

Voor alle veehouderijen in het gebied geldt dat uitbreiding alleen mogelijk is als kan worden aangetoond dat er geen netto toename is van de bijdrage op de verzuring en eutrofiering in de omliggende Natura2000-gebieden. In eerste instantie biedt het provinciale beleid de kaders voor externe saldering die daartoe kan worden aangewend.

Voor de grondgebonden melkveehouderij geldt dat er in de huidige situatie al sprake is van een veebezetting van ongeveer twee melkkoeien per hectare. Een dergelijke veebezetting laat nog wel ene uitbreiding toe al dient daarbij aangemerkt te worden dat naar de aard van grote delen van het gebied (waterrijk weidegebied met kleine percelen) een groei tot meer dan drie melkkoeien per ha niet erg realistisch lijkt.

4.5 Dynamiek in de sector

Het is niet realistisch dat alle bestaande veehouderijen gedurende de planperiode zullen blijven bestaan. Dit is geen redelijke veronderstelling omdat er al lang sprake is van een trend dat elk jaar ongeveer 5 tot 6 % van de boeren er mee stopt. Gedurende een planperiode van 10 jaar zou dat betekenen dat bijna de helft van de bedrijven niet langer operationeel is. Echter, het is redelijk om rekening te houden met het fenomeen dat niet levensvatbare bedrijven vaak een overgangsfase meemaken waarin de bedrijfsactiviteiten wel worden voortgezet, maar er van groei geen sprake meer is. Een populatie kenmerkt zich dus door een deel stoppers, een deel blijvers en een deel groeiers.

De gemeente heeft een redelijk goed beeld van de te verwachten dynamiek binnen de sector. Er zijn voldoende redenen om aan te nemen dat binnen de planperiode, elk jaar ongeveer 6 % van de agrarische bedrijven zal stoppen.

Berekeningen tonen aan dat als 20 % van de dan resterende bedrijven zou groeien tot bouwvlakken van 2,0 ha de totale veebezetting op zou lopen tot bijna 5,5 stuks melkvee per hectare. Omdat dit geen realistisch perspectief is moeten we ervan uitgaan dat het percentage groeiers beperkt zal blijven tot ongeveer 10 % van de populatie. In combinatie met 6 % stoppers per jaar zou dat na 10 jaar resulteren in een beperkte groei van de veebezetting tot 3,5 stuks melkvee per ha.

4.6 Onderzoek naar het effect van beleid van de provincie Overijssel

Op basis van de boven beschreven te verwachten dynamiek binnen de agrarische sector is onderzocht wat het effect zou zijn van het toepassen van de maximale streefemissies uit het Beleid van de provincie Overijssel. Dat beleid is van toepassing op alle veehouderijbedrijven in de provincie Overijssel. Het formuleert streefwaarden voor te behalen emissiebeperkingen. Toepassen van dit beleid bij het toekennen van Nbw-vergunningen leidt tot een daling van de uitstoot van ammoniak vanuit de veehouderij en geeft duidelijkheid over mogelijkheden voor agrarische bedrijfsontwikkeling.

Het beleid gaat ervan uit dat nieuwe stallen met behulp van de laatste emissiereducerende technieken worden gebouwd en de eis dat deze bedrijven in 2028 gemiddeld aan BBT++ voldoen. Hierdoor zal de algehele ammoniakemissie van veehouderijen afnemen en zal hierdoor minder depositie op Natura2000-gebieden plaatsvinden.

Het beleid richt zich in eerste instantie op nieuw te bouwen stallen. Om de werking van de beleidsvoornemens te kunnen simuleren zijn in het gebruikte GIS-model de bouwvlakken gesplitst. Dat heeft het mogelijk gemaakt de emissies uit de bestaande stallen te fixeren op de autonome ontwikkelingen vanuit het Besluit huisvesting. Voor alle uitbreidingen ten opzichte van de bestaande stallen is gerekend met de streefemissies die in de bijlage van de verordening zijn opgenomen.

Omdat in dit scenario ook de voorzienbare bedrijfsontwikkelingen zijn verdisconteerd geven de uitkomsten van de berekeningen inzicht in de vraag of stoppende bedrijven binnen de gemeente voldoende salderingsruimte bieden om de groeiruimte die het bestemmingsplan mogelijk maakt ook te benutten, binnen de beleidsmatige randvoorwaarden die gelden in Overijssel.

4.7 Nader onderzoek

In de gebiedsgerichte modellering, rekening houdend met de te verwachten dynamiek op lokaal niveau, wordt de meeste ontwikkelkracht toegekend aan de grootse bedrijven. Als deze uitbreiden, kan dat lokaal zorgen voor een piekbelasting op een in de buurt gelegen kwalificerende habitat binnen de begrenzing van een Natura2000-gebied. Een dergelijke piekbelasting is een ongewenst effect op de lokale instandhoudingsdoelstellingen. Mochten de rekenuitkomsten daar aanleiding toe geven zal er nader onderzoek worden uitgevoerd om vast te stellen of er aanleiding is een aanvullende lokale zoning in het plan op te nemen.

Daarnaast geldt in Staphorst dat er een relatief groot aantal bedrijven nu nog actief zijn in de lintbebouwing die buiten het plangebied blijft (De Streek / Rouveen), maar wel onderdeel uitmaakt van de gemeente Staphorst. Deze ondernemers zijn over het algemeen al wat ouder, veel hebben de pensioengerechtigde leeftijd al bereikt. De verwachting is daarom reëel dat er een relatief groot deel van deze ondernemers er gedurende de planperiode van het buitengebied mee zal stoppen. Deze ontwikkelingen zijn ook betrokken bij de ontwikkeling van de scenario's die in de gebiedsgerichte modellering zijn meegenomen.

5 Effecten op natuur

Een belangrijk onderwerp van dit milieueffectrapport is natuur. In dit hoofdstuk is getoetst of de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan significant negatieve effecten hebben op relevante natuurwaarden. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan vormt hierbij het uitgangspunt.

5.1 Beoordelingskader

De ontwikkelingsruimte van het bestemmingsplan kan op verschillende manieren van invloed zijn op beschermde natuur. In onderstaande tabel is aangegeven welke beoordelingskaders zijn toegepast voor dit onderdeel.

Tabel 5.1 Wijze van beoordeling Natuur

Natuur		
Aspect	Criterium	Beoordeling
Natura 2000	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op instandhoudingsdoelen door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief
Beschermde natuurmonumenten	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op 'oude doelen' door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief
Ecologische Hoofdstructuur	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op wezenlijke waarden en kenmerken door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief
Flora- en faunawet	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op zwaarder beschermde soorten, mogelijkheid overtreding verbodsbepalingen door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief

De bovenstaande beoordelingskaders komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod. Hiermee wordt een volledig beeld gevormd van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op het gebied van de natuurwetgeving.

5.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De natuurwaarden binnen het buitengebied van Staphorst zijn voornamelijk afhankelijk van de bos- en natuurgebieden, maar ook van landschapselementen en bebouwing in het agrarisch gebied. Er zijn natuurwaarden aanwezig die zijn beschermd door de Flora- en faunawet, provinciale gebiedsbescherming en de Natuurbeschermingswet 1998.

5.2.1 Algemeen

Bij de beschrijvingen van de natuurwaarden voor het buitengebied van Staphorst is geen nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling, omdat niet sprake is van duidelijke autonome ontwikkelingen die de huidige situatie doen wijzigen (zie verder hieronder).

Autonome ontwikkeling biodiversiteit

Uit de Balans van de Leefomgeving 2012 (PBL, 2012) blijkt dat de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland gemiddeld gestabiliseerd is. Dit gemiddelde beeld wordt echter sterk gekleurd door de toename van algemene soorten. Voor veel zeldzame soorten is sprake van een aanhoudende teruggang. Met name soorten die hoge eisen stellen aan de kwaliteit van het leefgebied en soorten die kenmerkend zijn voor het agrarisch landschap nemen in veel gevallen nog steeds sterk af. Deze negatieve trend valt onder meer te verklaren doordat milieuocondities onvoldoende verbeteren. Door aanhoudende verdroging, vermessing, verzuring en een gebrek aan ruimtelijke samenhang blijft sprake van een 'vervlakking' van de biodiversiteit.

Wetgeving

Er mag van worden uitgegaan dat de gebieds- en soortenbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet, behoud en ontwikkeling van de EHS en andere ruimtelijke beschermingsregimes een belangrijke bijdrage leveren aan het remmen van de achteruitgang van biodiversiteit. Dat er desondanks toch nog steeds sprake is van een vervlakking van de biodiversiteit hangt, zoals hiervoor omschreven, dus vooral samen met een onvoldoende verbetering van duurzame milieuocondities. Hoewel de milieuocondities de laatste decennia wel verbeterd zijn, is momenteel sprake van een afvlakking van de snelheid van verbetering. Op overzienbare termijn zullen daardoor de gestelde doelen voor duurzame milieuocondities voor behoud van biodiversiteit nog niet gehaald worden.

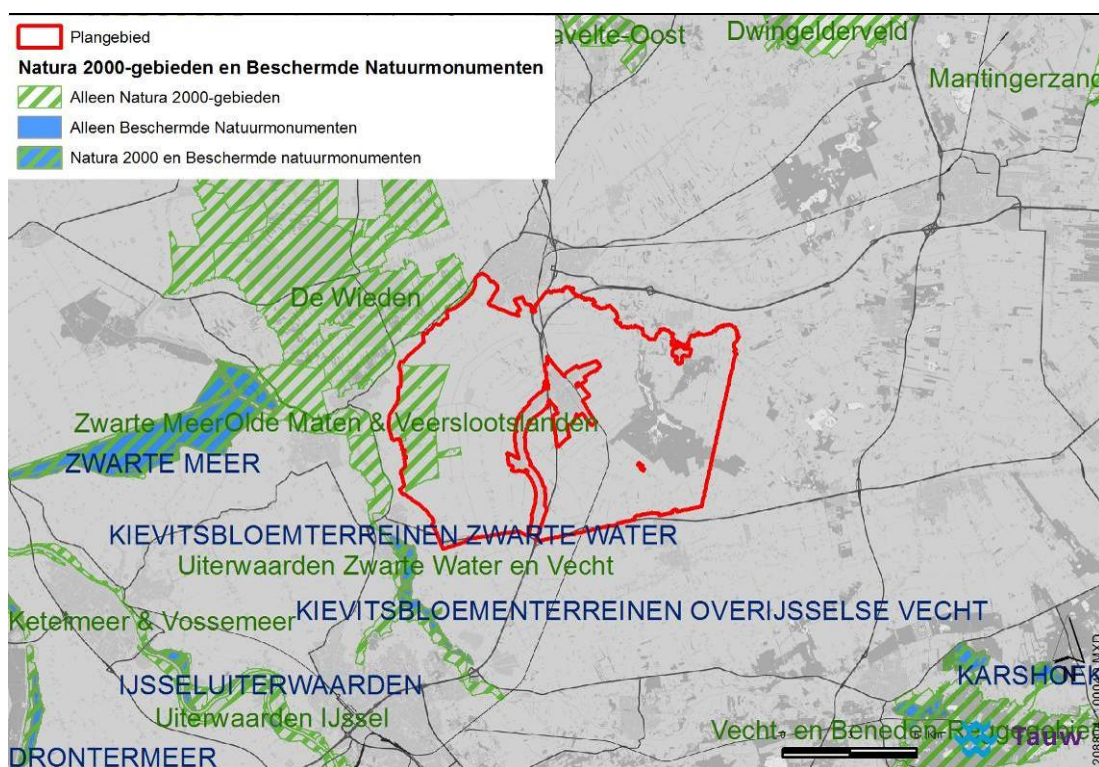
Hoewel er veel onzekerheid is over de doelstellingen in de tijd, geldt wel dat de ambities voor het realiseren van de EHS grotendeels overeind blijven. In het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn heeft Nederland zich verder verplicht om zorg te dragen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden. Ook voor veel Europees en nationaal bedreigde soorten geldt dat sprake blijft van een passende bescherming via de Flora- en faunawet, waar het gaat om bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen zowel binnen als buiten natuurgebieden.

Inpassing in ruimtelijk beleid en toetsing

Beïnvloeding van milieucondities hangt veelal samen met langlopende beleidsambities en ontwikkelingen op landelijke of zelfs internationale schaal. Deze worden niet wezenlijk beïnvloed door het ruimtelijke ordeningsspoor op lokale schaal, en blijven hier verder buiten beschouwing. Vanuit het perspectief van de bestemmingsplannen hanteren we daarom als uitgangspunt dat de autonome ontwikkeling van natuurwaarden op basis van geldend beleid en geldende wetgeving minimaal neutraal zal (moeten) zijn. Dit betekent concreet dat we de autonome ontwikkeling gelijk stellen aan de huidige situatie. De toetsing van effecten op natuur vindt daarom plaats op basis van de huidige situatie.

5.2.2 Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

In en rondom de gemeente liggen diverse gebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998. Dit zijn Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten (zie figuur 5.1 en tabel 5.2).

Figuur 5.1 Plangebied in relatie tot omliggende Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

Tabel 5.2 Nabijgelegen Natura2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten.

Natura 2000	Afstand (km) ¹⁶	Beschermde natuurmonumenten	Afstand (km)
Olde Maten & Veerslootslanden	0	-	-
De Wieden	>0	-	-
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht ¹⁷	0,4	Kievitsbloemterrein Overijsselse Vecht / Zwarte Water	1,3
Zwarte Meer	4,8	(Zwarte Meer) ¹⁸	4,8
Uiterwaarden IJssel ¹⁷	9,4	IJsseluiterwaarden	9,6

De gebiedsbeschrijving en de beschrijving van de doelen per gebied is opgenomen in bijlage 6.

5.2.3 Ecologische hoofdstructuur

Algemeen

Alle grotere natuurgebieden (ook de gebieden die niet zijn aangemerkt als Natura2000-gebied of Beschermde natuurmonument) zijn in Nederland planologisch beschermd. Goeddeels al deze gebieden maken deel uit van de *Ecologische Hoofdstructuur* (EHS), het samenhangende netwerk van natuurgebieden in Nederland. Het beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Ruimtelijke ingrepen in de EHS met negatieve effecten op de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Dit houdt in dat het optreden van negatieve effecten wordt voorkomen of beperkt door aanvullende maatregelen te treffen. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen (ministerie van LNV, 2007).

Provincie Overijssel

De provincie Overijssel onderscheidt de volgende deelgebieden van de EHS:

- Bestaande natuur
- Nieuwe gerealiseerde natuur
- Nieuwe nog niet gerealiseerde natuur
- Beheersgebied EHS (agrarisch natuurbeheer op vrijwillige basis)
- Zoekgebied EHS

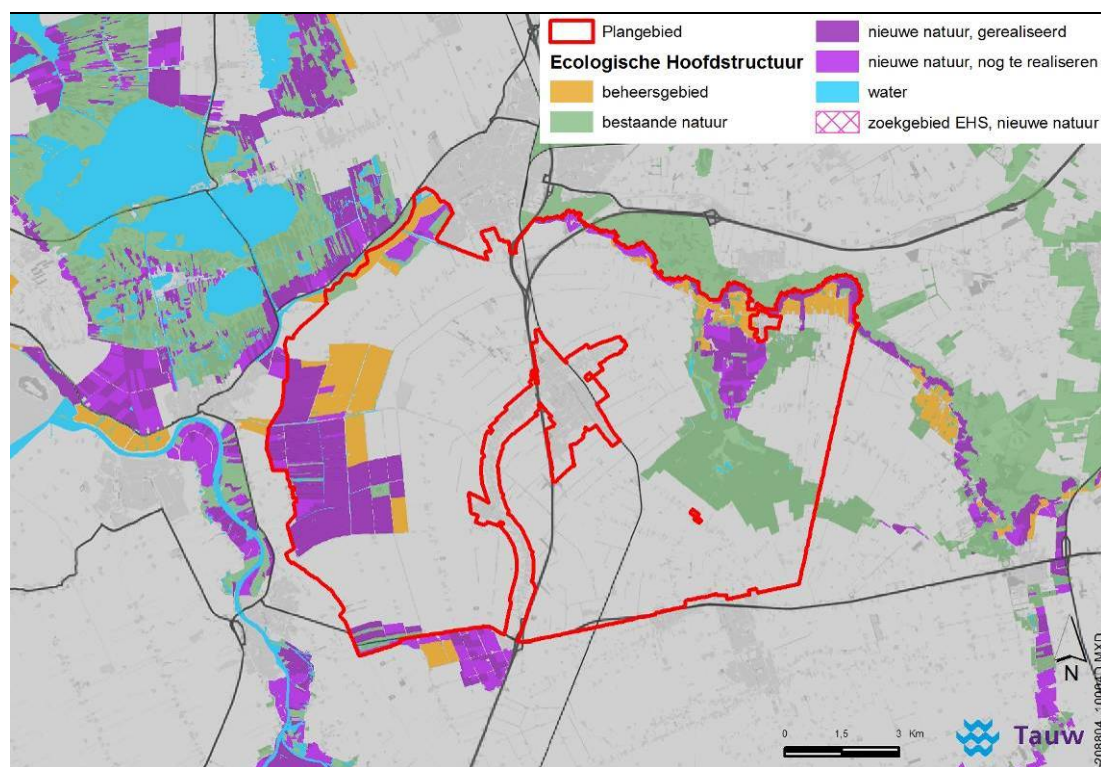
¹⁶ Per gebied is de minimale tussengelegen afstand (indicatief) weergegeven tot het buitengebied van Staphorst

¹⁷ Dit gebied is nog niet officieel aangewezen als Natura2000-gebied, daarom is ook toetsing voor hierbinnen gelegen Beschermde natuurmonumenten nodig

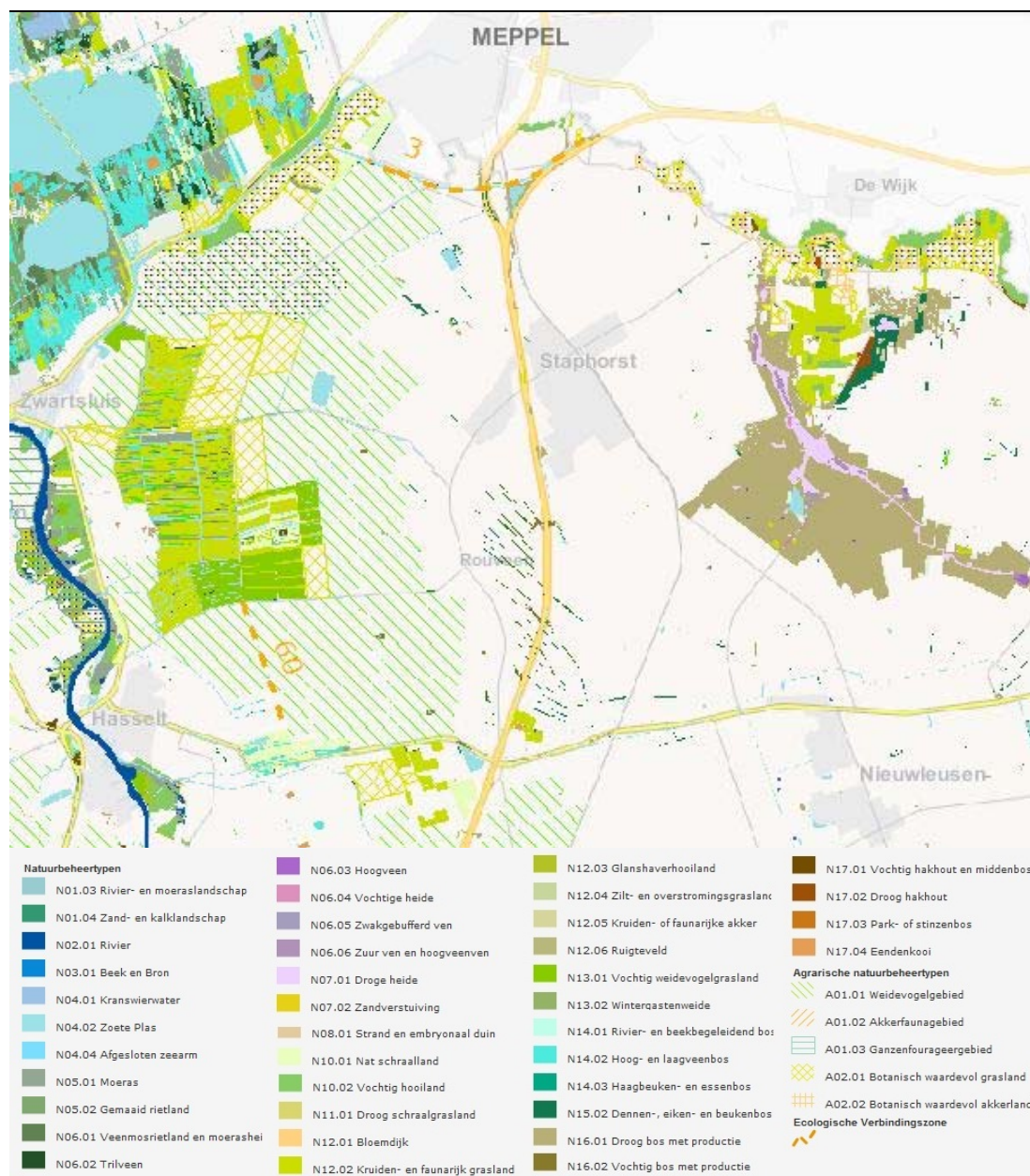
¹⁸ Beschermde Natuurmonumenten tussen haakjes vallen binnen een Natura2000-gebied dat officieel is aangewezen. Voor deze (deel)gebieden is geen toetsing nodig

De ligging van deze gebieden als onderdeel van de EHS is weergegeven in figuur 5.2.

De provincie verstaat als 'wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS het volgende: De actuele en potentiële natuurwaarden van een gebied, gebaseerd op de natuurdoelen. De natuurdoelen zijn vastgelegd in het provinciaal natuurbeheerplan. Momenteel wordt het vigerend Natuurbeheerplan herzien (provincie Overijssel, 2012). In figuur 5.3 zijn deze beheertypen op kaart weergegeven. Ter plaatse van het zoekgebied EHS mogen geen ontwikkelingen worden gerealiseerd die de mogelijkheid tot omvorming tot EHS verhinderen.

Figuur 5.2 Ligging Ecologische Hoofdstructuur in en nabij gemeente Staphorst

Figuur 5.3 Natuurbeheertypenkaart (Provincie Overijssel, 2012)

5.2.4 Flora- en faunawet

Diverse dier- en plantsoorten zijn door de Flora- en faunawet zwaarder beschermd. Deze soorten zijn genoemd in tabel 2 en 3 behorende bij de Flora- en faunawet. De bescherming houdt in dat bij werkzaamheden of ruimtelijke ingrepen, schade aan deze soorten moet worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is, dan moet er worden gewerkt met een ontheffing. Vogelnesten die in gebruik zijn, zijn altijd beschermd. De nesten van een aantal soorten vogels zijn ook buiten de broedperiode beschermd. Dit zijn de vogelnesten uit categorie 1 t/m 4 van de Flora- en faunawet (LNV, 2009).

In de tabellen in bijlage 6 is weergegeven welke zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en vogelnesten (categorie 1 tot en met 4) van de Flora- en faunawet kunnen voorkomen in het plangebied. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen soorten waarvoor het agrarisch gebied belangrijk is als leefgebied en soorten die zich in hun verspreiding vooral beperken tot de bos- en natuurgebieden. Dit onderscheid is gemaakt omdat het bestemmingsplan vooral ontwikkelingsruimte biedt in het agrarisch gebied. Het belang van het agrarisch leefgebied voor de verwachte soorten is in de navolgende alinea's nader toegelicht.

Vaatplanten

In het agrarisch gebied komen diverse zwaarder beschermde vaatplanten voor. Het merendeel van deze soorten groeit op bouwwerken zoals oude muren, waterkeringen en waterputten: Gele Helmbloem, Steenbreekvaren en Tongvaren. Daarnaast komt Wilde kievitsbloem voor. Deze soort komt hoofdzakelijk voor in natuurgebieden, maar kan ook voorkomen in het agrarisch buitengebied. De soort groeit dan in vochtige wegbermen of op slootkanten (Van der Meijden, 2005).

Grondgebonden zoogdieren

Een aantal grondgebonden zoogdieren kan voorkomen in het agrarisch gebied, waaronder Steenmarter, Boomarter, Das en Eekhoorn. Steenmarter heeft onder meer verblijfplaatsen in gebouwen zoals agrarische schuurtjes. Boomarter en Eekhoorn hebben verblijfplaatsen in bomen, maar foerageren hierbij ook in het agrarisch gebied. Ook de Das foerageert in het agrarisch gebied.

Vleermuizen

Diverse vleermuissoorten kunnen voorkomen in het agrarisch buitengebied. Een deel van deze soorten maakt gebruik van bebouwing als vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast kunnen alle vleermuissoorten gebruik maken van bijvoorbeeld bomenrijen in het agrarisch gebied als vliegroute of als foerageergebied.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4)

In het agrarisch buitengebied kunnen een aantal vogelsoorten broeden waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4). Zo broeden de Steenuil en Kerkuil in hoge bebouwing en de Huismus en Gierzwaluw in en onder dakbedekking. Roek, Buizerd en Ransuil broeden in hoge bomen, zoals in houtwallen in het agrarisch gebied. Ooievaar broedt op hoge bouwwerken zoals schoorstenen, of op palen.

Aanvullend op de genoemde vogelsoorten, kunnen er soorten voorkomen in het agrarisch gebied die jaarrond beschermd zijn indien dit om ecologische redenen noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat er regionaal zeer weinig exemplaren voorkomen. Dit zijn de zogeheten 'categorie 5-soorten' (LNV en Dienst Regelingen, 2009). Voorbeelden van deze soorten zijn: Boerenzwaluw en Huiszwaluw, Zwarte kraai, Pimpelmees en Blauwe reiger.

Reptielen

De Ringslang kan voorkomen in het agrarisch buitengebied. Zo kan de soort overwinteren onder takkenbossen, in oude ijskelders of soms zelfs in kelders van woningen.

Amfibieën

De soorten Kamsalamander en Poelkikker komen, behalve in natuurgebieden, soms ook voor in het agrarisch gebied. Hierbij worden sloten, poelen en overhoeken als leefgebied gebruikt. Daarnaast kan de Rugstreeppad voorkomen in het agrarisch buitengebied. Deze soort bevolkt relatief makkelijk tijdelijke habitats, met name wanneer sprake is van ondiepe wateren en vergraven zandige terreinen zoals bij braakliggende bouwterreinen.

Vissen

Vissen zoals Kleine modderkruiper en Bittervoorn komen voor in waterlopen in het agrarisch gebied. Grote Modderkruiper kan ook voorkomen in waterlopen in het agrarisch gebied, meestal in de wat bredere watergangen met hogere kwaliteit van watervegetatie.

Kevers

De Gestreepte waterroofkever kan incidenteel voorkomen in het agrarisch buitengebied. Hiervoor zijn sloten met een goede waterkwaliteit en oeverbegroeiing.

5.3 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen

In en nabij het plangebied zijn de volgende Natura2000-gebieden gelegen waar effecten van veranderingen in de stikstofdepositie zijn te verwachten: Olde Maten & Veerslootlanden, de Wieden en de Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.

5.3.1 Resultaten van de gebiedgerichte modelleringen

De uitkomsten van de modellering van stikstofdepositie op het dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden zijn in de tabellen 5.3 tot en met 5.8 opgenomen.

Effecten ten opzichte van het huidig gebruik

Uit de berekeningen blijkt dat voor de Natura2000-gebieden geldt dat het uitbreiden van de veehouderijbedrijven in het plangebied, zonder gebruik te maken van de mogelijkheden die door de techniek worden geboden, tot resultaat heeft dat de depositie toeneemt in het gehele Natura2000-gebied. In alle kwalificerende habitats zou er dan sprake kunnen zijn van een toename van de depositie met 100-200 mol N/ha/jaar. De in de onderstaande tabellen opgenomen rekenresultaten van uitgevoerde berekeningen tonen het volgende aan met betrekking tot de depositie van stikstof in de Olde Maten & Veerslootlanden, de Wieden en de Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.

Uitgaande van de aannemelijke dynamiek binnen de agrarische sector en rekening houdend met het Overijsselse stikstofbeleid zal sprake zijn van een depositieafname in de Natura 2000-gebieden Weerribben en Havelte-Oost. Alleen in de Wieden hebben lokale effecten een ongewenste toename van de stikstofdepositie tot gevolg. Een zonering van 350 meter kan dit ongewenste effect wegnemen (alternatief).

Tabel 5.3 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen Olde Maten & Veerslootlanden (ten opzichte van het huidig gebruik): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Olde Maten & Veerslootlanden		Scenario's			
Toename / afname	Vershil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase (bouwvlakken volledig opgevuld)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid) binnen plangebied, zonder wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 1,5 ha)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid), binnen de hele gemeente, met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)	Scenario 4: Werking van interne saldering (Overijssels beleid, inclusie verbouwen bestaande stallen), met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)
+	>10	36	0	0	0
+	1-10	0	0	5	0
+	0-1	0	0	5	0
-	0-1	0	0	4	0
-	>1	0	36	22	36

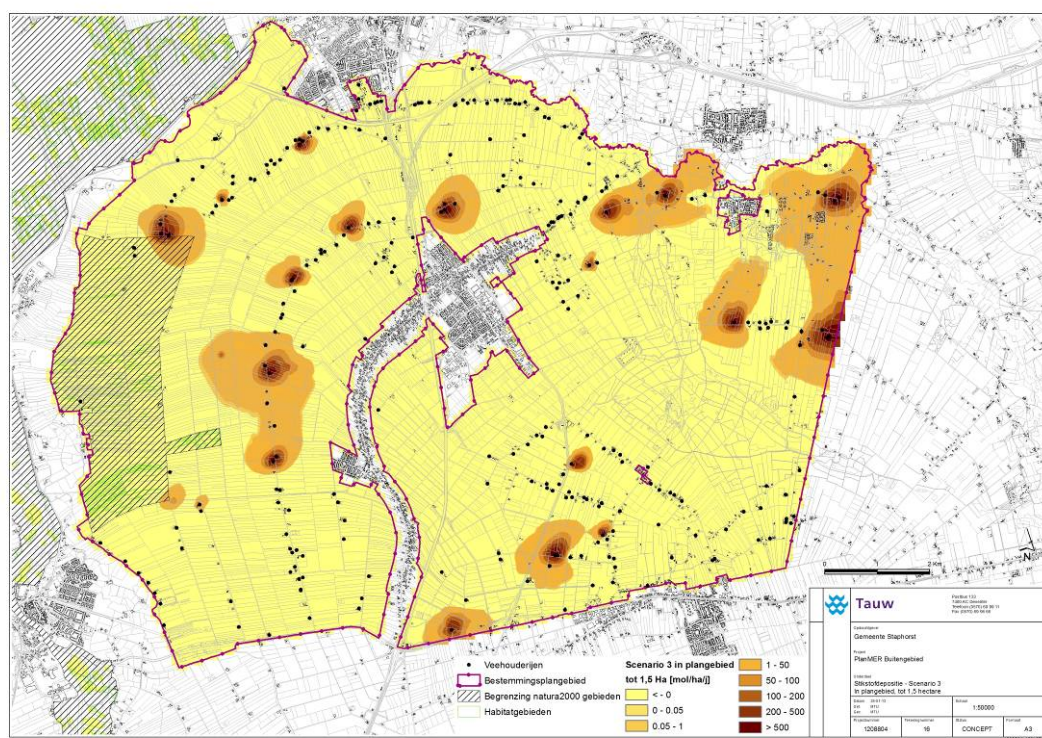
Tabel 5.4 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen de Wieden (ten opzichte van het huidige gebruik): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

De Wieden		Scenario's			
Toename / afname	Verskil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase (bouwvlakken opgevuld)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid) binnen plangebied, zonder wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 1,5 ha)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid), binnen de hele gemeente, met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)	Scenario 4: Werking van interne saldering (Overijssels beleid, inclusie verbouwen bestaande stallen), met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)
+	>10	1663	0	0	0
+	1-10	0	0	0	0
+	0-1	0	0	3	0
-	0-1	0	64	490	6
-	>1	0	1599	1170	1657

Tabel 5.5 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen de Uiterwaarden van Zwarte Water en Vecht (ten opzichte van het huidige gebruik): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

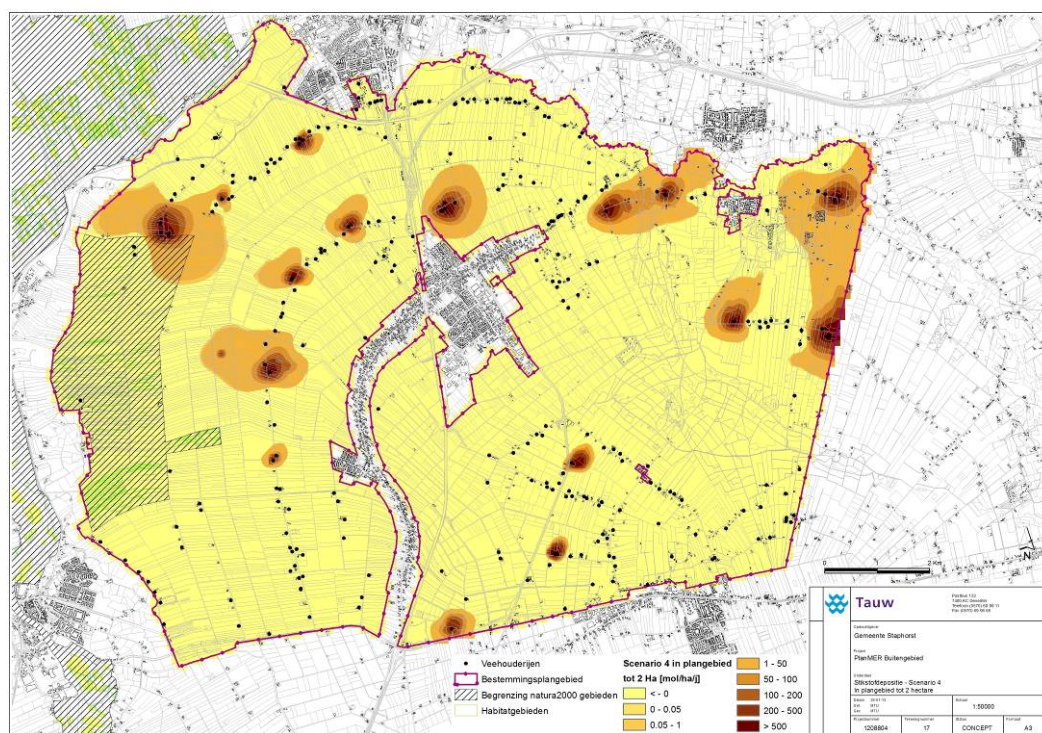
Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht		Scenario's			
Toename / afname	Verskil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase (bouwvlakken opgevuld)	Scenario 3-1: Werking van externe saldering (Overijssels beleid) binnen plangebied, zonder wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 1,5 ha)	Scenario 3-2: Werking van externe saldering (Overijssels beleid), binnen de hele gemeente, met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)	Scenario 4: Werking van interne saldering (Overijssels beleid, inclusie verbouwen bestaande stallen), met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)
+	>10	199	0	0	0
+	1-10	0	0	0	0
+	0-1	0	0	0	0
-	0-1	0	0	7	0
-	>1	0	199	192	199

Globale gebiedsgerichte berekeningen tonen aan dat er in scenario 3, dat uitgaat van het mechanisme van externe saldering op basis van het in de provincie Overijssel vastgestelde stikstofbeleid, met de daarbij behorende emissiereductie, er in het plangebied onvoldoende salderingsruimte aanwezig is om een wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare mogelijk te maken. Die salderingsruimte is er wel als de uitbreidingsmogelijkheden worden beperkt tot een bouwvlak van 1,5 ha (scenario 3-1). De resultaten van de bijbehorende verspreidingsberekeningen zijn weergegeven in de onderstaande figuur.

Figuur 5.4 Scenario 3-1: effect op de depositie, ten opzichte van het huidige gebruik, dat voort zou komen uit een aannemelijke dynamiek in het buitengebied van Staphorst, rekening houdend met externe saldering zoals bedoeld in het Overijssels stikstofbeleid, zonder toekenning van de wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare bouwvlak (maximaal bouwvlak blijft hier 1,5 hectare)

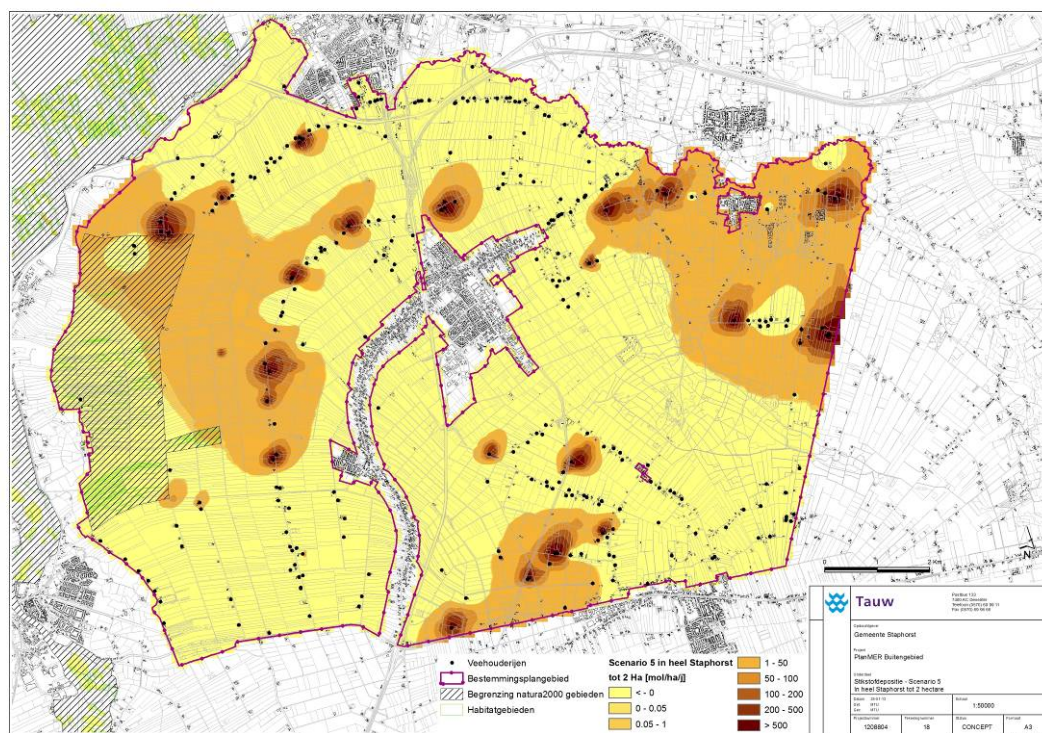
Pas als scenario 4 wordt ingezet, waarbij ook alle bestaande stallen van de groeiers worden aangepast tot emissie-arme stallen, en de ontwikkelingen dus uitgaan van het mechanisme van interne saldering, in combinatie met externe saldering, ontstaat er genoeg salderingsruimte voor een ontwikkeling tot 2 ha. Onderstaande figuur laat de resultaten zien van de bijbehorende verspreidingsberekeningen.

Figuur 5.5 Scenario 4: effect op de depositie, ten opzichte van het huidige gebruik, dat voort zou komen uit een aannemelijke dynamiek in het buitengebied van Staphorst, rekening houdend met interne saldering zoals bedoeld in het Overijssels beleid, met toekenning van de wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare bouwvlak

In scenario 3-2 is aanvullend onderzocht of een breder salderingsscenario, gebruik makend van de verwachting dat er heel veel boeren in De Streek¹⁹ op het punt staan te stoppen, wellicht soelaas kan bieden. Globale emissieberekeningen tonen namelijk aan dat de gecombineerde emissie vanuit de hele gemeente afneemt, rekening houdend met de stoppers uit de Streek, in combinatie met de dynamiek in het buitengebied en het externe salderingsmechanisme zoals bedoeld in het Overijssels stikstofbeleid. Verspreidingsberekeningen, weergegeven in de onderstaande figuur, tonen echter aan dat er in dit scenario nog steeds sprake is van te veel lokale toename, in de directe omgeving van de groeiers.

¹⁹ De Streek is de lintbebouwing die wel onderdeel is van de gemeente Staphorst maar buiten het bestemmingsplan buitengebied is gehouden

Figuur 5.6 Scenario 3-2: effect op de depositie, ten opzichte van het huidige gebruik, dat voort zou komen uit een aannemelijke dynamiek in het volledige gemeente Staphorst, rekening houdend met externe saldering zoals bedoeld in het Overijssels beleid, met toekenning van de wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare bouwvlak

De maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, leiden dus tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van in ieder geval de Natura2000-gebieden Olde Maten & Veerslootlanden, de Wieden en de Uiterwaarden van Zwarte Water en Vecht. Dit is aangetoond met doorrekenen van het zogenaamde worstcase-scenario. Echter, het is aangetoond dat het niet realistisch is om te verwachten dat van deze maximale ontwikkelingsmogelijkheden gebruik gemaakt kan worden. Een aantal doorgerekende scenario's tonen aan dat het plan onder voorwaarden wel uitvoerbaar is.

Verskil ten opzichte van de autonome ontwikkeling

In de onderstaande tabellen zijn de effecten op de depositie vergeleken ten opzichte van de autonome ontwikkelingen zoals die in 2013 worden voorgeschreven door het Besluit huisvesting. In de autonome ontwikkeling is er dus al wel sprake van een zekere daling van de emissie. Dat verklaart dat de afname van de depositie ten opzichte van de autonome ontwikkeling, zoals berekend voor een reële dynamiek in het buitengebied van Staphorst, iets minder is dan de afname ten opzichte van de huidige situatie.

Dit speelt met name in de Olde Maten & Veerslootlanden, maar ook in de Wieden zoals blijkt uit de resultaten die zijn weergegeven in de onderstaande tabellen.

Tabel 5.6 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen Olde Maten & Veerslootlanden (ten opzichte van de autonome ontwikkeling): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Olde Maten & Veerslootlanden		Scenario's			
Toename / afname	Verskil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase (bouwvlakken volledig opgevuld)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid) binnen plangedied, zonder wijzigings bevoegdheid (max. bouwvlak = 1,5 ha)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid), binnen de hele gemeente, met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)	Scenario 4: Werking van interne saldering (Overijssels beleid, inclusie verbouwen bestaande stallen), met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)
+	>10	360	0	0	0
+	1-10	0	3	15	0
+	0-1	0	6	4	0
-	0-1	0	1	4	0
-	>1	0	26	13	36

Tabel 5.7 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen de Wieden (ten opzichte van de autonome ontwikkeling): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

De Wieden		Scenario's			
Toename / afname	Verskil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase (bouwvlakken volledig opgevuld)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid) binnen plangedied, zonder wijzigings bevoegdheid (max. bouwvlak = 1,5 ha)	Scenario 3: Werking van externe saldering (Overijssels beleid), binnen de hele gemeente, met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)	Scenario 4: Werking van interne saldering (Overijssels beleid, inclusie verbouwen bestaande stallen), met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)
+	>10	1653	0	0	0
+	1-10	10	0	5	0
+	0-1	0	0	86	0
-	0-1	0	308	1352	84
-	>1	0	1355	220	1579

Tabel 5.8 Arealen kwalificerend habitat (in hectare) binnen de Uiterwaarden van Zwarte Water en Vecht (ten opzichte van de autonome ontwikkeling): inzicht in de toe/afname van de depositie bij de verschillende scenario's

Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht					
Toename / afname	Vershil in depositie (mol/ha/jaar)	Worstcase (bouwvlakken volledig opgevuld)	Scenario 3-1: Werking van externe saldering (Overijssels beleid) binnen plangebied, zonder wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 1,5 ha)	Scenario 3-2: Werking van externe saldering (Overijssels beleid), binnen de hele gemeente, met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)	Scenario 4: Werking van interne saldering (Overijssels beleid, inclusie verbouwen bestaande stallen), met wijzigingsbevoegdheid (max. bouwvlak = 2,0 ha)
+	>10	199	0	0	0
+	1-10	0	0	0	0
+	0-1	0	0	0	0
-	0-1	0	14	113	0
-	>1	0	185	863	199

5.4 Effecten Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten (passende beoordeling)

In de omgeving van het plangebied liggen diverse Natura2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. In de volgende paragrafen leest u wat de effecten zijn van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt op deze gebieden.

Toetsing

- De toetsing van effecten op Natura2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 19J van de Natuurbeschermingswet 1998
- Natura2000-gebieden zijn getoetst aan instandhoudingsdoelen
- Beschermde natuurmonumenten zijn getoetst aan de 'oude doelen'
- Beschermde natuurmonumenten die nog niet officieel zijn aangewezen als Natura2000-gebied, zijn zowel aan de 'oude doelen' van het Beschermde Natuurmonument als aan de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 getoetst

5.4.1 Natura2000-gebieden

Bestemming

Het enige Natura2000-gebied dat zich binnen het plangebied bevindt, is 'Olde Maten & Veerslootslanden'. Het gebied is bestemd als 'natuur' en 'agraris met waarden - landschap en natuur'. Deze bestemming is gebaseerd op de het vigerend bestemmingsplan (2011). In de tussentijd is echter nieuwe natuur gerealiseerd ter plaatse van bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschap en natuur'. Per abuis is deze functie niet vertaald naar een passende bestemming zoals 'natuur - 1'. Tenminste de kwalificerende habitattypen (zie bijlage 6) in het gebied dienen als dusdanig te worden bestemd. Het is echter wenselijk de nieuwe natuur in het gebied (zie figuur 5.2) als 'natuur - 1' te bestemmen. Op die manier wordt een passend planologisch beschermingsregime bereikt.

Ontwikkelingsmogelijkheden

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt kunnen van invloed zijn op verschillende typen gevoeligheden van Natura2000-gebieden. Deze mogelijke effecten zijn schematisch samengevat in tabel 5.9. In de navolgende alinea's zijn de effecten verder toegelicht. De effecten zijn beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura2000-gebieden (zie bijlage 6). Op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden worden overige effecten, zoals hydrologische effecten, niet verwacht.

Tabel 5.9 Mogelijke effecten van ontwikkelingsmogelijkheden op gevoeligheden van Natura 2000-gebieden.

Legenda: 'X' = mogelijk effect. '-' = geen effect. De nabijgelegen gebieden zijn genoemd in Tabel 5.2.

Ontwikkeling-mogelijkheid	Mogelijk effect	Gevoeligheid		
		Direct ruimtebeslag	Verzuring en vermesting	Verstoring
Uitbreiding agrarische bouwvlakken	Toename stikstofdepositie -		x	-
	Toename betreding -		-	x
Intensivering recreatief medegebruik	Toename stikstofdepositie door recreatief verkeer -		x	-
Algemeen		x	-	-
Mogelijk beïnvloede Natura 2000-gebieden		Olde Maten & Veerslootslanden	Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden

Direct ruimtebeslag

De meest directe effecten op Natura2000-gebieden worden veroorzaakt door ontwikkelingen die binnen het gebied zelf mogelijk worden gemaakt. Het enige Natura2000-gebied dat zich binnen het plangebied bevindt, is: 'Olde Maten & Veerslootslanden'. Het gebied is deels bestemd als 'agrarisch met waarden - landschap en natuur'. Voor deze bestemming is het mogelijk agrarische bouwvlakken uit te breiden met 15 %. Er ligt één dergelijk bouwvlak binnen het Natura2000-gebied (zie figuur 5.7). Of deze uitbreidingsmogelijkheid significant negatief effect heeft op het gebied, is afhankelijk van de natuurwaarden in de directe omgeving.

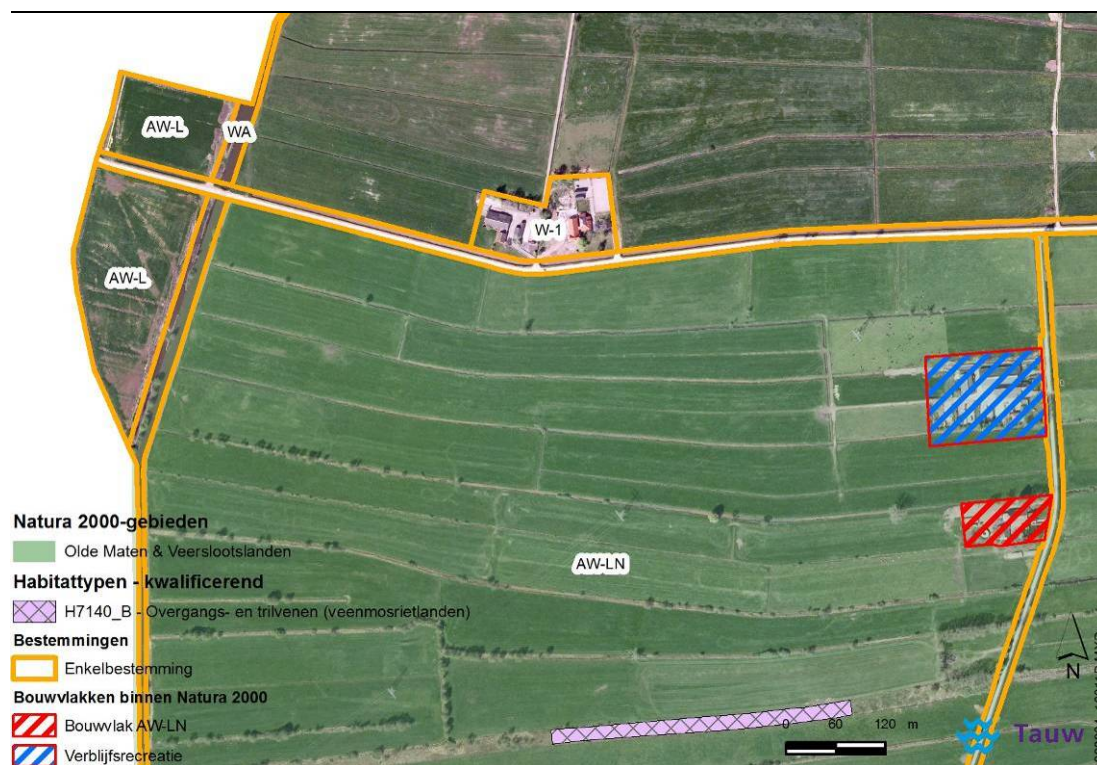
'Olde maten & Veerslootslanden' is aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn. In onderstaande tabel zijn de kwalificerende habitattypen en -soorten weergegeven.

Tabel 5.10 Kwalificerende habitattypen en -soorten van Natura2000-gebied 'Olde Maten & Veerslootslanden'

Habitattypen		Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	=	>	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	>	>	
Habitatsoorten				
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	=	=	=

Effecten op habitattypen

Het dichtstbijzijnde kwalificerende habitatype (overgangs- en trilvenen) ligt op een afstand van meer dan 230 meter vanaf het huidige bouwvlak AW-LN (zie figuur 5.7). Een uitbreiding van hoogstens 15 % zal over deze afstand niet leiden tot een effect door direct ruimtebeslag.

Figuur 5.7 Ligging bouwvlak in Natura 2000-gebied

Effecten op habitatsorten

De habitatsorten die zijn aangewezen voor het Natura2000-gebied 'Olde Maten & Veerslootslanden' zijn alle gebonden aan oppervlaktewateren. In directe omgeving van het bouwvlak liggen meerdere sloten. Op deze soorten zal alleen effect optreden wanneer bij bouwvlakuitbreiding sloten (deels) worden gedempt. Het dempen van sloten is in het bestemmingsplan voor deze bestemming opgenomen onder een Omgevingsvergunning. Deze Omgevingsvergunning zal slechts worden verleend indien er geen afbreuk wordt gedaan aan natuurlijke waarden. Uitvoering van het bestemmingsplan zorgt in deze situatie niet voor een negatief effect op habitatsorten.

Verzuring en vermessing

Verzuring en vermessing kunnen worden veroorzaakt door:

- Uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bouwvlakken
- Intensivering van recreatief verkeer

Uitbreiding en nieuwvestiging agrarische bouwvlakken

Uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bouwvlakken kunnen leiden tot toename van stikstofdepositie in Natura2000-gebieden. (Significant negatieve) effecten op instandhoudingsdoelen door uitbreiding en nieuwvestiging van bouwvlakken zijn echter uitgesloten, omdat:

- Uit de gebiedsgerichte modellering (gerapporteerd in paragraaf 5.3) blijkt er een aannemelijke set voorwaarden bestaat waarbinnen het plan uitvoerbaar is, zonder dat er sprake zal zijn van een toename van depositie op de nabijgelegen kwalificerende habitats
- De aangewezen habitat- en vogelrichtlijnsoorten zijn minder gevoelig voor stikstofdepositie dan de habitattypen

Intensivering recreatief verkeer

Door de uitbreidingsmogelijkheden van recreatief medegebruik kan de recreatiedruk toenemen. Dit kan leiden tot intensivering van betreding en stikstofdepositie door recreatief verkeer. Daardoor kan de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied toenemen.

Naar verwachting zal de ontwikkelingsmogelijkheid echter niet op grote schaal worden benut. Zoals te zien in onderstaande tabel, neemt het aantal slaapplekken naar verwachting met hoogstens 4 % toe over de planperiode. Deze toename is verwaarloosbaar klein ten opzichte van het huidige gebruik. Effecten door toename van stikstofdepositie worden daarom niet verwacht.

Tabel 5.11 Huidig (december 2012) aantal recreatieve voorzieningen en prognose voor planperiode (Gemeente Staphorst, 2012)

Type agrarisch recreatieverblijf	Huidig		Prognose toename in planperiode	
	Aantal	Totaal aantal voorzieningen	Totaal aantal slaapplekken	Aantal Totaal aantal slaapplekken
Bungalowpark	4	200 recreatiewoningen 180 stacaravans	~ 1520	- -
Grote camping	1	240 stacaravans 100 toeristische plaatsen	~ 1360	- -
Minicampings	5	50 plaatsen		Max. 4 ~ 40
Groepsaccommodatie	1		38	Max. 1 ~ 40
Bed & Breakfast / logies	10		~ 40	Max. 10 ~ 40
Boerderijkamers		-	-	Max. 3 ~ 18
Losse recreatiewoningen	30		~ 120	
Totaal			~ 3078	~ 138

Verstoring

Recreatief medegebruik kan leiden tot verstoring door bijvoorbeeld geluid, licht, trilling of optische verstoring. Dit kan op twee manieren:

1. Toename betreding
2. Toename van recreatief verkeer

Toename betreding

Uitbreiding van recreatief medegebruik kan leiden tot betreding in Natura2000-gebieden. Dit kan kwalificerende soorten verstoren middels geluid, licht, trilling of optische verstoring. Verstoring heeft vooral effect op vogels. Ook kan betreding leiden tot vertrapping of vervuiling van kwetsbare plantengemeenschappen in kwalificerende habitattypen. Effecten op instandhoudingsdoelen zijn echter uitgesloten omdat:

- De toename in het aantal recreanten op basis van de toename van recreatieve overnachtingsplaatsen verwaarloosbaar klein is (zie voorgaande alinea)
- Eventuele toename van recreatiedruk is verwaarloosbaar klein ten opzichte van het bestaand (recreatief) gebruik
- Het behoud van natuurwaarden is vastgelegd als regel in de bestemmingen van het Natura2000-gebied binnen de gemeente
- Eventuele toename van recreatiedruk zich zal beperken tot de paden en wegen in de omliggende Natura2000-gebieden
- De gebieden zijn dusdanig beheerd en gezoneerd, dat recreatiedruk niet leidt tot aantasting van kwetsbare natuurwaarden

Toename recreatief verkeer

Toename aan recreatief verkeer kan tot verstoring van kwalificerende soorten leiden (vooral vogels). Ook hiervoor geldt dat de effecten op instandhoudingsdoelen zijn uitgesloten. Een en ander op grond van dezelfde redenen zoals hierboven weergegeven (onder kopje 'toename betreding').

5.4.2 Beschermde natuurmonumenten

Bestemming

Binnen het plangebied liggen geen Beschermde natuurmonumenten buiten de Natura2000-gebieden. Daarom is de bestemming van deze gebieden niet relevant voor deze toetsing.

Ontwikkelingsmogelijkheden

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen van invloed zijn op de 'oude doelen' van Beschermde natuurmonumenten. Deze mogelijke effecten zijn schematisch samengevat in tabel 5.12. In de navolgende alinea's zijn de effecten verder toegelicht.

Tabel 5.12 Mogelijke effecten van ontwikkelingsmogelijkheden op 'oude doelen' van Beschermde natuurmonumenten. Legenda: 'X' = mogelijk effect. '-' = geen effect. Voor nabijgelegen gebieden, zie tabel 5.2.

Ontwikkeling- mogelijkheid	Mogelijk effect	'oude doelen'		
		Planten en voedselrijkdom	Vogels	Natuurschoon
Uitbreiding agrarische bouwvlakken	Toename stikstofdepositie	X	-	-
Intensivering recreatief medegebruik	Toename stikstofdepositie door verkeer	X	-	-
	Toename betreding	-	X	X
Mogelijk beïnvloede gebieden		Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden

Planten en voedselrijkdom

Dit doel is zeer vergelijkbaar met de bescherming van de gevoeligheden 'verzuring' en 'vermesting' van Natura 2000-gebieden, zoals op de voorgaande pagina is benoemd. Het kan worden beïnvloed door toename van stikstofdepositie door:

- Uitbreiding van agrarische bouwvakken
- Toename van recreatief verkeer door intensivering van recreatief (mede)gebruik

Uitbreiding en nieuwvestiging agrarische bouwvlakken

Uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bouwvlakken kan leiden tot toename van stikstofdepositie in Beschermde natuurmonumenten. Effecten op planten(gemeenschappen) door voedselrijkdom zijn echter uitgesloten, omdat:

- Alle nabijgelegen Beschermde natuurmonumenten ('IJsseluiterwaarden' en 'Kievitsbloemterrein Overijsselse Vecht / Zwarte Water') zijn tevens (nog niet definitief) aangewezen als Natura2000-gebied (zie tabel 5.2). Effecten op stikstofgevoelige habitattypen in deze gebieden zijn getoetst (zie paragraaf 4.3.1). Zoals in aangetoond in paragraaf 5.3 zal er in de reële scenario's geen toename van stikstofdepositie zijn op de aangewezen habitattypen binnen deze gebieden binnen de redelijke randvoorwaarden die ten grondslag liggen aan de ontwikkelde scenario's
- Overige natuurwaarden binnen de nabijgelegen Beschermde natuurmonumenten zijn minder of ongevoelig voor stikstofdepositie

Intensivering recreatief verkeer

Effecten op voedselarme milieus door intensivering van recreatief verkeer zijn uitgesloten. De redenen hiervoor zijn gelijk aan de redenen die zijn genoemd in paragraaf 4.3.1, alinea 'verzuring en vermesting'.

Vogels

Intensivering van recreatief gebruik kan effect hebben op broed- rust- en foerageergebied van vogels en de hiervoor noodzakelijke rust. Dit doel is zeer vergelijkbaar met de gevoeligheid 'verstoring' van Natura2000-gebied. Effecten op dit doel zijn dan ook uitgesloten om gelijke redenen als genoemd in paragraaf 4.3.1, alinea 'verstoring'.

Natuurschoon

Intensivering van recreatief gebruik kan effect hebben op natuurschoon middels betreding en vervuiling door recreanten. Effecten op natuurschoon zijn uitgesloten. De redenen hiervoor zijn gelijk aan de punten die zijn genoemd in paragraaf 4.3.1, alinea 'verstoring'. Mogelijk ten overvloede, geldt de aanvulling dat vervuiling zich veelal zal beperken tot de drukst bezochte delen van de gebieden (de paden) en dat deze hierop ook zijn ingericht (door geplaatste vuilnisbakken) en worden beheerd.

5.4.3 Conclusie

Het bestemmingsplan buitengebied Staphorst is wat betreft de bescherming van Natura2000-gebieden en Beschermd natuurschoon op de meeste punten redelijkerwijs uitvoerbaar. Aandachtspunt is de bestemming van nieuwe natuur in Natura2000-gebied 'Olde Maten en Veerslootslanden'. Verder zijn de beschermde natuur- en landschapswaarden voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels.

De maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Olde Maten & Veerslootslanden. Dit is aangetoond via het doorrekenen van het worstcase scenario. Echter, het is aangetoond dat het niet realistisch is om te verwachten dat van deze maximale ontwikkelingsmogelijkheden gebruik gemaakt kan worden. Twee doorgerekende scenario's tonen aan dat het plan onder voorwaarden wel uitvoerbaar is. Met inachtneming van de voorwaarde aan uitbreiding dan wel intensivering, dat de emissie van stikstof aantoonbaar niet toeneemt, wordt het effect van de mogelijkheden van het bestemmingsplan als neutraal beoordeeld. Het effect is in dit geval neutraal (0).

5.5 Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan is *het* instrument dat zorg moet dragen voor de planologische borging van de EHS en soortgelijk beschermde natuurgebieden. Om deze inpassing te beoordelen is getoetst op twee punten:

1. Of de gebieden correct zijn beschermd door regels in het bestemmingsplan en de zonering van bestemmingen overeenkomt met de provinciale zonering van de EHS
2. Of de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan leiden tot aantasting van de EHS

5.5.1 Toewijzing en zonering van functies

De zonering van de EHS is ingepast in de bestemmingen zoals weergegeven in onderstaande tabel. Het merendeel van de EHS is hiermee correct beschermd. Zo zijn voor de bestemmingen 'Natuur - 1' en 'Bos' beperkende bouwregels gesteld, zodat alleen kan worden gebouwd ten gunste van de gebiedsfunctie 'natuur'.

Tabel 5.13 Bestemming van Ecologische Hoofdstructuur

Type EHS	Bestemming
Water	Water
Bestaande natuur	Natuur - 1
	Bos
	Natuur - Landgoed
Gerealiseerde nieuwe natuur	Agrarisch met waarden - Landschap en natuur
	Natuur - 1
	Natuur - Landgoed
Te realiseren nieuwe natuur	Agrarisch met waarden - Landschap en natuur
	Natuur - Landgoed
Beheersgebied	Agrarisch met waarden - Landschap en natuur
Zoekgebied EHS	Niet aanwezig binnen plangebied

Op basis van bestemming en planregels zijn er twee bijzonderheden:

1. Op een drietal locaties in de EHS (bestaande natuur) liggen niet-natuurbestemmingen. Het betreft bestemmingen als verblijfsrecreatie, recreatie en een defensieterrein. De ligging van deze locaties is weergegeven in figuur 5.8. Uit de luchtfoto's is af te leiden dat dit bestaande functies zijn.

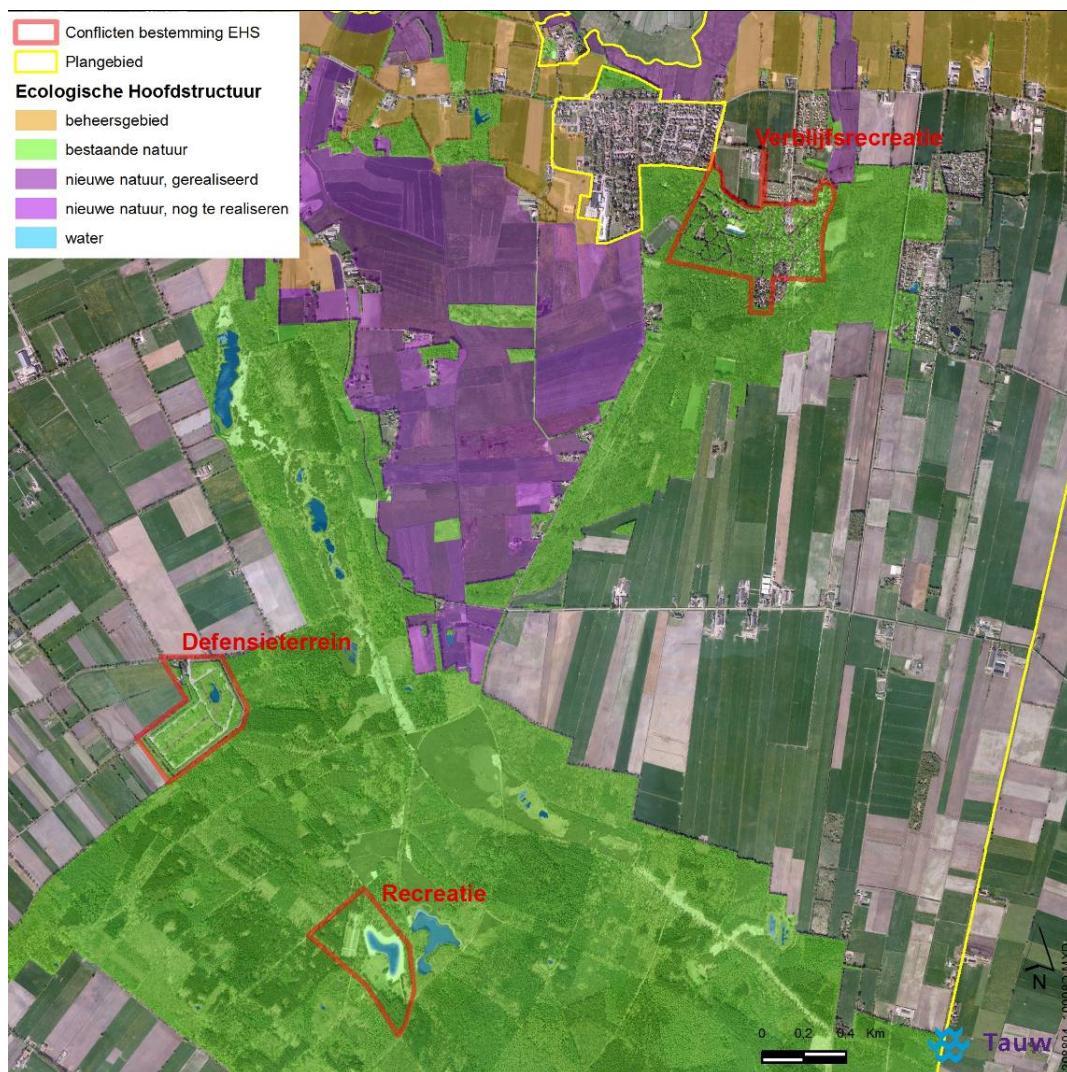
Eventuele uitbreidingsmogelijkheden kunnen effect hebben op de omliggende EHS. De bestemmingen 'defensieterrein' en 'recreatie' bieden echter geen uitbreidingsmogelijkheden. In de bestemming 'verblijfsrecreatie' mag worden uitgebreid tot hoogstens 25 recreatiewoningen per hectare. Hierdoor kan het aantal recreanten toenemen, en daarmee de verstoring van omliggende EHS en stikstofuitstoot door extra verkeersbewegingen. Er worden geen effecten op wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS verwacht, om de volgende redenen:

- De uitbreidingsmogelijkheid van het verblijfsrecreatieterrein is naar verwachting beperkt, gezien de ruime opzet van het park (83 bungalows op circa 5,6 hectare: circa 15 bungalows per hectare (Landal, 2013)). Daarbij wordt het terrein wel grotendeels benut
- In en nabij het park liggen geen zeer kwetsbare natuurdoeltypen (provincie Overijssel, 2012). Er is vooral droog productiebos en dennen-, eiken- en beukenbos aanwezig in omgeving.

Enige toename van het aantal recreanten zal niet leiden tot aantasting van deze waarden:

- Verkeer zal zich vooral beperken tot de toegangswegen van het park
- Recreanten volgen in omliggende natuurgebieden vooral de bestaande paden, waardoor verstoring van dieren beperkt blijft

2. Het merendeel van de gebieden die zijn aangewezen als 'te realiseren nieuwe natuur', zijn bestemd als 'agrarisch met waarden - Landschap en natuur'. De omvorming van een agrarische naar een natuurbestemming is niet opgenomen in de planregels. Dit kan worden opgenomen als wijzigingsbevoegdheid. Dit vereenvoudigt de planologische procedure wanneer nieuwe natuur wordt gerealiseerd

Figuur 5.8 Mogelijke conflictlocaties gebiedsbestemming en EHS – bestaande natuur.

5.5.2 Ontwikkelingsmogelijkheden

Uitbreiding en nieuwvestiging agrarische bouwvlakken

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om agrarische bouwvlakken uit te breiden en laat tevens de nieuwvestiging toe van maximaal 15 agrarische bouwblokken binnen de bestaande verstedelijkingsassen in het plangebied. Dit kan op twee manieren invloed hebben op de EHS, namelijk:

- Direct, door ruimtegebruik
- Indirect, door toename van stikstofdepositie

Direct ruimtegebruik

Voor bestemmingen binnen de EHS zijn beperkende bouwregels gesteld. Daarom is het niet mogelijk agrarische bouwvlakken uit te breiden in de EHS. Nieuwe bouwblokken worden ook niet voorzien in de EHS. De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS zullen dan ook niet worden geschaad.

Toename stikstofdepositie

Effecten door toename van stikstofdepositie worden niet verwacht. Vermesting van de meest gevoelige gebieden, de habitattypen in Natura2000-gebied, is uitgesloten (zie paragraaf 4.3.1). Overige gebieden zijn veel minder gevoelig voor stikstofdepositie. Daarom is er geen aantasting van de 'ecologische waarden en kenmerken' van het gebied. Dit punt vormt daarom geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Intensivering van recreatief verkeer

Door de uitbreidingsmogelijkheden van recreatief medegebruik kan de recreatiedruk toenemen. Dit kan leiden tot intensivering van betreding en stikstofdepositie door recreatief verkeer. Dit kan leiden tot aantasting van ecologische waarden en kenmerken van de EHS.

Naar verwachting zal de ontwikkelingsmogelijkheid echter niet op grote schaal worden benut. Zoals te zien in tabel 5.11, neemt het aantal slaapplekken naar verwachting met hoogstens 4 % toe over de planperiode. Deze toename is verwaarloosbaar klein ten opzichte van het huidig gebruik. Effecten door toename van stikstofdepositie worden daarom niet verwacht.

5.5.3 Conclusie

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende vertaald in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Ontwikkelopgaven voor nieuwe natuur leiden naar verwachting op termijn tot de noodzaak voor herbestemming van sommige agrarische percelen tot natuur. Deze herbestemming kan worden vereenvoudigd door een wijzigingsbevoegdheid op te nemen onder de bestemming 'agrarisch met waarden - landschap en natuur'. Onafhankelijk van de wijzigingsbevoegdheid wordt opgenomen, is het bestemmingsplan op het gebied van EHS-bescherming redelijkerwijs uitvoerbaar. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.6 Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet

Bij toetsing aan de Flora- en faunawet wordt doorgaans gekeken naar overtreding van verbodsbepalingen, en de hieruit volgende ontheffingsplicht. Bij een bestemmingsplan zal hiervan geen sprake zijn. In dit geval wordt bepaald of de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt redelijkerwijs uitvoerbaar zijn op dit punt.

5.6.1 Belang van het plangebied als leefgebied

Het leefgebied van zwaarder beschermde soorten die kunnen voorkomen in het plangebied is grofweg onder te verdelen in twee groepen:

- Bos- en natuurgebieden
- Het agrarisch gebied

Bos- en natuurgebieden

Soorten die vooral voorkomen in bos- en natuurgebieden (zie tabel 7.7 in bijlage 6) zijn vooral gebaat bij de planologische bescherming van deze gebieden (zie paragraaf 4.2.4). Hierbinnen worden dusdanig weinig ontwikkelingen mogelijk gemaakt, dat er geen belemmeringen zijn vanuit uitvoerbaarheid.

Het agrarisch buitengebied

Een groot deel van de soorten die voorkomen in het agrarisch gebied (zie tabel 7.6 in bijlage 6) leeft vooral in en om landschapselementen. Dit leefgebied wordt beschermd door de bestemming van landschapselementen. Binnen deze bestemming wordt bebouwing tot het minimum beperkt. Er zijn daarom betreft Flora- en faunawet geen beperkingen voor de uitvoerbaarheid van deze bestemming. Veel van de soorten die leven in landschapselementen, komen ook voor in overige delen van het agrarisch buitengebied, bijvoorbeeld om te foerageren.

Bescherming van het leefgebied van soorten die tevens voorkomen in overige delen van het agrarisch gebied (zie tabel 7.6 in bijlage 6) is in de bestemmingsplanregels slechts beperkt vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwblokken. Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Hoewel door het lokale karakter van deze ontwikkelingen de duurzame instandhouding op gebiedsniveau niet snel in het geding is, kan bij uitvoering wel sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen Flora- en faunawet en een daaruit volgende ontheffingsplicht.

Uitvoeringspraktijk

De uitvoeringspraktijk van de ontheffingverlening Flora- en faunawet leert dat er doorgaans een duidelijke voorkeur is voor het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten. Dit geldt dan ook als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit onverhoopt toch nodig is. Voor alle genoemde beschermde soorten bestaan er in de praktijk ruime mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook andere mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen zoals het aanbieden van alternatieve broedgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) en kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd. Dit betekent wel dat bij de aanwezigheid van beschermde soorten een gericht plan en/of werkprotocol dient te worden ontwikkeld, waarbij de aanwezige waarden worden ontzien en het leefgebied wordt ingepast in de ruimtelijke ontwikkeling. Voor tabel 2-soorten kan daarbij worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor tabel 3-soorten en vogels zal aangetoond moeten worden dat een overtreding van de verbodsbepalingen effectief kan worden voorkomen.

5.6.2 Conclusie

Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen, zijn als gevolg van het bestemmingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten. Dit betekent dat ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan de orde zijn. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.7 Samenvatting effecten op natuur

In onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling is toegelicht in onderstaande paragrafen.

Tabel 5.14 Beoordeling effecten op natuur, per onderdeel.

Legenda: '-' = negatief, '0' = neutraal, '+' = positief

Onderdeel	Beoordeling	
	huidig	na aanpassing
Natura 2000	-	0
Beschermde natuurmonumenten	0	0
Ecologische Hoofdstructuur	0	0
Flora- en faunawet	0	0
Totaal	0	0

5.7.1 Natura2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten

Het bestemmingsplan buitengebied Staphorst is wat betreft de bescherming van Natura2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten op de meeste punten redelijkerwijs uitvoerbaar. Echter dient de nieuwe natuur in Natura2000-gebied 'Olde Maten en Veerslootslanden' ook als dusdanig te worden bestemd. Verder zijn de beschermde natuur- en landschapswaarden voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels en er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura2000-gebieden of Beschermdenatuurmonumenten. Het effect is voor Natura2000-gebied als 'negatief' beoordeeld. Indien de aangegeven gebieden gepast worden bestemd, dan is de beoordeling 'neutraal'. Het effect op Beschermdenatuurmonumenten is als 'neutraal' beoordeeld.

5.7.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Ontwikkelopgaven voor nieuwe natuur leiden naar verwachting op termijn tot de noodzaak voor herbestemming van sommige agrarische percelen tot natuur. Deze herbestemming kan worden vereenvoudigd door een wijzigingsbevoegdheid op te nemen onder de bestemming 'agrarisch met waarden - landschap en natuur'. Onafhankelijk van of de wijzigingsbevoegdheid wordt opgenomen, is het bestemmingsplan op het gebied van EHS-bescherming redelijkerwijs uitvoerbaar. Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.7.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een ecologische gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Daarom is het effect op dit onderdeel als 'neutraal' beoordeeld.

6 Milieueffecten overige thema's

In het voorgaande hoofdstuk zijn de effecten voor natuur beschreven. Dit hoofdstuk geeft de effecten op de thema's landschap, cultuurhistorie & archeologie, water en bodem, verkeer, woon- en leefmilieu en gezondheid.

6.1 Methodiek effectenonderzoek

De milieueffecten hebben betrekking op het plan- en studiegebied. De reikwijdte van het studiegebied kan per aspect verschillen. Om effecten correct te kunnen bepalen, moet eerst een goede referentiesituatie worden vastgelegd. De referentiesituatie betreft de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Deze zijn eerder in hoofdstuk 4 al globaal beschreven. In dit hoofdstuk wordt voor elk milieuaspect de meer specifieke referentiesituatie toegelicht. De reële scenario's (zie hoofdstuk 4) zijn vervolgens beoordeeld.

6.2 Beoordelingskader

Relevante te beschouwen aspecten ²⁰	Beoordelingscriteria
• Landschap	Mate van aantasting van de landschappelijke karakteristiek.
• Cultuurhistorie / archeologie	Mate van aantasting van de cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden.
• Water en bodem	Mate van beïnvloeding waterstructuren, ontstaan / wegnemen knelpunten waterhuishouding, risico grond- en drinkwaterbeschermingsgebieden.
• Verkeer	Knelpunten binnen verkeersstructuur en verkeersveiligheid.
• Woon- en leefmilieu	Overschrijdingen grenswaarden thema's geluid, geur, luchtkwaliteit.
• Gezondheid	Aandachtspunten volksgezondheid.

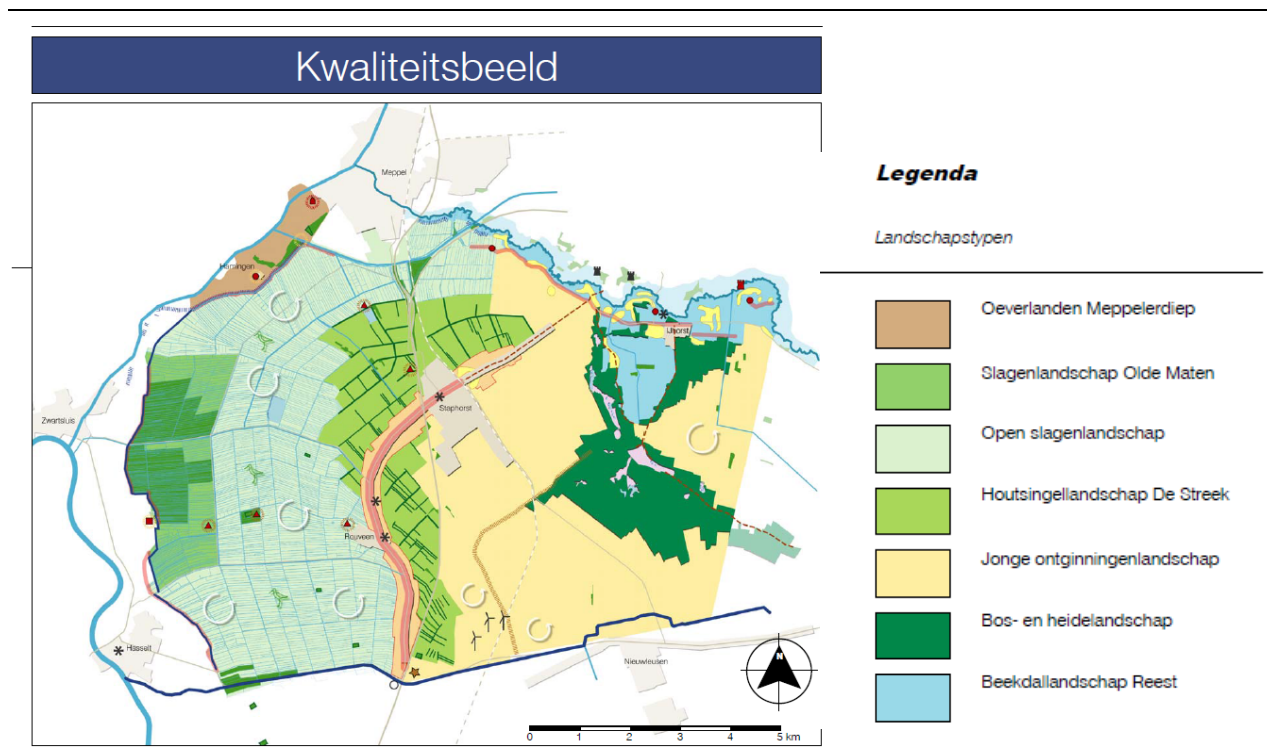
6.3 Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

In deze paragraaf worden vier sterk met elkaar samenhangende thema's besproken. In de subparagrafen 5.3.1 en 5.3.2 zijn de thema's apart beschouwd. De volgorde die is aangehouden is de volgende: landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde.

²⁰ Getoetst zal worden aan de (indien beschikbare) aanwezige beleidsdocumenten en daarin vervatte doelen en aan bestaande wet- en regelgeving per aspect

6.3.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling Landschap

Op basis van de geomorfologische eigenschappen, de ontginningsgeschiedenis en de huidige ruimtelijke samenhang en zichtbare kenmerken zijn in het Landschapsplan van de gemeente Staphorst (Gemeente Staphorst, 2011) zeven landschapstypen te onderscheiden (zie figuur 6.1).

Figuur 6.1 Landschapstypen Staphorst (bron: Landschapsplan, gemeente Staphorst)

De zeven landschapstypes worden hieronder toegelicht.

Oeverlanden Meppelerdiep

Dit landschap is ontstaan onder invloed van rivieren (onder andere de Sethe, nu Meppelerdiep). Langs het Zwarte Water en Meppelerdiep is door de rivieren klei op het veen afgezet. In dit deel van het gebied ontstonden in de 12^e eeuw de eerste nederzettingen op de hoger gelegen oeverwallen en rivierduinen. Vanuit deze nederzettingen werd begonnen met de ontginning van het omliggende gebied. De ontginning van het gebied resulteerde in langgerekte smalle kavels. Het huidige landschap van de Oeverlanden Meppelerdiep is hoger gelegen dan de omgeving en omgeven door dijken. De langgerekte smalle ontginningskavels zijn nog terug te zien in het landschap. Het is een grootschalig open landschap met weinig bebouwing, wegen, sloten en beplanting.

Enkele van de oude hoger gelegen nederzettingen zijn bewaard gebleven, zoals het gehucht Hamingen, dat op een rivierduin ligt. Langs enkele natuurlijke kreken is natuurlijke beplanting aanwezig in de vorm van bijvoorbeeld wilgen. Het land is voornamelijk in gebruik als natuur of gras- en hooiland.

Slagenlandschap Olde Maten

De Olde Maten maakt deel uit van het laagveengebied van Noordwest Overijssel. Dit veen is de afgelopen eeuwen door de mens gewonnen. De geschiedenis van ontginning en veenwinning is op af te lezen van het huidige landschap. Bijvoorbeeld aan de zeer smalle langgerekte percelen met veel sloten, de brede pet- en trekpaten (plassen op plekken waar het veen weggegraven is) en smalle legakkers (stroken grond waarop het gewonnen veen te drogen werd gelegd). Karakteristiek zijn verder de verre doorzichten over het halfopen landschap, soms geblokkeerd door dwarssingels met elzen of wilgen. Fraai is bijvoorbeeld het zicht op de bebouwing en de beplanting op rivierduin Zwartewatersklooster. De verkaveling is recht en grofmazig.

Open slagenlandschap

Ook hier bestaat de ondergrond voornamelijk uit veen. Het landschap kent grotendeels dezelfde ontstaansgeschiedenis als het slagenlandschap Olde Maten. Ook hier speelde de veenontginning een belangrijke rol. Deze ontginning resulteerde in lange smalle kavels. Doordat de ontginningsbasis een gebogen vorm had (met het Zwarte Water en Meppelerdiep mee), ontstond een 'gerende' verkaveling die uiteindelijk als een "taartpunt" samenkwam in de puntlanden bij Punthorst.

De mensen verhuisden met de ontginningen mee in oostelijke richting tot aan de huidige boerderijlinten van Staphorst en Rouveen. In het landschap zijn de oude ontginningsbases en nederzettingen nog te zien als 'knikken' in het landschap. In vergelijking met het slagenlandschap Olde Maten zijn hier meer wegen en meer knikken in het landschap, de sloten zijn smaller en het landschap kent een iets grotere mate van openheid. Ook de beplanting is anders. Behalve elsen komen hier ook onder meer es en witte abeel veel voor en er zijn eendenkooien en pest- en geriefhoutbosjes.

Houtsingellandschap De Streek

Dit landschap ligt op de overgang tussen de veengronden in het westen en de zandgronden in het oosten. Het is een tamelijk kleinschalig half open landschap met kenmerkende houtsingels van elzen (in de omgeving van Rouveen) of eiken (in de omgeving van Staphorst). Uniek is de lintbebouwing van Staphorst en Rouveen met zeer smalle percelen en meerdere (soms wel vijf) boerderijen achter elkaar in plaats van naast elkaar. Dit patroon is ontstaan door vererving. De lange smalle kavels werden steeds verder in de lengte opgedeeld, tot de boerderijen niet meer naast elkaar pasten. Daarom werden ze achter elkaar geplaatst. Deze unieke lintbebouwing is aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Net als in het open slagenlandschap zijn hier op enkele plekken ook de kenmerkende knikken in het landschap. Er zijn relatief weinig sloten. De erfbeplanting bestaat hier veel uit solitaire kastanje- of beukenbomen.

Jonge ontginningenlandschap

Ook dit landschap is ontstaan door ontginningen maar dan een aantal eeuwen later. Deze ontginningen (en latere verkaveling) hebben geleid tot een grootschalig landschap met een kamerstructuur van rationele blokken en grote percelen. Er zijn weinig sloten. Bij de erven, langs de linten en lanen zijn vooral eiken en essen geplant. Ook zijn restanten van perceelsbeplanting nog zichtbaar in het landschap. Karakteristiek zijn de eikenrijen haaks op het Staphorster Bos. De bodem bestaat hier uit zandgrond. Het landschap is in gebruik als gras- en hooiland en bouwland, met daarnaast een enkele boomkwekerij.

Bos- en heidelandschap

Dit landschap omvat twee grotere bos- en heidegebieden op zandgronden: het Staphorster Bos en de Witte Bergen. Het Staphorster Bos is ontstaan als ontginningsbos en aangeplant in de periode 1930-1940. De Witte Bergen is hoofdzakelijk natuurlijk bos, ontstaan vanaf 1900. Beide bossen vormen een besloten landschap van hoofdzakelijk naaldbos. In het Staphorster Bos zijn op enkele open plekken in het bos nog restanten te vinden van heidevelden en vennen. De verkaveling is onregelmatig en er zijn veel onverharde wegen en paden. Het gebied kent relatief veel reliëf, met name in het oostelijk deel van het Staphorster Bos en in de Witte Bergen. Het land is in gebruik voor natuur en recreatie, met enkel bouwlanden in de bosrand.

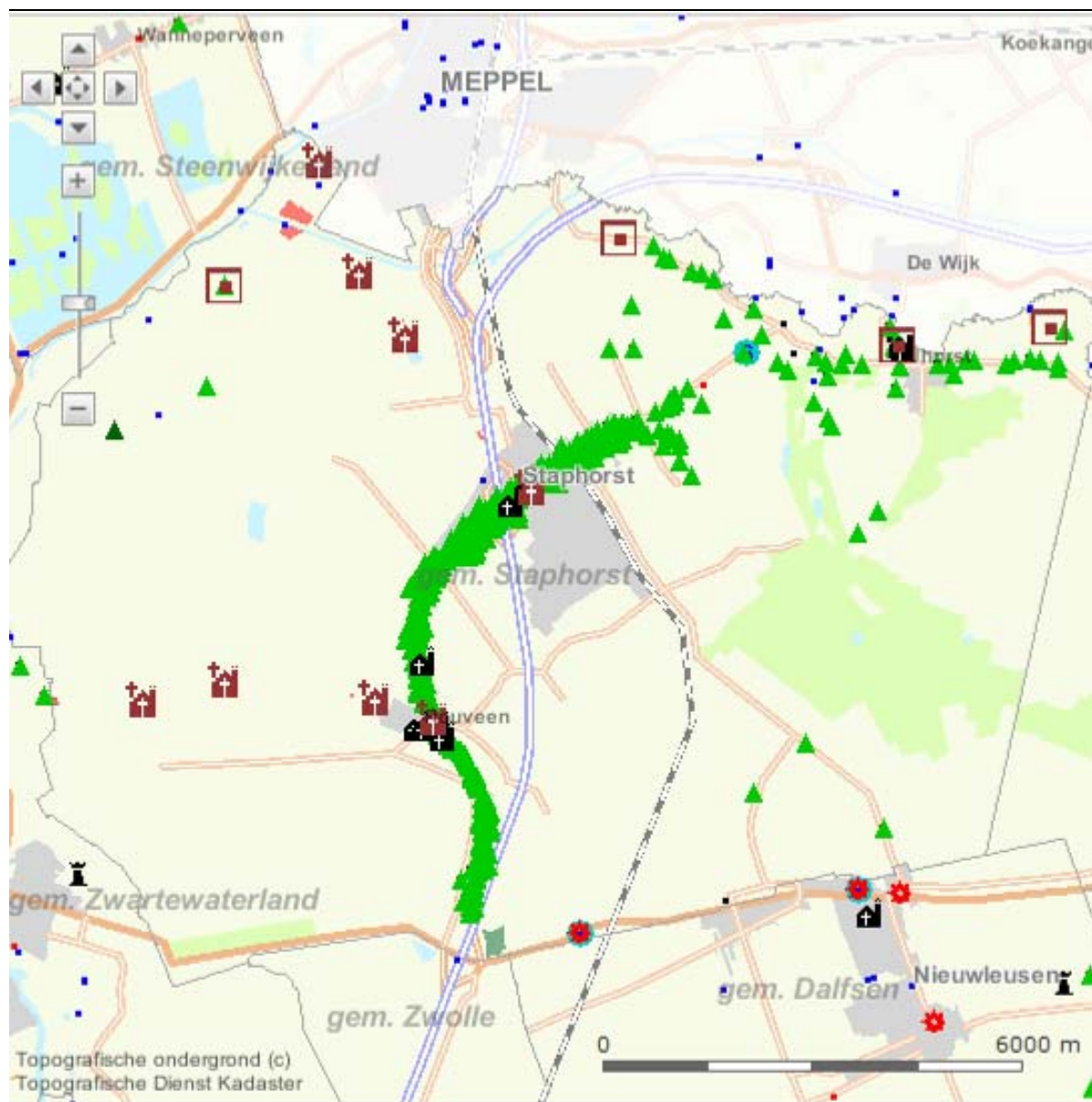
Beekdallandschap Reest

Het Reestdal is een kleinschalig gaaf beekdallandschap met veel natuurwaarden. Langs de Reest komen opvallende hoogteverschillen voor en wisselen veen en zandgronden elkaar af. Direct langs de Reest zijn de gronden zeer nat. Door de verschillen in hoogte, ondergrond en grondwaterstand is het landschap zeer afwisselend. Het Reestdal is ontgonnen vanuit klooster Dikninge (gelegen aan de overzijde van de Reest bij De Wijk).

Zeer karakteristiek voor het Reestdal zijn de bolvormige essen (bolakkers). Het dorp IJhorst ligt aan de rand van het dal. IJhorst is een typisch beekdaldorp met een verkaveling in hoeven. Een bijzonder element van het dal is de uitblazingskom met het zijdal van de Vledder en Leijer Hooilanden. Langs de randen van het beekdal zijn slingerende wegen te vinden. Plaatselijk zijn er enkele houtwallen. Het landgebruik is ook divers: gras- en hooiland, natuur en bouwland.

Cultuurhistorie

Aan het verkavelingspatroon en het patroon van wegen, waterlopen, bebouwingslinten en beplantingen kan de ontginningsgeschiedenis van het plangebied worden afgelezen. De huidige patronen dateren grotendeels nog uit de ontginningsfase. Daardoor vertegenwoordigen deze patronen een grote historisch-geografische waarde. Plaatselijk zijn deze patronen als gevolg van ruilverkaveling en voortgaande schaalvergroting van het agrarische landschap slechts gedeeltelijk bewaard gebleven, evenals de houtopstanden- en singels. Verspreid over het plangebied zijn verschillende gebouwen aanwezig met een grote cultuurhistorische waarde.

Figuur 6.2 Cultuurhistorische atlas provincie Overijssel

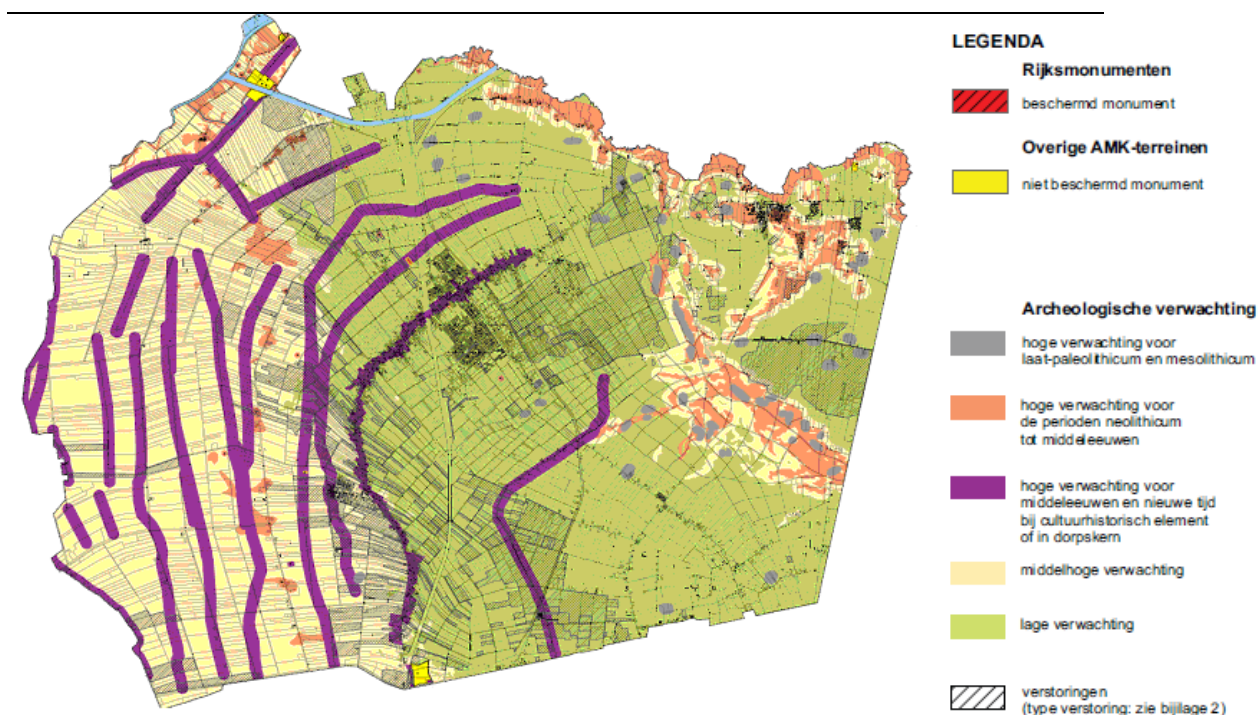
De Cultuurhistorische Atlas (zie figuur 6.2) van de provincie Overijssel biedt inzicht in cultuurhistorische waarden binnen het plangebied. Met name de grote hoeveelheid historisch waardevolle boerderijen (groene driehoekjes op de kaart) en religieus erfgoed vallen op. Staphorst kent in totaal 294 rijksmonumenten en 300 gemeentelijke monumenten, voor het overgrote deel gelegen binnen het beschermde dorpsgezicht van Staphorst-Rouveen en dus buiten het plangebied. Binnen het plangebied zelf is een groot aantal monumentale boerderijen in het Reesdal te vinden.

De historisch geografische waarden binnen het plangebied hangen nauw samen met de landschappelijke karakteristieken. Binnen het plangebied zijn de onderstaande historisch geografisch waardevolle gebieden, patronen en elementen aan te wijzen:

1. Elzensingels van de Streek met 'gerende' slagenverkaveling
2. Veenontginningenlandschap met petgaten en legakkers
3. Eikenrijen in het dekzandgebied
4. De historische ontginningsassen en -wegen en met name de Oude Rijksweg / Gemeenteweg
5. Historische watergangen en dijken: onder andere de turfwinningvaart Dedemsvaart, afwateringsvaart De Wijk de Leidijk ten zuiden van Staphorst
6. De essen en houtwallen aan de rand van het Reestdal
7. De eendenkooien, pest- en geriefhoutbosjes in het laagveengebied
8. Voormalige kerkheuvels ten westen van Staphorst en Rouveen

Archeologie

De archeologische waarden en verwachtingswaarden zijn opgenomen in de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Staphorst (zie figuur 6.3). Een groot deel van het plangebied kent een lage archeologische verwachting. Het westelijk deel van het plangebied kent een overwegend middelhoge verwachting. Met name de ontginningsassen kennen zeer hoge verwachtingswaarde (Middeleeuwen en Nieuwe Tijd). De hoger gelegen gronden, waaronder de oeverwallen en rivierduinen in het Reestdal en de dekzandgronden in het jonge ontginningslandschap kennen een hoge verwachtingswaarde voor de periode Neolithicum tot Middeleeuwen. In het plangebied liggen drie archeologische monumenten (AMK-terreinen).

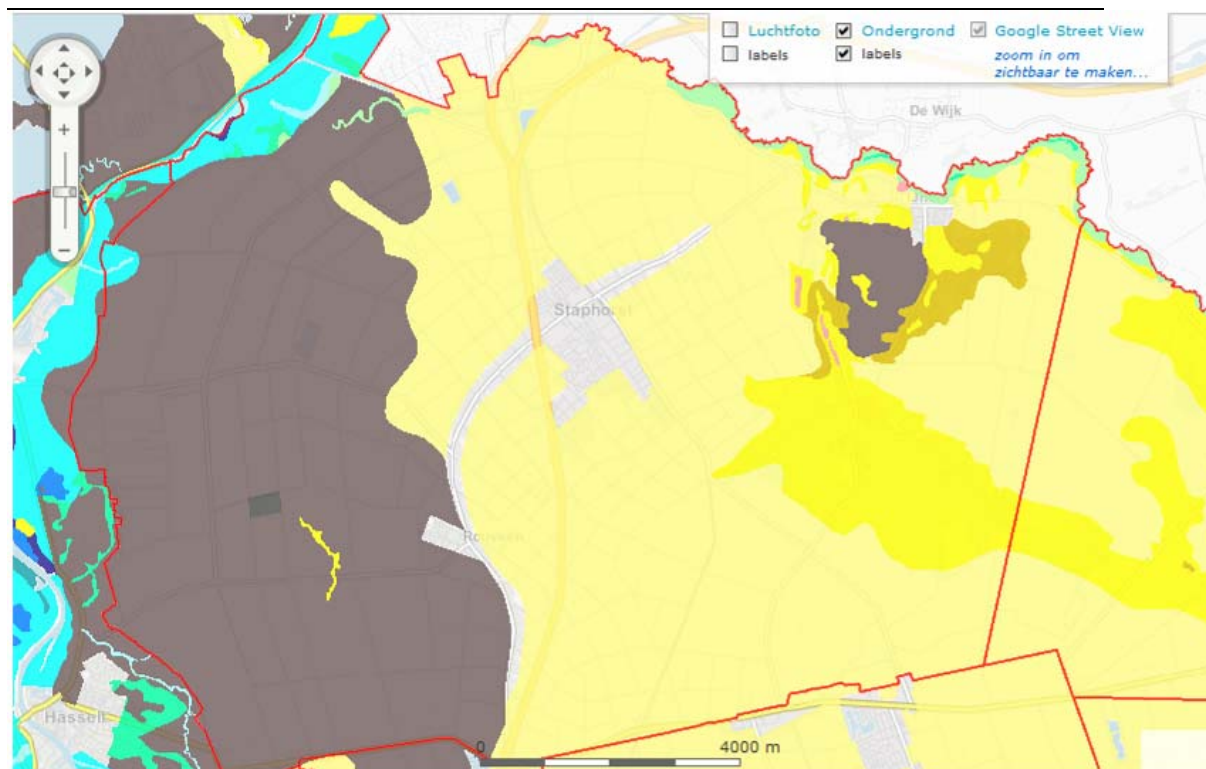
Figuur 6.3 Archeologische verwachtings- en beleidskaart, gemeente Staphorst

Aardkundige waarden

Aardkundig waardevolle gebieden zijn gebieden waar de natuurlijke ontstaanswijze herkenbaar is doordat aardkundige verschijnselen er nog een gave vorm hebben en/of in onderlinge samenhang voorkomen. In het buitengebied van Staphorst zijn meerdere aardkundig waardevolle gebieden aanwezig²¹, te weten:

- Reestdal, als onderdeel van het Overijsselse deel van het Reestdal en de daarbij gelegen kleine hoogten.
- Gebied Staphorst e.o., Gordelsysteem met divers dekzandrelief en langgerekte venige depressies
- Boswachterij Staphorst een groot complex stuifbanken en enkele stuifplateaus
- Bos en heide terreinen bij Witharen met een gevarieerd dek- en stuifzandrelief

²¹ Bron: www.natuurlijk.nl

Figuur 6.4 Aardkundige basiskaart provincie Overijssel (Bodematlas Overijssel)

6.3.2 Effecten

Landschap

In het bestemmingsplan wordt het volgende specifieke doel nagestreefd als het gaat om het behoud en de ontwikkeling van het landschap:

- Ontwikkelingen in het buitengebied zijn mogelijk mits rekening wordt gehouden met de karakteristieken van het landschap. Deze karakteristieken zijn in de vorige paragraaf beknopt beschreven en komen uitgebreid aan bod op de Ontwikkelingskaart buitengebied Staphorst (gemeente Staphorst, 2008) en in het Landschapsplan Staphorst (gemeente Staphorst, 2011)

De bestaande landschapswaarden zijn als volgt beschermd:

- Bestemming 'Agrarisch met waarden'. Er zijn in het plan verschillende agrarische bestemmingen opgenomen, waarbij is aangesloten bij de landschapstypes uit het Landschapsplan Staphorst. Deze landschapstypes spelen een rol in de afweging voor ruimtelijke ingrepen en de landschappelijke inpassing. Het landschap dient zo bij nieuwe ontwikkelingen in het agrarisch gebied altijd in acht te worden genomen
- Via een aanlegvergunningstelsel (Omgevingsvergunning) wordt getoetst op het effect op landschap

- Aanvullende kwaliteitseisen aangaande de vorm en uitbreiding van het agrarisch bouwvlak. Zo moet er worden aangetoond dat er geen afbreuk plaatsvindt van landschappelijke waarden en waarbij sprake moet zijn van een goede landschappelijke inrichting en waarbij een erfinrichtingsplan overlegd dient te worden
- Burgemeester en wethouders kunnen met het oog op het voorkomen van een onevenredige aantasting van het landschapsbeeld nadere eisen stellen aan een goede landschappelijke inpassing en de compensatie ten behoeve van landschap en natuur

Effecten op landschap ten gevolge van nieuwvestiging bouwvlakken

Nieuwvestiging wordt mogelijk gemaakt via een wijzigingsbevoegdheid en alleen toegestaan bij grondgebonden veehouderijen. Het gaat om maximaal 15 bouwvlakken binnen bestaande bebouwingslinten. De grondgebonden veehouderij kan als een passende agrarische activiteit worden beschouwd in het landelijk gebied, gezien de bijdrage die wordt geleverd aan het behoud van de karakteristieke openheid. Nieuwvestiging moet echter wel voldoen aan strikte eisen. Zo mag het bouwvlak maximaal 1,5 ha groot zijn en moet de nieuwbouw passen in de daarvoor aangewezen delen van de bestaande agrarische linten veelal parallel aan de historische lintbebouwing van de Streek en dus niet in het open slagenlandschap. Nieuwvestiging leidt zo enerzijds tot behoud van het waardevolle open agrarisch cultuurlandschap (als gevolg van het agrarisch gebruik en beheer van het gebied) maar leidt anderzijds tot aantasting van de openheid van het slagenlandschap. Al met al wordt het effect van nieuwvestiging van grondgebonden bedrijven als licht negatief (0/-) beoordeeld.

Effecten ten gevolge van verplaatsing van bedrijven binnen de eigen gemeente

Onder nieuwvestiging wordt in deze effectbeschrijving ook bedrijfsverplaatsing verstaan. Voor bedrijfverplaatsingen binnen het grondgebied van de provincie Overijssel gelden echter aanvullende voorwaarden. Het verplaatsen van bedrijven is alleen mogelijk als het gaat om het realiseren van publieke belangen dan wel als het gaat om de levensvatbaarheid van het bedrijf. Voor nieuwvestiging ten gevolge van bedrijfsverplaatsing gelden dezelfde eisen als voor nieuwvestiging waarbij echter aanvullende (ook landschappelijke) eisen worden gesteld aan de locatie die wordt verlaten.

Op het moment dat bedrijfsverplaatsing plaatsvindt binnen het plangebied zal nieuwvestiging zo veelal leiden tot een licht positief effect op de landschappelijke karakteristiek. Immers, enerzijds leidt nieuwvestiging tot een beperkte (ten gevolge van de strikte kwaliteitseisen) aantasting van de openheid in het slagenlandschap, maar anderzijds dient de vorige agrarisch bedrijfslocatie te worden opgeheven. In het bestemmingsplan wordt uitplaatsing van agrarische bedrijven uit 'de Streek' naar de hiervoor aangewezen agrarische linten in het buitengebied mogelijk gemaakt. Het effect als gevolg van verplaatsing van bedrijven binnen de gemeente leidt per saldo tot een licht positief effect (0/+) op de landschappelijke karakteristiek.

Effecten ten gevolge van uitbreiding van bouwvlakken

Binnen de agrarische bestemmingen is het toegestaan de gronden te gebruiken ten behoeve van grondgebonden agrarische bedrijven. Bestaande bedrijven (> 70 NGE) krijgen een uitbreidingsmogelijkheid van het bouwvlak tot 2,0 hectare. Daarnaast wordt bij de grondgebonden agrarische bedrijven een intensieve neventak toegestaan tot 250 m². In de gevallen waarin in de bestaande situatie de neventak reeds meer bedraagt dan 250 m², mag de oppervlakte ten behoeve van deze neventak worden vergroot tot maximaal 2.000 m². Aan de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak worden eveneens strikte kwaliteitseisen verbonden. Zo dient er nadrukkelijk rekening gehouden te worden met de landschappelijke waarden en de vorm van het bouwvlak wordt zodanig gekozen dat de nieuwe bebouwing op bestaande bouwvlakken aansluit bij de landschappelijke karakteristiek in dat gebied. Hierbij wordt in de bestemming 'Agrarisch met waarden Elzensingellandschap' vooral gekeken naar de perceelsbeplanting en erfbeplanting. Bij de bestemming 'Agrarisch met waarden Kleinschalig', staat vanzelfsprekendheid het kleinschalige besloten landschap centraal, evenals de karakteristieke rijen met eikenbomen. Het behoud en het versterken van het verkavelingspatroon van het open slagenlandschap staat centraal in de bestemming 'Agrarisch met waarden landschap'. Het behoud van het half open landschap met lijnvormige beplantingstructuren en de elzen- en wilgensingels in de Olde Maten is gegarandeerd als het gaat om uitbreidingsmogelijkheden binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden landschap en natuur'. Bovendien wordt bij het bepalen van de vorm en omvang van de bouwvlakken rekening gehouden met de omvang, bouwhoogte, de bestaande beeldkwaliteit en de afstand tot omliggende woonbebouwing.

Als het om de uitbreiding van de grondgebonden bedrijven in het slagenlandschap gaat geldt dat het bieden van uitbreidingsmogelijkheden en daarmee het vergroten van de levensvatbaarheid van belang is voor de duurzame instandhouding van de landschappelijke karakteristiek, die hier voor een belangrijk deel bepaald wordt door het agrarische cultuurlandschap. Anderzijds leidt uitbreiding, ondanks de gestelde kwaliteitseisen, tot meer verharding en verdichting van de agrarische linten en neemt de openheid van het landschap ter plaatse af. Dit licht negatieve effect afgezet tegen het licht positieve effect van de uitbreidingsmogelijkheden voor het duurzaam in stand houden van het agrarische cultuurlandschap, leidt tot een neutraal effect op de landschappelijke karakteristiek van de open, agrarische gebieden.

In de half open en besloten gebieden (elzensingel- en beekdallandschap) zal uitbreiding van grondgebonden bedrijven, gezien de strikte kwaliteits- en inpassingseisen die aan uitbreiding worden gesteld, leiden tot een neutraal effect op de gebiedskarakteristiek. Het licht positieve effect van de uitbreidingsmogelijkheden op het in stand houden van het agrarische cultuurlandschap, afgezet tegen het licht negatieve effect van de schaalvergroting op de karakteristieke beplantingsstructuren, leidt tot een neutraal effect op de landschappelijke karakteristiek in half open en besloten landschap van het buitengebied van Staphorst.

De uitbreidingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij tot 1,5 hectare bieden met name de bedrijven in het jonge ontginningenlandschap mogelijkheden tot schaalvergroting, aangezien hier de meeste intensieve veehouderijen voorkomen. Het jonge ontginningen landschap kent reeds een rationele op de landschappelijke karakteristiek aangezien de nog bestaande waardevolle beplantingsstructuren in het bestemmingsplan zijn beschermd. Hier wordt het effect van de uitbreidingsmogelijkheden eveneens als neutraal beoordeeld.

Het overall effect van de uitbreidingsmogelijkheden van bouwvlakken is neutraal (0).

Effecten ten gevolge van woningbouw

Nieuwbouw van woningen in het buitengebied niet toegestaan. Wel biedt de vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) mogelijkheden voor woonbebouwing. Het VAB-beleid leidt tot een licht positief effect op de landschappelijke karakteristiek (0/+). Dit wordt veroorzaakt door enerzijds de voorwaarden die aan de sloop van de voormalige agrarische bedrijfsbebouwing, en anderzijds door de kwaliteitseisen die aan de wooneenheden binnen de bestaande agrarische bebouwing worden gesteld

Effecten ten gevolge van recreatie en nevenfuncties

Nevenfuncties op het agrarisch bedrijf worden mogelijk gemaakt, mits ze passen binnen het bestaande agrarische profiel en landschappelijke eenheid. Als gevolg van deze eis zullen de nevenfuncties niet leiden tot effecten op het landschap. Het bestemmingsplan geeft zo mogelijkheden voor het kamperen bij de boer, minicampings en kampeerboerderijen of groepsaccommodaties, maar geeft aan dat dit niet in alle landschappen gewenst is. Het kamperen bij de boer is daarom alleen via een omgevingsvergunning mogelijk in het slagenlandschap, het jonge ontginningenlandschap en in het Reestdal. Groepsaccommodaties zijn alleen toegestaan, eveneens via een afwijking, in het jonge ontginningenlandschap en het Reestdal. In de overige landschappen worden in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden voor nieuwe verblijfsrecreatieve mogelijkheden, met uitzondering van een bed en breakfast. Al met al leiden de recreatieve mogelijkheden en nevenfuncties in het buitengebied, ook gezien de landschappelijke inpassingseisen, tot een neutrale effectbeoordeling (0).

Effecten ten gevolge van paardenbakken

Nieuwe paardenbakken zijn toegestaan binnen het bouwvlak behorende bij agrarische bedrijven dan wel woningen in het buitengebied. De mogelijkheid om, onder ruimtelijke voorwaarden, een paardenbak te realiseren leidt tot verdere 'verpaarding' en verrommeling van de agrarische linten en erven. Dit leidt gezien de zichtbaarheid van de paardenbakken in het open slagenlandschap, met name in dit landschapstype tot een licht negatief (0/-) op de gebiedskarakteristiek.

Conclusie

Door de directe koppeling van de (agrarische) bestemmingen aan de verschillende landschapstypen en bijbehorende karakteristieken in het bestemmingsplan buitengebied, zullen de effecten van de nieuwvestiging en uitbreidingsmogelijkheden in de agrarische sector overwegend neutraal uitvallen. Behoud en versterking van de landschappelijke identiteit zijn voldoende gegarandeerd met het voorliggende plan waarin initiatiefnemers moeten aantonen dat de landschappelijke waarden niet onevenredig worden geschaad en waarbij zij inpassingsmaatregelen dienen te overleggen. Uitbreidingen zullen zodoende gepaard gaan met de realisatie van nieuwe landschapselementen in het gebied. Hierdoor worden nieuwe opstallen (deels) aan het oog onttrokken en mogelijk zullen ook bestaande gebouwen een betere inpassing krijgen. De landschappelijke samenhang die in het gebied wordt hierdoor behouden. In het landschapsplan Staphorst (gemeente Staphorst, 2011) worden middels principe-uitwerkingen de verschillende inpassingmogelijkheden weergegeven. In het open slagenlandschap waar de uitbreidingsmogelijkheden effecten kunnen hebben op de karakteristieke openheid, vraagt met name de kwaliteit en uitstraling van de nieuwbouw aandacht, aangezien hier landschappelijke inpassing middels erf- en perceelbeplanting ongewenst is. Specifiek voor de mogelijkheid een paardenbak te realiseren binnen het bouwvlak zal zoveel mogelijk gezocht worden naar mogelijkheden achter de bestaande bebouwing, om zo verrommeling van de agrarische linten te voorkomen.

Al met al leiden de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan buitengebied tot een neutraal effect op de landschappelijke karakteristiek (0).

Cultuurhistorie

In het bestemmingsplan wordt het volgende specifieke doel nagestreefd als het gaat om het behoud en de ontwikkeling van cultuurhistorie:

- Ontwikkelingen in het buitengebied zijn mogelijk mits rekening wordt gehouden met de karakteristieken van het landschap en de aanwezigheid van archeologische waarden. Er zal sprake moeten zijn van landschappelijke inpassing, gebaseerd op het gemeentelijke landschapsplan

De bestaande landschapswaarden zijn als volgt beschermd:

- ‘Agrarisch met waarden’. Er zijn in het plan verschillende agrarische bestemmingen opgenomen, waarbij is aangesloten bij de landschapstypes en de daaraan gekoppelde historisch geografische waarden uit het Landschapsplan Staphorst
- Dubbelbestemming ‘Cultuurhistorie’ waarmee specifieke cultuurhistorisch waardevolle locaties beschermd worden
- Vrijwaringszone ‘Molenbiotop’ om de historische windvang van de molen te kunnen waarborgen
- Bouwaanduidingen in het bestemmingsplan voor wat betreft karakteristieke bebouwing (monumenten) en locaties waar bebouwing uitgesloten is
- Monumentale bomen zijn als aanduiding op de kaart aangegeven

- Via een aanlegvergunningenstelsel (omgevingsvergunning) wordt getoetst op waardevolle historisch geografische elementen (waaronder elzensingels), archeologie en geomorfologie (aardkundige waarden)
- Aanvullende kwaliteitseisen. Zo moet er worden aangetoond dat er geen afbreuk plaatsvindt van geomorfologische, archeologische en cultuurhistorische waarden
- Burgemeester en wethouders kunnen met het oog op het voorkomen van een onevenredige aantasting van het bebouwingsbeeld nadere eisen stellen aan beeldkwaliteit

Ten aanzien van de effecten voor cultuurhistorie (historische geografie en bouwhistorie) zullen de effecten, evenals bij het aspect landschap, beperkt zijn. Als het gaat om de bouwhistorie bepalen de Monumentenwet en de gemeentelijke erfgoedverordening (gemeente Staphorst, 2010) dat monumenten en bebouwing gelegen binnen het beschermd dorpsgezicht behouden dan wel versterkt moeten worden. In de toetsing van ruimtelijke initiatieven binnen het bestemmingsplan buitengebied zal specifiek rekening gehouden worden met het behoud van de bestaande monumentale en bouwhistorische waarden. Bovendien zijn de bestaande monumenten als 'karakteristiek' aangeduid in het bestemmingsplan Buitengebied.

Ook de historisch-geografisch waardevolle patronen en elementen zullen naar verwachting niet of nauwelijks worden aangetast als gevolg van nieuwvestiging of de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak. Dit gezien de eis van de gemeente dat een erfinrichtingsplan voor de uitbreiding dan wel nieuwvestiging dient te worden opgesteld, hierin dienen ook de cultuurhistorische waarden (voor wat betreft de historische geografie) beschouwd moeten worden. In het bestemmingsplan worden een groot deel van de aanwezige en beschreven historisch geografische waarden in het buitengebied beschermd door de toegekende bestemmingen (agrarisch met waarde). Voor nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bouwvlakken, de ontwikkeling van nevenfuncties en kleinschalige recreatieve ontwikkelingen heeft het bestemmingsplan buitengebied bovendien de kwaliteitseis opgenomen dat cultuurhistorische waarden niet onevenredig aangetast mogen worden.

Door de verdere 'verstening' als gevolg van de schaalvergroting in de landbouw kunnen kleine dan wel solitaire landschapselementen (met name erfbeplanting en perceelbeplanting) in specifieke gevallen in de knel raken. Maar al met al is het behoud van cultuurhistorische waarden (onder ander door het erfinrichtingsplan) voldoende geborgd in het voorliggende bestemmingsplan buitengebied. Dit leidt tot een neutrale beoordeling van het effect (0).

Archeologie

Ten aanzien van nieuwvestiging van agrarische bedrijven en uitbreiding van bestaande bedrijven is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden. In het bestemmingsplan is een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek. Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is aldus niet aannemelijk.

De te beschermen waarden zijn opgenomen in de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Staphorst (BAAC, 2011) en overgenomen in dit bestemmingsplan. Hiermee is behoud van archeologische gebieden en cultuurhistorische structuren voldoende geborgd in het voorliggende plan. Het effect wordt als neutraal beschouwd (0).

Aardkunde

De aardkundig waardevolle gebieden worden niet specifiek benoemd dan wel bestemd in het bestemmingsplan buitengebied. In het bestemmingsplan is met betrekking tot bodemingrepen wel een omgevingsvergunningstelsel voor werken en/of werkzaamheden opgenomen. Daarnaast hebben burgemeester en wethouders de bevoegdheid om aanvullende eisen te stellen aan de ruimtelijke ingreep om te voorkomen dat er een onevenredige aantasting van geomorfologische waarden plaatsvindt. De bescherming van aardkundig waardevolle gebieden is daarmee afdoende geborgd. Al met al zal de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan buitengebied biedt, niet leiden tot positieve dan wel negatieve effecten op de aardkundige waarden (0).

6.4 Bodem en water

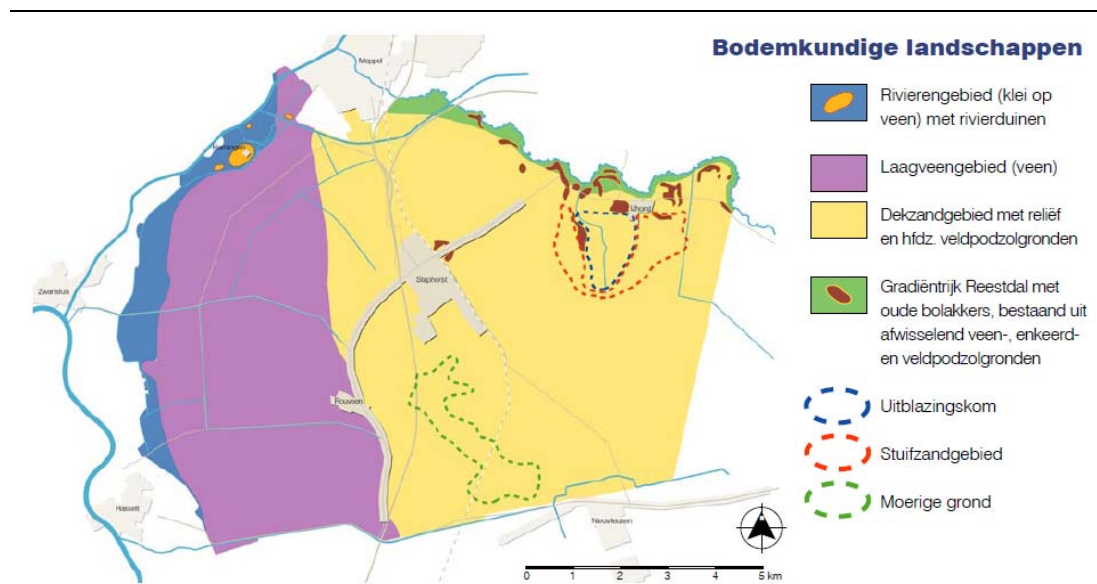
6.4.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In het buitengebied van de gemeente Staphorst liggen geen bodem- of waterbeschermingsgebieden (zoals grondwaterbeschermingsgebieden of waterwingebieden). Hieronder wordt in het kort de huidige bodemopbouw, het watersysteem en de waterkwaliteit beschreven aan de hand van beschikbare (beleids)kaarten.

Bodemopbouw

De gemeente Staphorst ligt direct ten zuiden van het Drents plateau. Binnen het gebied komen rivier-, beek-, dekzand- en stuifzandafzettingen voor. Daarnaast komen in het gebied moerige tot venige gronden voor. De afzettingen die zich momenteel aan de oppervlakte bevinden, zijn gevormd en afgezet in het Pleistoceen en het Holoceen.

Grofweg zijn er vier bodemkundige landschappen te onderscheiden (zie figuur 6.5): het rivierengebied (klei op veen) langs het Meppelerdiep, het laagveengebied ten westen van Rouveen), het dekzandgebied in het oostelijk deel van de gemeente en rond de kern Staphorst en het Reestdal met veen- en zandgronden.

Figuur 6.5 Bodemopbouw gemeente Staphorst (bron: Landschapsplan, 2011)

Bodemkwaliteit

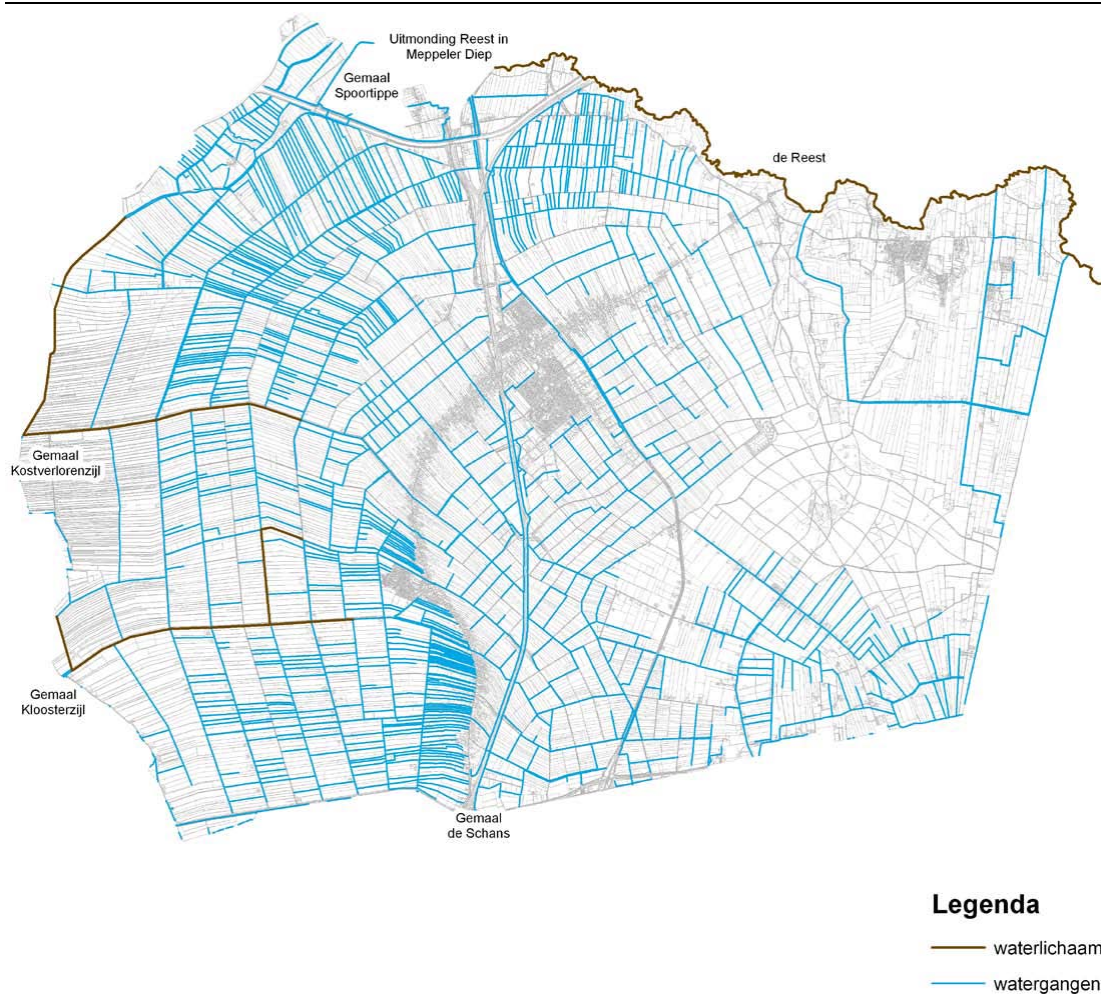
De Bodemkwaliteitskaart (2005) concludeert dat het buitengebied van de gemeente Staphorst schoon is.

Watersysteem

Het watersysteem van Staphorst kent weinig hydraulische knelpunten (bron: Waterplan Staphorst, 2008). De afwatering van het oppervlaktewater in de gemeente Staphorst vindt plaats via verschillende watergangen (zie figuur 6.6). In het westelijke deel van de gemeente liggen veel watergangen in verband met de laaggelegen slecht doorlatende veengronden. Deze wateren af naar drie gemalen: Kostverlorenzijl, Kloosterzijl en Spoortippe. De gemalen Kostverlorenzijl en Kloosterzijl liggen aan de westkant van het plangebied en wateren via het Meppelerdiep uiteindelijk af naar het Zwarte Water. Gemaal Spoortippe watert ook af op het Meppelerdiep. Dit gemaal bevindt zich in het noordelijk deel van de gemeente.

De kern Staphorst en het gebied ten oosten van de Oude Rijksweg wateren via watergangen langs de A28 in zuidelijke richting af. Dit gebied voert af naar gemaal de Schans.

Een klein deel binnen de gemeente watert in noordelijke richting af, via de Reest, de Hoogeveense Vaart naar het Meppelerdiep.

Figuur 6.6 Watersysteem Staphorst, bron: Waterplan Staphorst, 2008

Waterlichamen

In het gebied is een aantal watergangen als waterlichaam aangewezen in het kader van de Kaderrichtlijn water (KRW). Dit zijn de Kostverlorenstreng, de Kloosterzielstreng, de Dedemsvaart en de Reest. Voor deze watergangen zijn specifieke doelstellingen geformuleerd om de ecologische en chemische waterkwaliteit te verbeteren.

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit in het buitengebied van Staphorst is matig tot slecht. De voedselrijke veenbodems, verdergaande verlanding, waterinlaat en (daardoor) interne eutrofiëring spelen hierbij een rol. Ook vragen de afbraakprocessen in de organische stofrijke veenbodems veel zuurstof, waardoor de zuurstofgehalten laag zijn, met nadelige gevolgen voor vegetatie en macrofauna. Een uitzondering vormen de plassen en Oude vijver in boswachterij Staphorst hebben een goede waterkwaliteit en de uitgegraven petgaten in natuurgebied de Olde Maten.

Waterkwantiteit

Binnen de gemeente zijn weinig klachten bekend ten aanzien van grondwateroverlast. Het westelijk deel van het plangebied (ten westen van Rouveen) is aanzienlijk natter dan het oostelijk deel.

Waterberging

De waterbergingsopgave voor de gemeente Staphorst is nog niet integraal uitgewerkt.

6.4.2 Effecten

Wat betreft bodemkwaliteit moet bij een nieuwe ontwikkeling conform de wetgeving de kwaliteit van de grond vastgesteld worden middels een bodemonderzoek, dan wel partijkeuring. Wanneer verontreiniging wordt geconstateerd zullen maatregelen worden genomen en indien nodig wordt de grond gesaneerd. De ontwikkelingen in bestemmingsplan zullen geen verder verslechtering van de bodemkwaliteit tot gevolg hebben. Het effect is neutraal.

De waterlichamen zijn afzonderlijk als water bestemd (geen gebiedsbestemming). Het gebruik van deze watergangen als (permanente) ligplaats voor woonschepen en recreatievoertuigen is uitgesloten. Ook de primaire en regionale waterkeringen zijn afzonderlijk bestemd. Het bestemmingsplan biedt afdoende bescherming. Het effect is neutraal.

In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. Er vindt geen emissie plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloeistofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Verder is aangetoond dat er in de reële scenario's een afname is van de emissie (zie hoofdstuk 4) in het gebied per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen.

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven hebben geen invloed op de waterkwaliteit, maar hebben wel invloed op het waterbergend vermogen van het gebied. De uitbreidingsmogelijkheden leiden tot meer vierkante meters verharding in het landelijk gebied in het maximale groeiscenario. Deze verharding dient echter door de initiatiefnemers te worden opgevangen dan wel gecompenseerd. Bij in het bestemmingsplan op te nemen ontheffingen en wijzigingen is een advies van de waterbeheerder in verband met de waterhuishoudkundige situatie als voorwaarde opgenomen.

Dit betekent dat bij concrete wijzigingen de uitbreiding hydrologisch neutraal dienen te zijn. Ook zijn er in het bestemmingsplan twee gebieden (mede) bestemd voor waterberging, namelijk het Reestdal en het gebied rond de Beentjesgraven.

Het effect op bodem en water wordt als neutraal beoordeeld.

6.5 Verkeer

6.5.1 Huidige situatie

Het plangebied wordt doorkruist door de A28-A32. Er is één aansluiting op de A28 (afslag Staphorst). Knooppunt Lankhorst (splitsing A28-A32) ligt ook binnen het plangebied. Aan de noordkant is er op de grens met de gemeente Meppel een aansluiting op de A32 (Meppel-Zuid).

De infrastructurele hoofdroutes binnen het plangebied bestaan uit de Oude Rijksweg-Gemeenteweg-Heerenweg (de hoofdweg tussen de kernen Rouveen, Staphorst en IJhorst), de provinciale weg N377 langs de Dedemsvaart (aan de zuidrand van het plangebied), de Rijksparallelweg (richting Meppel), de Stadsweg (richting Hasselt en Zwolle) en de Conradsweg (richting Zwartsluis). Het fietspadennetwerk is grofmazig. Binnen de gemeentegrenzen zijn diverse wandelroutes in het Staphorsterbos. In de autonome situatie zal, conform de landelijke trend, het aantal verkeersbewegingen op de lokale wegen toenemen met circa 1 % en op de provinciale wegen binnen het plangebied met 2 %.

Agressief rijgedrag door automobilisten en bromfietzers, verkeerd geparkeerde auto's en landbouwvoertuigen worden in het Integraal Veiligheidsplan Gemeente Staphorst 2012-2014 genoemd als belangrijke oorzaken voor (het gevoel van) onveilige verkeerssituaties. De afgelopen jaren heeft de gemeente verschillende maatregelen genomen, zoals het instellen van 60-kilometerzones, om de verkeersveiligheid te vergroten. Bestuurders van landbouwvoertuigen die in met name in voor- en najaar worden ingezet tijdens de zaai- en oogstperiodes voor onveilige situaties. De combinatie van de omvang van de voertuigen en hun snelheid maakt dat andere weggebruikers zich onveilig voelen.

Er zijn op dit momenten geen knelpunten op het gebied van verkeer in het gebied. Ook in de autonome situatie zal geen sprake zijn van een toename van het verkeer ten opzichte van de huidige situatie. Op grond van trendmatige ontwikkelingen wordt bijvoorbeeld verwacht dat de veehouderijsector in de toekomst niet zal groeien. De gemeente Staphorst heeft geen plannen voor het verbeteren van of de aanleg van nieuwe infrastructuur in het plangebied. Verkeersveiligheid blijft echter een aandachtspunt op wegen waar ook veel landbouwverkeer voorkomt.

6.5.2 Effecten

De uitbreiding van veehouderijbedrijven hangt samen met het aantal bedrijven wat zal stoppen in het gebied. Per saldo zal daarmee geen toename van het verkeer worden verwacht. De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de nieuwvestiging van agrarische bedrijven is beperkt, hoofdzakelijk in de bestaande agrarische linten en zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Dit geldt ook voor de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor wat betreft nevenfuncties. Functies als restaurants en grootschalige recreatieve voorzieningen worden niet toegestaan in het plangebied, de ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan (in het maximale groeiscenario) leiden tot een beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen. Aangezien het hier in alle gevallen kleinschalige ontwikkelingen betreffen leiden deze ontwikkelingsmogelijkheden niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem.

Aandachtspunt vormt de verkeersveiligheid op het lokale wegennet. Over het algemeen kan worden gesteld dat, mede gezien de huidige situatie, de verkeersveiligheid in elk van de onderzochte scenario's adequaat blijft. Op specifieke locaties kunnen echter door plaatselijke schaalvergroting en de toename van het aantal vrachtverkeersbewegingen op de smalle lokale wegen zonder vrijliggende fietspaden onveilige situaties ontstaan. In het bestemmingsplan is opgenomen dat er uitsluitend een omgevingsvergunning tot het afwijken van het bestemmingsplan wordt verleend en er uitsluitend wordt overgegaan tot wijziging van het bestemmingsplan indien is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid.

Nieuwbouw van woningen in het buitengebied is in het bestemmingsplan niet toegestaan. De mogelijkheden voor extra recreatieve functies zijn beperkt en het aantal toeristen zal naar verwachting stabiel blijven. De verkeersaantrekkende werking van deze mogelijkheden is daarom beperkt.

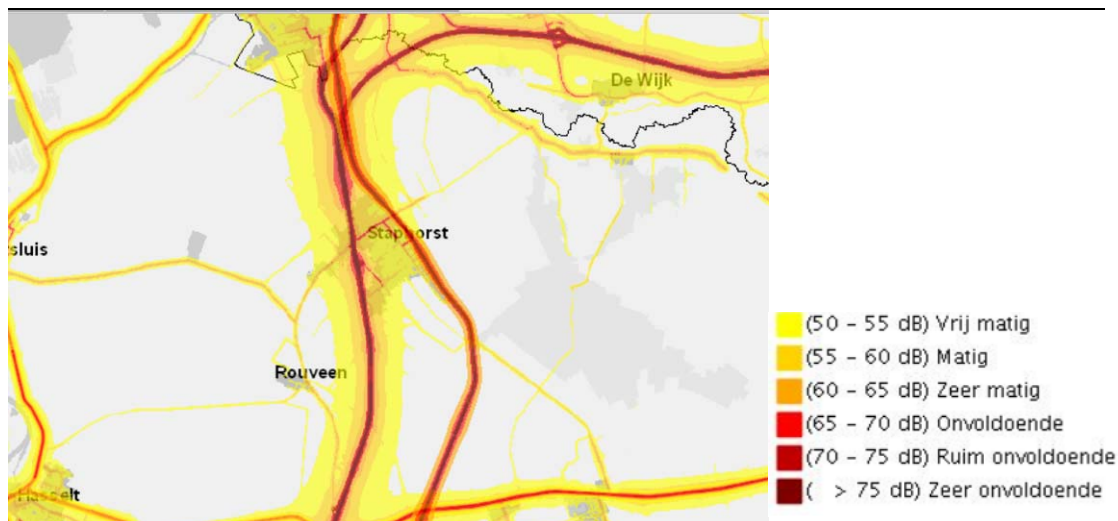
Gezien de relatief geringe verkeersaantrekkende werking en de voorwaarde met betrekking tot de verkeersveiligheid worden geen knelpunten verwacht als gevolg van het bestemmingsplan. Het effect is daarom neutraal.

6.6 Woon- en leefmilieu

6.6.1 Huidige situatie

Geluid

De huidige geluidsbelasting in het gebied komt vooral van de A28, de spoorlijn Meppel-Zwolle en de belangrijkste ontsluitingswegen in het plangebied (zoals genoemd in paragraaf 5.5.1). In figuur 6.7 is de geluidsbelasting van weg- en spoorverkeer in het jaar 2011 weergegeven. Op deze figuur is te zien dat het de geluidsbelasting het patroon van de snelwegen en spoorweg volgt.

Figuur 6.7 Geluidsbelasting weg- en spoorverkeer plangebied en omgeving 2011
(bron: Atlas voor de leefomgeving)

Verder kan er lokaal geluidsoverlast zijn van agrarische bedrijven. Overlast door geluid van agrarische bedrijven is vaak een gevolg van de toenemende vermenging van functies in het buitengebied. Door de intensivering van de landbouw en de sanering van minder florierende bedrijven ontstaan steeds meer mogelijkheden om in agrarisch gebied te wonen. Gebiedseigen geluiden, zoals het geluid van trekkers, vrachtverkeer en landbouwmachines, worden door de nieuwe bewoners als hinderlijk ervaren.

De gemeente Staphorst heeft in 2011 geluidbeleid vastgesteld. Het gaat om 'Geluidsbeleid in het kader van de Wet Geluidhinder en specifiek voor De Streek 'Industrielawaai De Streek'. In het laatste beleidsdocument zijn de voorkeurswaarde en maximale ontheffingswaarde opgenomen (zie figuur 6.8).

Situatie	Voorkeurs- grenswaarde	Maximale ontheffing	
		Stedelijk	Buitenstedelijk
Nieuwe woning / bestaande weg			
Woning	48 dB	63 dB	53 dB
Agrarische bedrijfswoning	48 dB	63 dB	58 dB
Vervangende nieuwbouw	48 dB	68 dB	58 dB
Bestaande woning / nieuwe weg			
Woning	48 dB	63 dB	53 dB
Nieuwe woning / nieuwe weg			
Woning	48 dB	58 dB	53 dB
Bestaande spoorlijn			
Nieuwe woning	55 dB	68 dB	
Bestaand industrieterrein			
Nieuwe woning	50 dB(A)	55 dB(A)	
Vervangende nieuwbouw	50 dB(A)	60 dB(A) bij eerste vaststelling of 65 dB(A) bij tweede vaststelling hogere waarde	
Nieuw industrieterrein of wijziging geluidszone			
Bestaande woning	50 dB(A)	60 dB(A)	
Geprojecteerde woning	50 dB(A)	55 dB(A)	
Bestaande woning met eerder vastgestelde hogere waarde	Eerder vastgestelde hogere waarde	Eerder vastgestelde hogere waarde + 5 dB(A) tot maximaal 60 dB(A)	
Geprojecteerde woning met eerder vastgestelde hogere waarde	Eerder vastgestelde hogere waarde	Eerder vastgestelde hogere waarde + 5 dB(A) tot maximaal 55 dB(A)	

Figuur 6.8 Grens- en plafondwaarden geluid, gemeente Staphorst²²

De voorkeursgrenswaarde uit de bovenstaande figuur wordt voor alle (nieuwe) situaties nagestreefd. Realisatie hiervan is echter niet overal en altijd mogelijk. Voor ontheffing van de voorkeursgrenswaarde wordt een hogere waarde procedure gevoerd. Hiermee kan een hogere geluidsbelasting tot de "maximale ontheffingswaarde" of kortweg "hogere waarde" worden toegestaan. Indien sprake is van een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde, dient aandacht te worden besteed aan geluidsreducerende maatregelen.

²² Bron: Gemeente Staphorst, februari 2011, Geluidsbeleid in het kader van de Wet Geluidhinder

Luchtkwaliteit

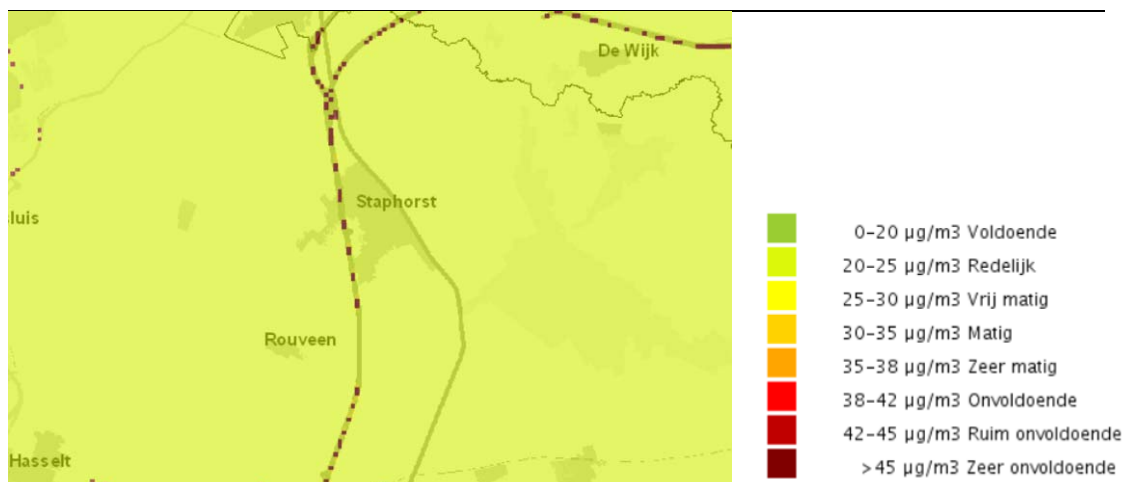
De luchtkwaliteit wordt in het plangebied bepaald door de achtergrondconcentratie stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). In het plangebied leveren het wegverkeer (met name langs de A28 en A32) en de intensieve veehouderijen de belangrijkste bijdragen aan de achtergrondconcentratie van deze stoffen worden. In het onderstaande kader zijn de normen voor fijn stof opgenomen.

In mei 2010 is de Handreiking fijn stof en veehouderijen vastgesteld. Bij de beoordeling van een aanvraag voor een vergunning voor een veehouderij wordt de emissie van fijn stof getoetst worden aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Dit staat in artikel 5.16 van de Wet milieubeheer. Een vergunning voor een oprichting of uitbreiding van een veehouderij kan in principe verleend worden indien er geen overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt. Is er toch sprake van een overschrijding, dan kan de vergunning alleen verleend worden indien de luchtkwaliteit door het project niet of niet in betekenende mate verslechterd.

Voor fijn stof gelden de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie fijn stof van maximaal 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- Een daggemiddelde concentratie fijn stof van 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, die maximaal 35 dagen per jaar mag worden overschreden

In de huidige situatie is de achtergrondconcentratie van stikstofdioxide in het grootste deel van het gebied voldoende (0-20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). In de omgeving van de A28 en A32 zijn de waarden hoger, met de hoogste waarden direct op/langs de snelwegen. Voor fijn stof geldt dat de waarden in het grootste deel van het gebied redelijk zijn (20-25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) (zie figuur 6.9).

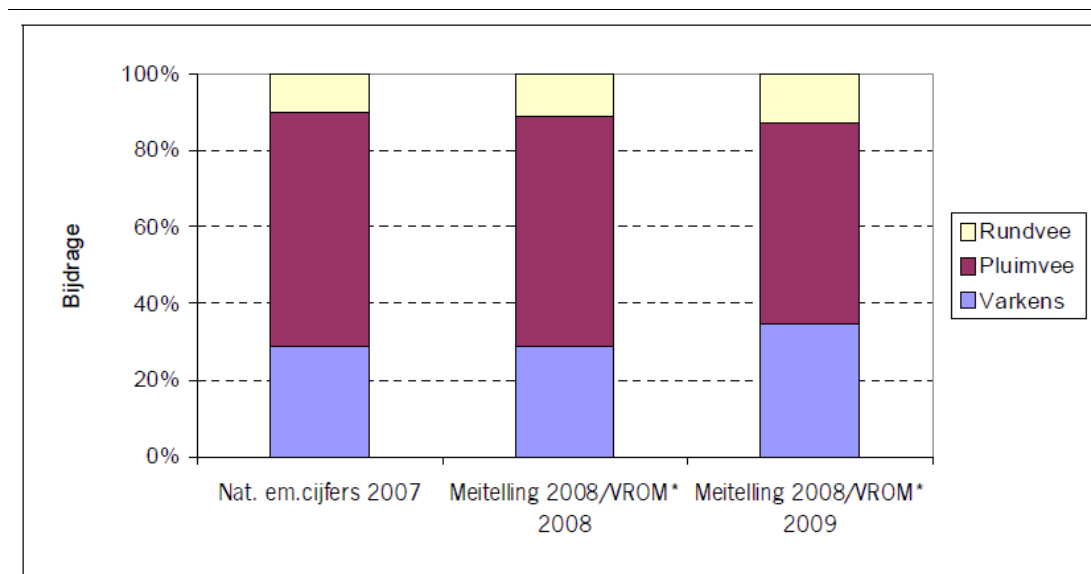

Figuur 6.9 Achtergrondconcentratie fijn stof gemeente Staphorst²³

²³ Bron: RIVM, 2010

Het aandeel vanuit de landbouw wordt veroorzaakt door fijn stof emissie vanuit de stallen. Via een apart traject (zogenaamde inzoomactie) in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is onderzoek gedaan naar fijn stof voor intensieve veehouderijen op landelijke schaal. Er is tijdens dit onderzoek (de NSL-monitoringsrondes 2011 en 2012) gekeken naar mogelijke knelpunten binnen iedere gemeente. In de gemeente Staphorst zijn geen knelpunten.

De knelpunten liggen voor het overgrote deel bij pluimveehouderijen. Pluimvee heeft verhoudingsgewijs namelijk een grotere fijn stof emissie dan andere diersoorten (zie figuur 6.10). Na pluimvee hebben varkens verhoudingsgewijs de grootste fijn stof emissie. In Staphorst zijn 11 kippen- en 10 varkensbedrijven. Rundvee, met 229 bedrijven verreweg de grootste sector in Staphorst (zie paragraaf 2.5), draagt maar voor 10 tot 15 procent bij.

Figuur 6.10 Bijdrage fijn stof emissie per sector (rundvee, pluimvee, varkens)²⁴

Geur

In 2009 heeft de gemeente de geursituatie laten inventariseren. De conclusie was destijds dat er vanuit de intensieve veehouderijen geen knelpunten waren met betrekking tot mogelijke geurhinder, ook niet als de ruimtelijke ambities binnen de gemeentegrenzen in acht worden genomen.

Anders was de situatie met betrekking tot de vaste geurcirkels rondom de grondgebonden (melk)veehouderij. De situatie ter plaatse was er destijds aanleiding toe om de grenswaarde voor die afstand terug te brengen van 100 meter tot 50 meter, binnen de mogelijkheden die aan de gemeente geboden worden vanuit de Wet geurhinder en veehouderij.

²⁴ Bron: Wageningen Universiteit, mei 2010, Bijdrage emissies ammoniak en fijn stof door de varkenshouderij

6.6.2 Effecten

Geluid

Zoals in de vorige paragraaf beschreven, is voor de huidige geluidsbelasting in het plangebied met name het snelweg- en railverkeer van belang. Geluid als gevolg van wegverkeer, waaronder het verkeer van en naar de agrarische bedrijven, valt onder het regiem van de Wet geluidhinder (Wgh). In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van de snelwegen (A28 en A32) of het aantal sporen/spoorlijnen voorzien.

Uit de verkeersparagraaf blijkt dat de toename van het aantal verkeersbewegingen op lokale wegen door toedoen van het nieuwe bestemmingsplan naar verwachting niet merkbaar zal zijn met betrekking tot de hinderbeleving vanuit het wegverkeerslawaaï. Tevens is in het bestemmingsplan opgenomen dat het aantal rijstroken van wegen niet mag worden vergroot indien dit een verhoging van het aantal gehinderden tot gevolg heeft, dan wel de voorkeurgrenswaarde of een hogere verkregen grenswaarde op grond van de Wet geluidhinder hierdoor wordt overschreden.

Lokaal kan er overlast zijn van (de werkzaamheden en het vervoer van en naar) agrarische bedrijven. Hieronder wordt beschouwd of deze overlast door de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zodanig toeneemt dat grenswaarden worden overschreden. De volgende mogelijkheden in het bestemmingsplan zijn relevant:

- Vergroting van het bouwvlak van grondgebonden en intensieve bedrijven (tot maximaal 2 ha). Hiervoor is in het bestemmingsplan de voorwaarde opgenomen dat de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeurgrenswaarde, of een verkregen hogere waarde
- Bij de grondgebonden agrarische bedrijven wordt een intensieve neventak toegestaan tot 250 m². Als deze reeds groter is dan 250 m² mag uitgebreid worden tot maximaal 2000 m². Deze mogelijkheid in het bestemmingsplan heeft mogelijk een toename van geluidsoverlast tot gevolg. In de huidige situatie zijn er 13 bedrijven met een neventak van 250 m² of meer. Dat betekent dat slechts een beperkt aantal bedrijven in de praktijk van deze regeling gebruik zal kunnen maken. De neventak van de meeste van deze bedrijven zal naar alle waarschijnlijkheid al dicht in de buurt van de 2000 m². Voor een economische levensvatbare neventak is, afhankelijk van het type (kippen of varkens) een oppervlakte van 1200 tot 2100 m² nodig.²⁵
- Nieuwvestiging of verplaatsing van grondgebonden bedrijven. Hiervoor is in het bestemmingsplan de voorwaarde opgenomen dat de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeurgrenswaarde, of een verkregen hogere waarde

²⁵ LEI, onderdeel van Wageningen UR, juni 2010, Omvang van neventakken varkens- en pluimveehouderij

- Verplaatsing van een intensieve veehouderij. Hiervoor is in het bestemmingsplan de voorwaarde opgenomen dat de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere waarde

Nieuwbouw van woningen in het buitengebied is in het bestemmingsplan niet toegestaan. De mogelijkheden voor extra recreatieve functies zijn beperkt en het aantal toeristen zal naar verwachting stabiel blijven. De verkeersaantrekkende werking van deze mogelijkheden is daarom beperkt. Om die reden wordt ook geen effecten op geluid verwacht.

Een overschrijding van de grenswaarden geluid wordt niet verwacht: de geluidsoverlast wordt voornamelijk veroorzaakt door het verkeer. Zoals in paragraaf 5.5 en in deze paragraaf beschreven, zal de toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan beperkt zijn. Ook de toename als gevolg van de nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn, zoals hierboven toegelicht is. Het effect voor geluid is neutraal.

Luchtkwaliteit

In het plangebied zijn de fijn stof emissies het meest kritisch. Daarom wordt het effect van het plan op fijn stof beschouwd. Voor stikstofdioxide geldt dat de achtergrondwaarden in het plangebied in de huidige situatie lager zijn en ruim onder de grenswaarden. Uitzondering vormen de A28 en A32 maar hier zijn in het bestemmingsplan geen wijzigingen voor voorzien. In het plangebied leveren het wegverkeer en de intensieve veehouderijen de belangrijkste bijdragen aan de achtergrondconcentratie fijn stof.

Voor wat betreft het wegverkeer geldt dat er in het bestemmingsplan geen plannen voor nieuwe wegen zijn opgenomen. Een vergroting van het aantal rijstroken van bestaande wegen wordt in het bestemmingsplan toegestaan onder voorwaarde dat dit niet mag indien dit een verhoging van het aantal gehinderden tot gevolg heeft dan wel de voorkeurgrenswaarde of een hogere verkregen grenswaarde op grond van de Wet geluidhinder hierdoor wordt overschreden.

Voor de fijn stof emissies door veehouderijen zijn de volgende mogelijkheden in het bestemmingsplan relevant:

- Uitbreiding van de neventak intensieve veehouderij bij grondgebonden bedrijven groter dan 250 m², tot maximaal 2000 m²
- Nieuwvestiging of verplaatsing van grondgebonden bedrijven
- Vergroting van het bouwvlak van grondgebonden en intensieve bedrijven (tot maximaal 2 ha)
- Verplaatsing van een intensieve veehouderij

In het navolgende worden deze mogelijkheden beschouwd.

De uitbreiding van de neventak intensieve veehouderij bij grondgebonden bedrijven groter dan 250 m², tot maximaal 2000 m². Deze mogelijkheid in het bestemmingsplan heeft mogelijk een toename van fijn stof emissies tot gevolg. In de huidige situatie zijn er 13 bedrijven met een neventak van 250 m² of meer. Dat betekent dat slechts een beperkt aantal bedrijven in de praktijk van deze regeling gebruik zal kunnen maken. Tevens ligt de achtergrondconcentratie in de huidige situatie (20-25 ug/m³) flink onder de grenswaarde van 40 ug/m³. De verwachting is daarom dat de toename niet voor een overschrijding van de grenswaarden zal zorgen.

Grondgebonden bedrijven emitteren in verhouding weinig fijn stof. Nieuwe grondgebonden bedrijven hebben een beperkte toename van de fijn stof emissies tot gevolg. De verplaatsing van grondgebonden bedrijven zal geen toename van de fijn stof emissies tot gevolg hebben.

De uitbreiding van veehouderijbedrijven (vergroting van het bouwvlak) hangt samen met het aantal bedrijven wat zal stoppen in het gebied. De stikstofdepositie op omliggende gevoelige Natura2000-gebieden is dusdanig hoog dat uitbreiding van bedrijven realistisch gezien alleen mogelijk is wanneer andere bedrijven stoppen (zie paragraaf 5.3).

De verplaatsing van intensieve veehouderijen zal geen toename van de fijn stof emissies in het plangebied als geheel tot gevolg hebben. Door het verplaatsen van een intensief bedrijf naar een cluster met intensieve bedrijven kan er mogelijk lokaal wel een toename van de achtergrondconcentratie fijn stof zijn (terwijl die op de oude locatie afneemt). Op dit moment zijn er echter geen knelpunten fijn stof die hierdoor vergroot kunnen worden dan wel bijna-knelpunten die hierdoor een knelpunt worden. De achtergrondconcentratie ligt in de huidige situatie (20-25 ug/m³) flink onder de grenswaarde van 40 ug/m³. Tevens is er in het bestemmingsplan voor het gebruik maken van deze regeling de voorwaarde opgenomen dat de milieuwetgeving de verplaatsing mogelijk moet maken. Ook kan er alleen van de afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden als is aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie (artikel 56.2 algemene toetsingscriteria afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden). De lokale toename zal daarom niet zorgen voor een overschrijding van de grenswaarde.

Nieuwbouw van woningen in het buitengebied is in het bestemmingsplan niet toegestaan. De mogelijkheden voor extra recreatieve functies zijn beperkt en het aantal toeristen zal naar verwachting stabiel blijven. De verkeersaantrekkende werking van deze mogelijkheden is daarom beperkt. Om die reden wordt ook geen effecten op geluid verwacht.

Geur

Een uitbreiding of nieuwbouw van een melkveestal is conform de verordening niet mogelijk op een afstand van 50 meter of minder. Dit betekent ook dat een bestaande stal die aan vervanging toe is, deze vervanging moet plaatsvinden op een afstand van minimaal 50 meter. Op termijn zullen daarmee steeds minder dierverblijven op minder 50 meter afstand staan en zal het aantal knelpunten afnemen.

Een uitbreiding van grondgebonden veehouderij in het plangebied zal dus geen knelpunten opleveren ten aanzien van geur. De uitbreiding van bestaande grondgebonden bedrijven zal namelijk plaatsvinden buiten de 50 meter contour.

Daarnaast geldt dat, op basis van de dynamiek in de sector zoals omschreven in paragraaf 2.3, er op jaarbasis een groot aantal bedrijven zal stoppen met het houden van vee. Dit betekent dat het aantal geurbronnen navenant af zal nemen. Al deze ontwikkelingen tezamen leveren een positief effect op voor het gebied als geheel.

6.7 Gezondheid

Geur, luchtkwaliteit en geluid hebben elk ook mogelijk impact op de gezondheid van de gebruikers van het plangebied. In deze paragraaf wordt echter alleen ingegaan op de (kans op) verspreiding van ziekteverwekkers vanuit de (intensieve) veehouderij.

6.7.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Ontwikkelingen in de intensieve veehouderij, maar vooral de al lang lopende schaalvergroting en in het bijzonder de ontwikkeling in de richting van megastallen, hebben geleid tot discussies onder omwonenden over de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij door de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen. Door de verschillende griep-uitbraken, de recente Q-koortsuitbraak, die samenhangt met het intensief houden van melkgeiten, en de ontdekking van resistente MRSA-bacterie in de veehouderijketen enige jaren geleden, is deze discussie in een stroomversnelling gekomen.

De bedrijfsvoering van het merendeel van de (intensieve) veehouderijen is er in de huidige situatie nog niet op gericht om verspreiding van zoönosen te voorkomen. Ook bestaat er nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de verspreidingsmechanismen en de kritische factoren die de kans op verspreiding succesvol kunnen beperken. Ondanks veel recent (literatuur) onderzoek is er nog geen (landelijk) beleid ontwikkeld dat op het tegengaan van de verspreiding van zoönosen is gericht. Van een autonome ontwikkeling op dit vlak is dan ook geen sprake.

6.7.2 Effecten op de (kans op de) verspreiding van zoönosen

Zoals in paragraaf 2.3 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toename van de schaalgrote. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne intensieve veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf.

Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor procesgeïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is.

7 De effecten op een rij

In hoofdstuk 5 en 6 zijn de effecten per milieuaspect beschreven. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de effectbeschrijvingen samengevat in een tabel en worden conclusies getrokken. De milieueffecten van de alternatieven worden beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie, zoals beschreven in hoofdstuk 4. Door het toepassen van mitigerende en compenserende maatregelen kan de effectbeoordeling op bepaalde thema's verbeteren.

7.1 Conclusies

Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan zijn er aangepaste bouw- en gebruiksmogelijkheden en is de bescherming van waarden (in algemene zin) beter geregeld. Van de alle mogelijkheden die in het bestemmingsplan Buitengebied, hebben de uitbreidingsmogelijkheden die aan agrarische bedrijven worden geboden de grootste milieu-impact. Met name de situatie van de voor stikstofgevoelige habitats in omliggende Natura2000-gebieden is kritisch. In dit MER is daarom door middel van reële scenario's onderzocht welke milieurimte er aan de agrarische bedrijven met groeiwensen en groeipotentie kan worden geboden. Uiteraard is ook de referentiesituatie en de worstcase in beeld gebracht. Voor alle milieuthema's is vervolgens het effect van de reële scenario's ten opzichte van de referentiesituatie (zie paragraaf 4.3) beoordeeld. Het worst case scenario is niet beoordeeld omdat het niet realistisch is.

In onderstaande tabel wordt per aspect de score van de effectbeschrijving per milieuthema weergegeven.

Tabel 7.1 Score effectbeschrijving per milieuthema, bestemmingsplan Buitengebied t.o.v. de referentiesituatie(s)

Milieuaspecten	Criterium	Waardering buitengebied (reële scenario's)		
		Referentiesituatie Nbwet		Referentiesituatie Wet
		Huidig	Aangepast ²⁶	Milieubeheer
	Natura2000-gebieden	-	0	
Natuur	Beschermde natuurmonumenten			0
	EHS			0
	Soorten			0
Landschap	Landschappelijke karakteristiek			0
Cultuurhistorie / archeologie	Archeologie en aardkunde			0
	Cultuurhistorie			0
Verkeer	Knelpunten verkeersveiligheid			0
Bodem	Bodem			0
Water	Water			0
Leefomgeving	Geur			+
	Fijn stof			0
	Geluid			0
	Gezondheid			0

7.2 Natuur

In bovenstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling is toegelicht in onderstaande subparagrafen.

7.2.1 Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Globale gebiedsgerichte berekeningen tonen aan dat er in scenario 3, dat uitgaat van het mechanisme van externe saldering op basis van het in de provincie Overijssel vastgestelde beleid, met de daarbij behorende emissiereductie, er in het plangebied onvoldoende salderingsruimte aanwezig is om een wijzigingsbevoegdheid tot 2,0 hectare mogelijk te maken. Die salderingsruimte is er wel als de groeiers worden beperkt tot een bouwvlak van 1,5 ha (scenario 3-1).

Pas als scenario 4 wordt ingezet, waarbij ook alle bestaande stallen van de groeiers worden aangepast tot emissie-arme stallen, en de ontwikkelingen dus uitgaan van het mechanisme van interne saldering, in combinatie met externe saldering, ontstaat er genoeg salderingsruimte.

²⁶ Zie paragraaf 5.4.1 voor de toelichting

In de reële scenario's is het bestemmingsplan buitengebied Staphorst wat betreft de bescherming van Natura2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten op de meeste punten redelijkerwijs uitvoerbaar. Echter dient de nieuwe natuur in Natura2000-gebied 'Olde Maten en Veerslootslanden' ook als dusdanig te worden bestemd. Verder zijn de beschermde natuur- en landschapswaarden voldoende vastgelegd in de bestemmingsplanregels en er worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura2000-gebieden of Beschermdenatuurmonumenten. Het effect is voor Natura2000-gebied als 'negatief' beoordeeld. Indien de aangegeven gebieden gepast worden bestemd, dan is de beoordeling 'neutraal'. Het effect op Beschermdenatuurmonumenten is als 'neutraal' beoordeeld.

7.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de EHS voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de EHS. Ontwikkelopgaven voor nieuwe natuur leiden naar verwachting op termijn tot de noodzaak voor herbestemming van sommige agrarische percelen tot natuur. Deze herbestemming kan worden vereenvoudigd door een wijzigingsbevoegdheid op te nemen onder de bestemming 'agrarisch met waarden - landschap en natuur'. Onafhankelijk van de wijzigingsbevoegdheid wordt opgenomen, is het bestemmingsplan op het gebied van EHS-bescherming redelijkerwijs uitvoerbaar.

Het effect is dus als 'neutraal' beoordeeld.

7.2.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een ecologische gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing.

Daarom is het effect op dit onderdeel als 'neutraal' beoordeeld.

7.3 Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

7.3.1 Landschap

Door de directe koppeling van de (agrarische) bestemmingen aan de verschillende landschapstypen en bijbehorende karakteristieken in het bestemmingsplan buitengebied, zullen de effecten van de nieuwvestiging en uitbreidingsmogelijkheden in de agrarische sector overwegend neutraal uitvallen. Behoud en versterking van de landschappelijke identiteit zijn voldoende gegarandeerd met het voorliggende plan waarin initiatiefnemers moeten aantonen dat de landschappelijke waarden niet onevenredig worden geschaad en waarbij zij inpassingsmaatregelen dienen te overleggen. Uitbreidingen zullen zodoende gepaard gaan met de realisatie van nieuwe landschapselementen in het gebied. Hierdoor worden nieuwe opstallen (deels) aan het oog onttrokken en mogelijk zullen ook bestaande gebouwen een betere inpassing krijgen. De landschappelijke samenhang die in het gebied wordt hierdoor behouden. In het landschapsplan Staphorst (gemeente Staphorst, 2011) worden middels principe-uitwerkingen de verschillende inpassingsmogelijkheden weergegeven. In het open slagenlandschap waar de uitbreidingsmogelijkheden effecten kunnen hebben op de karakteristieke openheid, vraagt met name de kwaliteit en uitstraling van de nieuwbouw aandacht, aangezien hier landschappelijke inpassing middels erf- en perceelbeplanting ongewenst is. Specifiek voor de mogelijkheid een paardenbak te realiseren binnen het bouwvlak zal zoveel mogelijk gezocht worden naar mogelijkheden achter de bestaande bebouwing, om zo verrommeling van de agrarische linten te voorkomen.

Al met al leiden de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan buitengebied tot een neutraal effect op de landschappelijke karakteristiek (0).

7.3.2 Cultuurhistorie

Ten aanzien van de effecten voor cultuurhistorie (historische geografie en bouwhistorie) zullen de effecten, evenals bij het aspect landschap, beperkt zijn. In de toetsing van ruimtelijke initiatieven binnen het bestemmingsplan buitengebied zal specifiek rekening gehouden worden met het behoud van de bestaande monumentale en bouwhistorische waarden. Bovendien zijn de bestaande monumenten als 'karakteristiek' aangeduid in het bestemmingsplan Buitengebied. Ook de historisch-geografisch waardevolle patronen en elementen zullen naar verwachting niet of nauwelijks worden aangetast als gevolg van nieuwvestiging of de uitbreiding van het agrarisch bouwvlak. Dit gezien de eisen die de gemeente stelt aan nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven en de bescherming door de toegekende bestemmingen (agrarisch met waarde).

Door de verdere 'verstening' als gevolg van de schaalvergroting in de landbouw kunnen kleine dan wel solitaire landschapselementen (met name erfbeplanting en perceelbeplanting) in specifieke gevallen in de knel raken. Maar al met al is het behoud van cultuurhistorische waarden (onder ander door het erf-inrichtingsplan) voldoende geborgd in het voorliggende bestemmingsplan buitengebied.

Dit leidt tot een neutrale beoordeling van het effect (0).

7.3.3 Archeologie

Ten aanzien van nieuwvestiging van agrarische bedrijven en uitbreiding van bestaande bedrijven is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden. In het bestemmingsplan is een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek. Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is aldus niet aannemelijk. Hiermee is behoud van archeologische gebieden en cultuurhistorische structuren voldoende geborgd in het voorliggende plan.

Het effect wordt als neutraal beschouwd (0).

7.3.4 Aardkunde

De aardkundig waardevolle gebieden worden niet specifiek benoemd dan wel bestemd in het bestemmingsplan buitengebied. In het bestemmingsplan is met betrekking tot bodemingrepen wel een omgevingsvergunningstelsel voor werken en/of werkzaamheden opgenomen. Daarnaast hebben burgemeester en wethouders de bevoegdheid om aanvullende eisen te stellen aan de ruimtelijke ingreep om te voorkomen dat er een onevenredige aantasting van geomorfologische waarden plaatsvindt. De bescherming van aardkundig waardevolle gebieden is daarmee afdoende geborgd.

Al met al zal de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan buitengebied biedt, niet leiden tot positieve dan wel negatieve effecten op de aardkundige waarden (0).

7.4 Bodem en water

7.4.1 Bodem

Wat betreft bodemkwaliteit moet bij een nieuwe ontwikkeling conform de wetgeving de kwaliteit van de grond vastgesteld worden middels een bodemonderzoek, dan wel partijkeuring. Wanneer verontreiniging wordt geconstateerd zullen maatregelen worden genomen en indien nodig wordt de grond gesaneerd. De ontwikkelingen in bestemmingsplan zullen geen verder verslechtering van de bodemkwaliteit tot gevolg hebben.

Het effect op bodem wordt als neutraal beoordeeld (0).

7.4.2 Water

De waterlichamen zijn afzonderlijk als water bestemd (geen gebiedsbestemming). Het gebruik van deze watergangen als (permanente) ligplaats voor woonschepen en recreatievoertuigen is uitgesloten. Ook de primaire en regionale waterkeringen zijn afzonderlijk bestemd. Het bestemmingsplan biedt afdoende bescherming.

In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. Er vindt geen emissie plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloeistofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Verder is aangetoond dat er een afname is van de emissie (zie hoofdstuk 5) in het gebied per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen.

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven hebben geen invloed op de waterkwaliteit, maar hebben wel invloed op het waterbergend vermogen van het gebied. De uitbreidingsmogelijkheden leiden tot meer vierkante meters verharding in het landelijk gebied in het maximale groeiscenario. Deze verharding dient echter door de initiatiefnemers te worden opgevangen dan wel gecompenseerd. Bij in het bestemmingsplan op te nemen ontheffingen en wijzigingen is een advies van de waterbeheerder in verband met de waterhuishoudkundige situatie als voorwaarde opgenomen. Ook zijn er in het bestemmingsplan twee gebieden (mede) bestemd voor waterberging, namelijk het Reestdal en het gebied rond de Beentjesgraven.

Het effect op water wordt als neutraal beoordeeld (0).

7.5 Verkeer

Gezien de relatief geringe verkeersaantrekkende werking en de voorwaarde met betrekking tot de verkeersveiligheid worden geen knelpunten verwacht als gevolg van het bestemmingsplan.

Het effect is daarom neutraal.(0)

7.6 Woon- en leefmilieu

7.6.1 Geluid

In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van de snelwegen (A28 en A32) of het aantal sporen / spoorlijnen voorzien. Een overschrijding van de grenswaarden geluid wordt niet verwacht: de geluidsoverlast wordt voornamelijk veroorzaakt door het verkeer. Zoals in paragraaf 5.5 en in deze paragraaf beschreven, zal de toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan beperkt zijn. Ook de toename als gevolg van de nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn, zoals in paragraaf 6.6.2 toegelicht is.

Het effect voor geluid is neutraal.(0)

7.6.2 Luchtkwaliteit

In het bestemmingsplan is geen uitbreiding of wijziging van de snelwegen (A28 en A32) of het aantal sporen / spoorlijnen voorzien. Een overschrijding van de grenswaarden van fijn stof en stikstofdioxide wordt niet verwacht. De toename van het verkeer als gevolg van het bestemmingsplan zal beperkt zijn.

Ook de toename als gevolg van de nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven zal beperkt zijn vanwege de randvoorwaarden die daarvoor in het bestemmingsplan zijn opgenomen en het feit dat in de huidige situatie de achtergrondconcentraties van fijn stof en stikstofdioxide redelijk is en er geen fijn stof knelpunten veehouderij in het plangebied zijn.

Het effect voor luchtkwaliteit is neutraal.(0)

7.6.3 Geur

Een uitbreiding of nieuwbouw van een melkveestal is conform de verordening is niet mogelijk op een afstand van 50 meter of minder. Dit betekent ook dat een bestaande stal die aan vervanging toe is, deze vervanging moet plaatsvinden op een afstand van minimaal 50 meter. Op termijn zullen daarmee steeds minder dierverblijven op minder 50 meter afstand staan en zal het aantal knelpunten afnemen.

Een uitbreiding van grondgebonden veehouderij in het plangebied zal dus geen knelpunten opleveren ten aanzien van geur. De uitbreiding van bestaande grondgebonden bedrijven zal namelijk plaatsvinden buiten de 50 meter contour.

Daarnaast geldt dat, op basis van de dynamiek in de sector zoals omschreven in paragraaf 2.3, er op jaarbasis een groot aantal bedrijven zal stoppen met het houden van vee. Dit betekent dat het aantal geurbronnen navenant af zal nemen. Al deze ontwikkelingen tezamen leveren een positief effect op voor het gebied als geheel.

7.7 Gezondheid

Zoals in paragraaf 2.5 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toename van de schaalgrote. In potentie is dat een risico-factor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne intensieve veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf. Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor procesgeïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is.

7.8 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Het voorgenomen bestemmingsplan Buitengebied Staphorst geeft uitwerking aan vastgesteld beleid voor het gebied. Het plan faciliteert vooral landbouwkundige ontwikkelingen in het gebied. Voorliggend planMER toont aan dat als gevolg van uitvoering van het bestemmingsplan geen knelpunten ontstaan op het gebied van wet- en regelgeving. Speciale aandacht in dit planMER is uitgegaan naar mogelijke effecten van de ontwikkelruimte die aan agrarische bedrijven geboden wordt. Voor het onderdeel ecologie ligt hier een uitvoerige scenarioanalyse aan ten grondslag. De resultaten van de scenario's hebben aangetoond dat het reële ontwikkelperspectief geen negatieve effecten heeft op verzuring en eutrofiering na vergelijking met de feitelijke situatie. Er treedt ten opzichte van de feitelijke situatie door een afname van depositie zelfs een positief effect op. Ten opzichte van de autonome ontwikkeling kan er wel een zekere toename van de depositie gaan ontstaan.

Er is gerekend met 2 reële scenario's: een scenario waar in de huidige bouwvlakken mogen worden uitgebreid tot 1,5 hectare, gebruik makend van externe saldering (scenario 3) en een scenario waarbij de bouwvlakken tot maximaal 2 hectare uitgebreid mogen worden gebruik maken van interne saldering (scenario 4). Voor geen van de overige aspecten zijn negatieve effecten te verwachten.

Daarmee is vastgesteld dat er ten aanzien van de Natuurbeschermingswet geen belemmeringen worden verwacht die het voorliggende plan onuitvoerbaar zouden kunnen laten zijn. Ook vanuit de andere sectorale kaders zijn de plannen inpasbaar.

7.9 Vervolgproces

Het uitgevoerde MER wordt bij het plan gevoegd. Op dat moment start de toetsingsfase. Het MER is een bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan en gaat gezamenlijk met het bestemmingsplan ter inzage. In het ontwerpbestemmingsplan zijn de punten uit het MER overgenomen. Vervolgens vindt toetsing door de Commissie voor de m.e.r. plaats wel een verplicht onderdeel. Het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden. Op het ontwerpbestemmingsplan kan eenieder zienswijzen inbrengen.

7.10 Aanbevelingen

1. Aanbevolen wordt om de nieuwe natuur in Natura2000-gebied 'Olde Maten en Veerslootslanden' ook als dusdanig te bestemmen. Indien de aangegeven gebieden gepast worden bestemd, dan is de beoordeling van de effecten op Natura2000-gebied neutraal
2. In de wijzigingsbevoegdheden van het bestemmingsplan opnemen dat de bouwvlakken maximaal mogen worden uitgebreid tot 1,5 hectare (scenario 3-1)
3. Wanneer bovenstaande niet wenselijk is en de gemeente de uitbreiding van het bestaand bouwvlak naar 2 ha via de wijzigingsbevoegdheden in stand wil houden een extra voorwaarde opnemen, namelijk dat van interne saldering gebruik dient te worden gemaakt en dat aangetoond moet zijn dat de stikstofemissie niet toeneemt
4. Ook bij de uitbreiding van de intensieve neventak wordt het aanbevolen een voorwaarde van interne saldering op te nemen of de voorwaarde dat aangetoond moet worden dat de stikstofemissie niet toeneemt
5. Neem voor de uitbreidingen in het open slagenlandschap een extra beperkende voorwaarde op door eisen te stellen aan de kwaliteit en uitstraling van de nieuwbouw. Dit omdat de uitbreidingsmogelijkheden effecten kunnen hebben op de karakteristieke openheid en omdat landschappelijke inpassing middels erf- en perceelbeplanting hier ongewenst is
6. Specifiek voor de mogelijkheid een paardenbak te realiseren binnen het bouwvlak wordt aanbevolen realisatie slechts toe te staan achter de bestaande bebouwing om verrommeling van de agrarische linten te voorkomen

Kenmerk R002-1208804RMV-esp-V01-NL

8 Ontbrekende informatie en onzekerheden

De genoemde leemten in kennis vormen ook aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van een m.e.r. moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen. Hierbij worden de optredende milieugevolgen in het MER vergeleken met de voorspelde gevolgen; wanneer feitelijke gevolgen wezenlijk afwijken van de voorspelde gevolgen, kan de gemeente Staphorst (aanvullende) maatregelen nemen.

8.1 Leemten in kennis en informatie

Leemten in kennis en leemten in informatie

Bij het opstellen van dit rapport is veel informatie verzameld. Het kan voorkomen dat niet alle onderzoeksgegevens beschikbaar zijn of er kunnen onzekerheden zijn in de beschikbare onderzoeksgegevens. In dat geval wordt gesproken van *leemten in informatie*.

Het kan ook voorkomen dat er geen wetenschappelijk basis is om bepaalde effecten te kunnen beoordelen. Ook is er altijd een zekere mate van onzekerheid over het optreden van bepaalde ontwikkelingen in het studiegebied. In dat geval is er sprake van *leemte in kennis*.

- De belangrijkste leemte in kennis betreft inzicht in de toekomstige ontwikkeling van de intensieve veehouderij en de daarbij horende emissiereductie(s). Dat geldt voor de sector als geheel, maar ook voor de situatie in Staphorst
- Modelberekeningen kennen een zekere mate van onnauwkeurigheid, dit is inherent aan de modellen
- Voor dit MER is gerekend met aannames om een inschatting te kunnen geven van de emissievracht uit het gebied op de Natura2000-gebieden. Deze aannames zijn gebaseerd op wet- en regelgeving
- Zowel de geluidnormen als de geurnormen dienen gerespecteerd te worden op bedrijfsniveau. Hiervoor zijn in concrete (project)situaties aanvullende berekeningen nodig. Deze normen zijn geborgd in de planregels

Kenmerk R002-1208804RMV-erp-V01-NL

Bijlage

1

Literatuurlijst

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Bügel Hajema, 2011
Voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Staphorst, Projectnummer 243.00.01.21.00, Regels en toelichting
- Floron, 2011
Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Gemeente Staphorst
Archeologische verwachtings- en beleidskaart, 2010
- Gemeente Staphorst
Bodemkwaliteitskaart, 2005
- Gemeente Staphorst, Geluidsbeleid in het kader van de Wet Geluidhinder, 2011
- Gemeente Staphorst
Industrielawaai De Streek, 2011
- Gemeente Staphorst
Integraal Veiligheidsplan 2012-2014
- Gemeente Staphorst
Landschapsplan, 2011
- Gemeente Staphorst, 2012
Mail Reinier Nootenboom, Medewerker Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling Gemeente Staphorst. 20 December 2012
- Gemeente Staphorst, 2008
Waterplan Staphorst
- Landal, 2013
Landal Green Parks. De Witte Bergen.
<http://www.landal.nl/nl-nl/bungalowparken/nederland/overijssel/de-witte-bergen>
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

- LNV, Dienst Regelingen, 2009
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.
- Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.
- Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie. 2012
Natuurbeschermingswet 1998-gebieden. Natura 2000 en Beschermde Natuurmonumenten. Gebieden per provincie. Overijssel.
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=5>
- Ministerie van VROM (IenM), Inzoomactie NSL fijn stof knelpunten veehouderijen, 2010 en 2011
- Naturalis, 1999-2010
Serie Nederlandse Fauna. Boekenreeks soortinformatie en –verspreiding per soortgroep. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) 2012
Balans van de Leefomgeving 2012. ISBN: 978-94-91506-13-0. Den Haag, 2012.
<http://themasites.pbl.nl/balansvandeleeftomgeving/2012/wp-content/uploads/PBL-2012-Balans-van-de-Leefomgeving-539.pdf>
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), 2011
Gemiddelde geluidbelasting over een etmaal (via: www.atlasleefomgeving.nl)
- Provincie Overijssel, 1999
Aardkundige basiskaart provincie Overijssel (via: Bodematlas Overijssel)
- Provincie Overijssel, 2009
Cultuurhistorische atlas provincie Overijssel
- Provincie Overijssel. 2012
Natuurbeheerplan 2013.
<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/groenloket/groenloket.html>
- Provincie Overijssel. 2009
Omgevingsverordening Overijssel 2009
http://www.overijssel.nl/loket/provinciale/omgevingsverordening_overijssel_2009#H51027_0_7_
- Ruimtelijke Plannen.nl. 2012
Algemene regels overheden. Verordening ruimte 2012. Natuur en landschap
<http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?planidn=NL.IMRO.9930.vr2012-va03>

- RIVM, 2010, fijn stof achtergrondconcentratie (via www.atlasleefomgeving.nl)
- Van der Meijden, 2005
Heukels' Flora van Nederland, 23^e druk, Wolters-Noordhoff bv, Groningen / Houten
- Wageningen Universiteit, mei 2010
Bijdrage emissies ammoniak en fijn stof door de varkenshouderij
- Zoogdiervereniging.nl, 2012
Zoogdiersoorten.
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage

2

M.e.r.-procedure

De procedure

Op 1 juli 2010 is het nieuwe wettelijke stelsel voor m.e.r. in werking getreden. De herziening van de m.e.r.-wetgeving beoogt vereenvoudiging van en meer uniformiteit in de m.e.r.-procedures voor plannen en projecten. In deze paragraaf staan wij kort stil bij de stappen die in het kader van de Uitgebreide procedure moeten worden doorlopen en welke keuzes u hierin kunt maken. De m.e.r.-procedure is op te knippen in de volgende stappen:

- Voorfase
- Opstellen MER
- Toetsingsfase

Voorfase

Bekendmaking en participatie

De m.e.r.-procedure start met een openbare kennisgeving van de gemeente dat de m.e.r.-procedure doorlopen gaat worden voor het bestemmingsplan.

Het is verplicht in de voorfase van de m.e.r.-procedure een ieder in de gelegenheid te stellen tot het indienen van zienswijzen op het voornemen (lees: het bestemmingsplan). Aan deze stap zijn echter geen inhouds- en procedure-eisen verbonden. In onderstaande paragraaf geven wij u wat aandachtspunten ter overweging.

Met betrekking tot de te hanteren procedure adviseren wij in het kader van goed bestuur in elk geval de Algemene wet bestuursrecht (Awb²⁷) te volgen. Dit betekent dat er uitgegaan moet worden van een inspraaktermijn van zes weken, mits de gemeente dit in haar eigen inspraakverordening anders heeft geregeld.

Voor wat betreft de inhoudelijke randvoorwaarden zijn verschillende lijnen te bedenken oplopend in uitwerkingsniveau. Al naar gelang behoefte en maatschappelijke betrokkenheid moet de insteek van de kennisgeving bepaald worden. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende opties:

1. Alleen een aankondiging van het voornemen (de feitelijke bekendmaking)
2. Korte toelichting op het voornemen
3. Uitgebreide onderzoeksopzet conform de voormalige startnotitie

De keuze van het uitwerkingsniveau is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de planning en de beschikbare tijd, de maatschappelijke gevoeligheid van het project, de communicatiestrategie van de desbetreffende gemeente, detailniveau van de voorgenomen activiteit, de bandbreedte van oplossingsrichtingen, et cetera.

Het bevoegd gezag verantwoordt de wijze van participatie achteraf in het besluit (verplicht). Bij het besluit (vaststellen bestemmingsplan) over het project dient de gemeente aan te geven hoe de participatie heeft plaatsgevonden en wat de doorwerking hiervan is.

²⁷ Een Nederlandse wet die de algemene regels bevat voor de verhouding tussen de overheid en de individuele burgers, bedrijven en dergelijke

Commissie voor de m.e.r.

In de voorfase is de Commissie voor de m.e.r. (Commissie m.e.r.) niet meer wettelijk betrokken. Het staat gemeenten echter vrij in de voorfase de Commissie voor de m.e.r. wel te vragen advies uit te brengen over het voornemen (startdocument). Als gemeenten hiervoor kiezen dan wordt hier door het ministerie van VROM EUR 5.000,00 voor in rekening gebracht.

De vrijwillige advisering van de Commissie m.e.r. moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden

(zes weken) en loopt daarmee waarschijnlijk gelijk op aan de inspraaktermijn die een ieder wordt geboden. Indien de gemeente wil dat de Commissie voor de m.e.r. deze inspraakreacties betreft bij haar advies, dan wordt hier drie weken extra voor gevraagd (in totaal negen weken).

Opstellen MER

Nadat de participatie heeft plaatsgevonden en de Commissie voor de m.e.r. eventueel om een advies is gevraagd kan gestart worden met het feitelijk opstellen van het MER. Aan deze stap zijn geen verdere procedurestappen verbonden. De enige wijziging als gevolg van de nieuwe wetgeving is het vervallen van het verplichte Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Toetsingsfase

Als het definitieve MER is opgesteld, start de toetsingsfase. Het MER is een bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan en gaat gezamenlijk met het bestemmingsplan ter inzage. In deze fase is de toetsing van het MER door de Commissie voor de m.e.r. wel een verplicht onderdeel. Ook hier geldt dat het toetsingsadvies van de Commissie binnen de wettelijke inspraaktermijn moet plaatsvinden. Voor het meenemen van de inspraakreacties in het advies wordt drie weken extra gevraagd.

Bijlage

3

Relevant beleidskader

Natuurbeschermingswet 1998

Natura2000-gebieden

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Hiermee is de gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De wet biedt een beschermingskader voor natuurwaarden (leefgebieden en soorten) in Natura2000-gebieden en bepaalt dat projecten en andere handelingen in en nabij beschermde gebieden dienen te worden getoetst op (mogelijke) significant negatieve effecten op deze waarden. De externe werking van Natura2000-gebieden kan gevolgen hebben voor het buitengebied. De dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden zijn de Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (binnen het plangebied) en De Langstraat (net over de gemeentegrens in gemeente Waalwijk). Dit heeft als consequentie dat een extra zorgvuldige afweging dient te worden gemaakt (voortoets).

Beschermde natuurmonument

Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde natuurmonumenten. Beiden worden nu Beschermde natuurmonumenten genoemd.

In Nederland zijn zo'n 200 natuurgebieden aangewezen als Beschermde Natuurmonument. Indien een gebied is aangewezen als Beschermde Natuurmonument is het op grond van artikel 16 lid 1 Natuurbeschermingswet 1998 verboden om zonder vergunning handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied of voor dieren of planten in het gebied of die het gebied ontsieren. Ook is het verboden in strijd met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen. De Natuurbeschermingswet kent ook een externe werking, en kan dus ook van toepassing zijn buiten, maar dichtbij een aangewezen gebied. De belangrijkste onderwerpen in de externe werking zijn in de praktijk de bescherming van de waterhuishouding en de depositie van ammoniak door omringende veehouderijen. Lang niet alle natuurgebieden zijn daar gevoelig voor, en zo niet, dan gelden ook geen verboden.

Omgevingsvisie provincie Overijssel

De provincie Overijssel heeft het streekplan, verkeers- en vervoersplan, waterhuishoudingsplan en milieubeleidsplan en bodemvisie samengevoegd tot één Omgevingsvisie. Daarmee is deze visie het centrale provinciale beleidsplan voor het fysieke leefmilieu in Overijssel.

De Omgevingsvisie is gericht op 2020 en verder en beschrijft welke richting de provincie Overijssel inslaat voor de komende tientallen jaren op het terrein van ruimtelijke ontwikkeling, economie, milieu en water. De leidende thema's voor alle beleidskeuzen binnen deze visie zijn ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Omgevingsverordening provincie Overijssel

Eén van de instrumenten om het beleid uit de Omgevingsvisie te laten doorwerken is de verordening. De Omgevingsverordening geeft regels met betrekking tot ruimtelijke ordening, milieu (bescherming van grondwater en bodem), water en verkeer.

Meer dan in voorgaande verordeningen is het uitgangspunt van de Omgevingsverordening dat er niet meer geregeld wordt dan nodig is voor het belang zoals dat in de Omgevingsvisie is verwoord. Gemeenten krijgen zoveel mogelijk ruimte om daaraan een nadere invulling te geven. Wat elders geregeld wordt - bijvoorbeeld door het Rijk - wordt niet nog eens dubbel geregeld in deze verordening. Daarmee voorkomt de provincie extra regeldruk.

Het uitgangspunt 'decentraal wat kan, centraal wat moet' is ook toegepast bij de flexibiliteitsbepalingen in deze verordening. Waar mogelijk zijn afwijkingsmogelijkheden toegepast in plaats van ontheffingsbepalingen. Ook heeft de provincie zoveel mogelijk gekozen voor positief geformuleerde voorwaarden.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

Cultuurhistorie

Verdrag van Malta en WaMZ

Volgens het Verdrag van Malta is een zorgvuldige omgang met archeologie gewenst. Ten aanzien van deze omgang moet bij ieder ruimtelijk initiatief rekening worden gehouden met archeologie. Door de ondertekening van het Verdrag van Malta oftewel 'het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed' in 1992 is de gang van zaken in de Nederlandse archeologie aanzienlijk veranderd. Het doel van het Verdrag van Malta is om beter zorg te dragen voor het archeologisch erfgoed dat zich in de bodem bevindt.

In het verleden is er veel archeologisch erfgoed verloren gegaan ten gevolge van ruimtelijke ontwikkelingen, omdat er vooraf niet werd onderzocht of er belangrijke archeologische waarden in de bodem aanwezig waren. Het uitgangspunt van het Verdrag van Malta is dat er in de ruimtelijke ordening rekening dient te worden gehouden met het belang van archeologie. Archeologische waarden moeten volwaardig worden meegewogen in de besluitvorming van de ruimtelijke inrichting.

In 2007 is het Verdrag van Malta in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd, te weten in de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). De Wamz is ondermeer een wijziging van de Monumentenwet van 1988. Hierin is onder meer opgenomen dat de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief wordt neergelegd bij de gemeenten, met het bestemmingsplan als centraal instrument. Daarnaast is een duidelijk rollenscheiding in het nieuwe bestel een belangrijke eis.²⁸

Modernisering Monumentenwet

De Monumentenwetgeving verandert per 1 januari 2010, de huidige wetgeving wordt aangepast. Drie peilers staan centraal in deze aanpassing; cultuurhistorie meewegen in de ruimtelijke ordening, krachtiger en eenvoudiger regelgeving voor monumenten en herbestemmen van historisch waardevolle bebouwing. Voor de eerste peiler betekent dit het Bro wordt aangepast, gemeente wordt verplicht geacht cultuurhistorische informatie te verzamelen en een zichtbare afweging te maken in het kader van het op te bestemmingsplan.

Bodem en Water

Drinkwaterwinning

In de Omgevingsverordening zijn de grondwaterbeschermingsgebieden vastgelegd. In de gemeente Staphorst is geen waterwingebied gelegen, noch zijn op het grondgebied grondwaterbeschermingszones en/of boringvrije zones gelegen.

Verkeer

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

In het gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP, 2009) is het gemeentelijke beleid opgenomen voor het verkeer en vervoer. Het doel van het plan is de leefbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid binnen de gemeente te vergroten.

De gemeente hanteert de onderstaande algemene speerpunten in het verkeers- en vervoersbeleid 2009-2015:

- Het concept 'duurzaam veilig' is de hoeksteen van het verkeers- en vervoersbeleid
- De herkenbaarheid van de wegenstructuur wordt verbeterd (om de kans op ongevallen te verminderen en de bereikbaarheid te vergroten)
- Er wordt een duidelijke keuze gemaakt tussen verkeers- en verblijfsgebieden
- De toenemende mobiliteit wordt gefaciliteerd, waarbij de alternatieve vervoerswijzen (de fiets en het openbaar vervoer) worden gestimuleerd
- Er wordt gezocht naar een balans tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid

²⁸ Van Roode 2008.

Geluid

Wet geluidhinder (ministerie van VROM, 2007)

De Wet geluidhinder (Wgh) bepaalt vereiste zoneringen voor geluid. Deze wet is onlangs herzien. De Wet geluidhinder bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een huis.

Geur

Wet geurhinder en veehouderij (ministerie van VROM, 2007)

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het verspreidingsmodel. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen.

Fijn Stof

Wet milieubeheer (ministerie van VROM)

De Wet milieubeheer (Wm) richt zich op verschillende inrichtingen, met name voor bedrijven. De wet van 11 oktober 2007 tot wijziging van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) is op 15 november 2007 in werking getreden. Op het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' is de 'Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' gebaseerd. Deze regeling geeft regels over de wijze waarop inhoud moet worden gegeven aan het begrip 'niet in betekenende mate bijdragen'. De hoofdregel is dat het initiatief 'niet in betekenende mate' bijdraagt indien door het initiatief de 3 % grens (van de grenswaarde van de jaargemiddelde concentratie van PM₁₀ of NO₂, 40 µg/m³, dus 0,4 µg/m³) niet wordt overschreden. In de regeling zijn voorts categorieën van gevallen genoemd die in elk geval als 'niet in betekenende mate' worden aangemerkt. Voor deze categorieën staat namelijk vast dat zij in 'niet in betekenende mate' bijdragen. Het gaat hierbij onder meer om meer grootschalige woningbouwontwikkelingen. Dit wordt in dit bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Bijlage

4

Beschrijving methodiek berekening ammoniakemissie

Methodiek van de gebiedsmodellering

Doel

De uitgevoerde gebiedsgerichte modellering heeft tot doel om, voor een aantal scenario's, de emissies uit het plangebied te kwantificeren zodat de daaruit voortvloeiende depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen op de kwalificerende habitattypen in de nabijgelegen Natura2000-gebieden inzichtelijk wordt.

Middelen

In een spreadsheet worden de eigenschappen van het gebied geïnventariseerd. Deze gebiedskarakteristieken worden gebruikt om, met behulp van het programma OPS-Pro versie 4.2.0 (ontwikkeld door PRL, RIVM en ARIS), de depositie van stikstof afkomstig van specifieke bronnen te berekenen. Het programma kan de depositie van zeer veel stoffen berekenen. Voor deze berekeningen gaat het om de emissie van ammoniak (NH₃).

Te beschouwen variabelen

Binnen de gebiedsinventarisatie worden verschillende variabelen onderscheiden.

1. Diersoort

Op basis van de vigerende vergunningen is vastgesteld welke dieren er worden gehouden. Het soort dier wordt gekoppeld aan een bebouwd vlakje binnen het gebied.

2. Aantal vergunde dieren

Ook het aantal vergunde dieren wordt gekoppeld aan een bebouwd vlakje binnen het gebied.

3. Bebouwd oppervlak (stalomvang)

In de huidige situatie is er sprake van een zekere omvang van de stallen die in gebruik zijn. Aan deze vlakken wordt het aantal dieren en het soort dieren gekoppeld, met de daarbij behorende emissie.

4. Emissie karakteristiek

De drie bovenstaande parameters bepalen de emissiekarakteristiek die in het model een recht evenredige relatie heeft met het bebouwd oppervlak.

5. Omvang van een bouwvlak

Op basis van de digitale plankaart wordt de omvang van de individuele bouwvlakken in het model geladen.

6. Vullingsgraad van een bouwvlak

Bij het vaststellen van de maximale groei binnen een bouwvlak wordt, tenzij anders vermeld, uitgegaan van een vullingsgraad van 50 %. Dit is een praktijkcijfer. Ervaring leert namelijk dat als er op een bouwvlak sprake is van 50 % vulling met stallen, de rest van het bouwvlak gevuld is met andere, voor de bedrijfsvoering essentiële objecten als woonhuis, tuin, verharding, stalling, en dergelijke.

Bij de zoektocht naar een representatief scenario en de daarbinnen maximaal mogelijke planologische ruimte wordt rekening gehouden met de volgende parameters.

1. Dynamiek in de agrarische populatie: stoppers - blijvers - groeiers

De agrarische gemeenschap in Nederland is onderhevig aan een groot aantal krachten. Een belangrijke daarin is de voortschrijdende schaalvergroting. Dat betekent dat er steeds minder boeren overblijven. Het CBS rapporteert dat er sinds de eeuwwisseling elk jaar ongeveer 5 % van de varkensboeren hun bedrijfsactiviteiten beëindigen. Dat deze dalende trend in de intensieve veehouderij zal doorzetten wordt bevestigd door een inventarisatie van de Bedrijfs Ontwikkel Plannen die de Intensieve veehouderij sector in heeft moeten dienen. De verwachting is namelijk dat, als gevolg van het verscherpen van de eisen aan de ammoniak emissies uit de stallen, er de komende paar jaren eerder meer dan minder bedrijven zullen stoppen. Analyse van de ingediende Bedrijfs Ontwikkel Plannen (die meestal een optimistischer beeld schetsen van de toekomst dan de werkelijkheid) levert namelijk aanwijzingen op dat er sprake kan zijn van 6 % stoppers per jaar in sommige delen van het land.

Het CBS rapporteert voor de melkveehouderij sector dat er sprake is van een relatief oude populatie doordat de laatste tien jaren de boeren ouder dan 65 jaar steeds langer zijn blijven doorwerken. Deze zullen de komende jaren noodgedwongen hun bedrijfsactiviteiten moeten beëindigen. Daarom zijn we er voor de beoordeling van de dynamiek in de agrarische sector van uitgegaan dat er voor de grondgebonden veehouderijen het aantal stoppers in eenzelfde orde grote zal liggen als in de intensieve veehouderij. In de gebiedsgerichte modellering wordt op basis van de gebiedskennis die beschikbaar is bij de gemeente een inschatting gemaakt van een zo realistisch mogelijk stopperpercentage.

Van de niet-stoppende bedrijven zal een deel zich verder ontwikkelen binnen de planperiode. Met name voor wat betreft de grondgebonden veehouderijen worden die daartoe in staat gesteld doordat er grond vrijkomt vanuit de stoppers. Voor de gehele sector geldt dat er, vanuit de sectorale natuurwetgeving, een salderingsmechanisme bestaat met betrekking tot emissie en depositie van eutrofiërende en verzurende stoffen. Vanuit dit salderings mechanisme wordt er door de stoppende bedrijven in principe ruimte gecreeerd voor de groeiers om tot ontwikkeling te komen. De borging van deze saldering vindt plaats binnen de individuele vergunningstrajecten (Nb-wet 19d). In de gebiedsgerichte modellering gaan we er vanuit dat deze koppeling tussen stoppers en groeiers bestaat. De modellering is er met name op gericht om aan te tonen dat de verhouding tussen de stoppers en de groeiers dusdanig is dat het salderingsmechanisme ook daadwerkelijk kan gaan werken in de planperiode.

Bij het ruimtelijk verdelen van de groeiers over het plangebied gaan we ervan uit dat de grootste bedrijven het meest vitaal zijn en het eerst gebruik zullen maken van de mogelijkheden die het plan hen biedt. Gedurende de planperiode zal een deel van de populatie niet investeren, dit deel van de populatie wordt aangeduid met de term "blijvers". In de gebiedsgerichte modellering blijven deze qua emissie gelijk aan de huidige situatie qua aantal dieren en bijbehorende stalomvang. Dit deel van de populatie zal geen gebruik maken van de salderingsmechanismen, geen stalmaatregelen nemen en in het model dus niet bijdragen aan een verandering in de gebiedsemissie.

2. *Veebezetting*

Een bestemmingsplan laat soms heel veel ruimte om op een bouwvlak tot verdere ontwikkeling te komen. Deze ruimte wordt, binnen daartoe aangewezen zones, geboden aan alle bouwvlakken. Bepalend daarbij zijn de ruimtelijke overwegingen: welke mate van bebouwing past er nog in een bepaalde zone. Ervaring leert dat, als alle bouwvlakken in een bepaald gebied gebruik maken van de ruimte die het bestemmingsplan hen vanuit planologische overwegingen biedt, daar een heel hoge veebezetting uit voort kan komen. Daarmee komt het grondgebonden karakter van de (melk)veehouderij onder druk te staan. Zonder gebruik te maken van krachtvoer kan in Nederland een gebied ongeveer een veebezetting aan van 2 melkkoeien per hectare. Omdat er al wel sprake is van het bijvoeren met krachtvoer is de veebezetting in de praktijk vaak hoger, ongeveer 3/ha. Het is gangbaar om in dergelijke gevallen nog steeds te spreken van grondgebonden landbouw.

Voor het plangebied wordt vastgesteld, op basis van cijfers van het CBS, in combinatie met de gebiedspopulatie, wat de veebezetting is in de huidige situatie. Voor elk van de scenario's wordt dan vastgesteld wat de daarbij behorende veebezetting zou zijn. Bij het beoordelen van de realiteitszin van de verschillende scenario's wordt ook de veebezetting betrokken.

3. *Best Beschikbare Technieken*

Gedurende de planperiode zal een aantal bedrijven investeren, de groeiers. Bij de gebiedsgerichte modelleringen is ervan uitgegaan dat deze investeringen in meer of mindere mate gepaard zullen gaan met de inzet van techniek. In veel provincies is ondertussen een Stikstof verordening vastgesteld waarin eisen worden gesteld aan de te behalen reductie van de emissies. In Overijssel is hier ook beleid voor ontwikkeld. Deze reductie kan in de intensieve veehouderij worden behaald door het bouwen van emissie arme stalsystemen dan wel door het inzetten van luchtbehandelingsystemen. In de grondgebonden (melk)veehouderij zijn er mogelijkheden om de emissies terug te brengen door de inzet van een ander bedrijfsmanagement systeem, dat uitgaat van een lager eiwitgehalte in het voer (beter bekend als het *voerspoor*) dan wel door de bouw van nieuwe, emissiearme stallen. Overigens kan er in de intensieve veehouderij ook met voerspoor maatregelen de emissie worden beperkt.

In de gebiedsgerichte modelleringen is voor de in te zetten technieken op stallen uitgegaan van de gecertificeerde systemen zoals die voor de belangrijkste diergroepen zijn opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Voor vleesvarkens en -kippen gaan die systemen uit van een reinigingsrendement van ten minste 70 %. Systemen met een rendement van 85 % procent komen ook voor. In de Rav staan ook systemen die uitgaan van een reinigingsrendement van 95 %. Dergelijk vergaande maatregelen staan nu nog te ver af van de ontwikkelingen die plaatsvinden in de sector om meegenomen te worden in een gebiedsgerichte modellering. Alleen in heel specifieke gevallen, voor individuele vergunningverlening, kan het voorkomen dat een ondernemer ervoor kiest dergelijke vergaande technische maatregelen toe te passen.

Gebruikte uitgangspunten in de modellering

De totale depositie van stikstof is het gevolg van meerdere bronnen. Naast de lokale veehouderijen, zijn dat de industrie, het verkeer, en de achtergrondbelasting. Omdat het de gebiedsgerichte modellering worden opgezet ten behoeve van een bestemmingsplan voor het buitengebied is enkel gekeken naar de effecten van de veranderingen in emissie bij de veehouderijen in het plangebied. Er is namelijk geen sprake van noemenswaardige industriële activiteiten.

Tenzij lokale omstandigheden zorgen voor een relatief grote toename van de (recreatieve) vervoersbewegingen geldt dat de verschillen in emissies die optreden ten gevolge van de vervoersbewegingen, uitgedrukt in kg emissie/jaar, slechts een heel klein deel (meestal tussen de 0,1 - 1 %) uitmaken van de veranderingen in de emissies uit de veehouderij. Een gebiedsgerichte modellering gaat uit van een zekere mate van standaardisering van de input. De onzekerheidsmarge die daar uit voortkomt is veel groter dan de bijdrage vanuit verkeersbronnen. Daarom blijft de modellering beperkt tot de agrarische bronnen. Een nauwkeuriger beeld van de te verwachten effecten is niet goed te genereren op een abstractieniveau dat past bij een gebiedsgericht plan, waarvoor een gebiedsgerichte modellering wordt opgezet. Voor individuele projecten, waarbij veel meer details beschikbaar zijn over de afzonderlijke bronnen qua omvang en ligging, kan wel een hogere nauwkeurigheid worden gerealiseerd. Daar is hier echter geen sprake van.

De gebouwen worden in het model ingevoerd met allemaal dezelfde hoogte en eenzelfde schoorsteen diameter (namelijk 1 m, kleiner kan niet worden ingevoerd). Variaties in deze parameters hebben hoofdzakelijk kleine lokale effecten. Aanpassen van deze uitgangspunten aan de lokale situatie is redelijkerwijs niet goed mogelijk vanuit de gebiedsgerichte aanpak, en levert alleen in de directe omgeving van de emissiepunten een toename van de nauwkeurigheid.

Met OPS-Pro is de depositie als gevolg van de emissie van één component afkomstig van meerdere bronnen te berekenen. In de berekening spelen de eigenschappen van de component zelf een belangrijke rol (mogelijke omzettingen, gewicht, uitregenbaarheid). Voor de emissie van NH_3 zijn al deze eigenschappen bekend binnen het programma. Daarnaast spelen de ruwheid en het meteoregime een zeer belangrijke rol. Het meteoregime bepaalt namelijk in welke richting de meeste depositie plaatsvindt. De ruwheid bepaald vooral hoever de depositie reikt, of anders gezegd: is de depositie dichtbij hoger, dan is die verder weg automatisch lager. Uiteraard geldt bij een ongewijzigde ruwheid dat een toename van de emissie bij een bron altijd meer depositie (en andersom). Voor het meteoregime is gebruik gemaakt van de "Long term annual average 1998-2007" zoals dat is gemeten in het deel van Nederland waar de gemeente zich bevindt. Voor de ruwheid is gekozen voor een variabele waarde die binnen het programma OPS zelf wordt bepaald. Achter de schermen wordt hier het landgebruik (volgens LGN3) voor geraadpleegd.

Referentie

Het doel van de gebiedsgerichte modelleringen is het effect vaststellen ten opzichte van de referentie situatie. Het gaat dus om het verschil van een ontwikkeling ten opzichte van een vastgestelde referentie. Dat betekent dat een toename, of afname, van de depositie los staat van de (ontwikkelingen in) de achtergronddepositie. Overigens heeft de achtergronddepositie in sommige gevallen wel invloed op de gevoeligheid van een habitatype voor een geringe toename van de depositie.

Vanuit de kaders gesteld in de Nb-wet 1998 wordt het verschil berekend ten opzichte van het zo goed mogelijk vastgestelde huidig gebruik, op basis van de uitgegeven vergunningen, dus niet op basis van wat er op basis van het vigerende bestemmingsplan gebouwd zou mogen worden. Daarbij wordt uitgegaan van de emissies zoals die in de beschikbare vergunningen inventarisaties staan opgenomen, maar niet nadat er op basis van gebiedskennis is gecontroleerd of dit nog wel overeenkomt met de huidige situatie. Daartoe wordt ook een check uitgevoerd met de mei-tellingen zoals het CBS die elk jaar publiceert.

Vanuit de Wm wordt ook gevraagd om de emissies te vergelijken met de autonome ontwikkelingen. In dit geval is als autonome ontwikkeling aangehouden de verscherping van de emissiegrenswaarden van ammoniak zoals vastgelegd in het Besluit huisvesting. In de autonome ontwikkeling zal de depositie dus al iets afnemen ten opzichte van de huidige situatie.

Globale scenario's

Het uiteindelijke doel van de gebiedsgerichte modellering is het vaststellen van effecten op de depositie. De depositie is echter in belangrijke mate afhankelijk van het emissieprofiel, de totale gebiedsemissie. Om de omvang van de hoeveelheid rekenwerk te beperken, en niet elk mogelijk scenario in OPS door te hoeven rekenen, is er in de methodiek een stap tussen gebouwd die de gevoeligheid van het de gebiedseigenschappen bepaald voor de veranderingen in de emissievracht, zonder voor elk scenario een depositieberekening uit te voeren. Om de omvang van de emissies te kunnen bepalen is het gebied doorgerekend voor een aantal globale scenario's.

Worst case scenario

In het voortraject van de planvorming heeft de gemeente een serie uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot de ruimtelijke mogelijkheden die er aan de agrarische sector wordt geboden. Deze bepalen, afhankelijk van de plaats van een bouwvlak in het plan, tot welke omvang een bedrijf mag groeien zonder dat de ruimtelijke randvoorwaarden voor een evenwichtige groei in het gebied in gevaar komen. Deze kunnen betrekking hebben op de volgende factoren:

- De ligging van een bouwvlak in een zone met mogelijk extra beperkingen dan wel ontwikkelruimte
- Vrijstellingsbevoegdheden t.o.v. de omvang van de huidige bouwvlakken
- Wijzigingsbevoegdheden t.b.v. het vergroten van een bouwvlak

In de worstcase worden alle plan-specifieke uitgangspunten verwerkt in het model. Het resultaat van deze reken-run laat zien wat er zou gebeuren als elk bouwvlak in de gemeente volledig gebruik zou maken van de maximaal aangeboden ontwikkelruimte. Een dergelijke schaalvergroting zal nooit optreden vanwege de andere beperkende factoren op de individuele ontwikkelwensen.

Scenario 1: zonder maatregelen, met dynamiek in de sector

Het eerste globale scenario gaat uit van een ontwikkeling in de sector waarbij er geen stal maatregelen worden getroffen die verder gaan dan het besluit huisvesting. Binnen dit uitgangspunt wordt er gezocht naar een redelijk dynamiek profiel voor het gebied. Met het dynamiek-profiel wordt bedoeld de verhouding tussen het aantal stoppers, blijvers en groeiers. Vaak is de ontwikkeling van de veebezetting een belangrijke graadmeter aan de hand waarvan een dynamiek-profiel voor het gebied kan worden vastgesteld. In de provincie Utrecht, waar de stikstofverordening slechts in een zeer gering aantal ondernemers het nemen van stalmaatregelen voorschrijft, benadert dit scenario de werking van de verordening zoals die daar nu van kracht is.

Scenario 2: Inzet van het voerspoor, met dynamiek in de sector

Het tweede globale scenario is bruikbaar in gebieden met overwegend grondgebonden melkveehouderij. Het laat namelijk het effect zien van de inzet van maatregelen die gericht zijn op het verminderen van de emissies door de bedrijfsvoering integraal aan te passen. Bij dit scenario geldt dat de emissie reductie is toe te rekenen aan de bestaande en aan de nieuw te bouwen stallen omdat aanpassingen aan een voerregime in praktische zin niet goed zijn door te voeren op slechts een deel van een bedrijf.

Scenario 3: Externe saldering o.b.v. nieuwe moderne melkveestallen, met dynamiek in de sector
De Rav wordt met enige regelmaat bijgewerkt, rekening houdend met de nieuwste ontwikkelingen met betrekking tot beschikbare stalsystemen. Recent is er een stalsysteem beschikbaar gekomen voor de melkveehouderij die qua emissies de oude grupstal evenaart, en minder dan de helft van een gangbare ligboxenstal emiteert. Het bouwen van dergelijke stallen, in combinatie met het gebruik maken van elders vrijkomende ammoniak-emissies (i.c. het principe van externe saldering) ligt ten grondslag aan dit scenario

Scenario 4: Interne saldering o.b.v. nieuwe moderne melkveestallen, met dynamiek in de sector

In sommige gevallen biedt externe saldering geen soelaas en zal een beroep gedaan worden op interne saldering. Dit kan het geval zijn als een vooruitstrevende ondernemer sneller wil uitbreiden dan dat hij in staat wordt gesteld door het vrijkomen van ammoniak-emissies vanuit stoppende collega's. In dat geval kan de ondernemer besluiten de bestaande stallen af te breken en integraal te vervangen door emissie-arme stallen.

Scenario 5: Externe saldering o.b.v. stalmaatregelen in de intensieve veehouderij en de melkveehouderij

Dit scenario is in veel provincies uit het reconstructiegebied het meest voor de hand liggende omdat het aan de basis ligt van de stikstof verordeningen c.q. het vastgestelde provinciaal beleid. In elke provincie gelden andere randvoorwaarden met betrekking tot de in te zetten techniek, maar overal baseert men zich op de technieken zoals die vanuit de Rav mogelijk worden gemaakt. In de gebiedsgerichte modelleringen richt dit scenario zich naar het beleid zoals dat geldt binnen de provincie waarin de gemeente is gelegen.

Vanwege de wijze waarop wordt omgegaan met het dynamiek-profiel binnen een gemeente, in combinatie met de externe salderingsmechanismen en de inspanning tot emissie reductie die geleverd moet worden om voor externe saldering in aanmerking te kunnen komen, verifieert dit scenario of de gangbare salderingsmechanismen zullen werken binnen het plangebied.

Scenario 6: Interne saldering o.b.v. stalmaatregelen in de intensieve veehouderij en de melkveehouderij

Mocht uit de globale analyse van scenario 5 blijken dat er te weinig stoppers zijn in een plangebied om op basis van externe saldering een redelijk aandeel groeiers de kans te geven tot ontwikkeling te komen kan dit laatste scenario soelaas bieden. Voor interne saldering in de intensieve veehouderij wordt er dan uitgegaan van het bijplaatsen op bestaande stallen van luchtbehandeling met de in de desbetreffende provincie voorgeschreven reinigingsrendementen. Voor melkveehouderijen in een gebied is dit scenario gelijk aan scenario 4.

Vaststellen van het representatief scenario met daarbinnen de maximale planologische mogelijkheden die het plan voor Staphorst biedt

De eerste stap in de gebiedsgerichte modellering voor Staphorst is het vaststellen van de huidige gebiedsemisatie. Die is ongeveer 342.000 kg ammoniak per jaar. In de huidige situatie is met name sprake van veel grondgebonden veehouderij. De veebezetting is relatief hoog, ongeveer drie koeien per hectare.

In de onderstaande matrix is een samenvatting gegeven van de uitgevoerde analyse van de boven beschreven globale scenario's. Voor de drie hier relevante scenario's is weergegeven hoe de gebiedsemisatie (uitgerekend in kg NH₃/jaar) zich zou ontwikkelen in relatie tot een groei van de bestaande bebouwing, uitgaande van een dynamiek profiel van 6 % stoppers per jaar en, gedurende de totale planperiode, 10 % groeiers.

Tabel b4.1 Resultaten van de globale gebiedsgerichte emissieberekeningen (kg/jaar)

Scenario	Omvang van het te bebouwen vlak			
	Verdubbeling t.o.v. huidige gebruik	Tot aan de grens van het huidig bouwvlak	Tot 1,5 hectares (oorspronkelijk beoogde plan maximum)	Tot 2,0 hectares (= beoogde wijzigings- bevoegdheid)
Worst case	616.000	1.195.000	1.456.000	1.879.000
Scenario 1	330.000	334.000	339.000	400.000
Scenario 3	309.000	314.000	320.000	361.000
Scenario 4	238.000	244.000	249.000	287.000

Bijlage

5

Verklarende woordenlijst

Achtergronddepositie

Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.

Alternatief

Een samenhangend pakket van maatregelen die een mogelijke oplossing vormt voor het in de probleemstelling geformuleerde probleem.

Archeologie

Wetenschap van de oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Aspect

Te onderzoeken thema dat relevant wordt geacht voor het beoordelen van alternatieven.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkelingen die zouden plaatsvinden als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen.

Best beschikbare techniek

Technieken om de emissie te verlagen, bijvoorbeeld door de inzet van luchtwassers.

Bestemmingsplan

Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.

Bevoegd gezag

Overheidsorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit.

Commissie voor de m.e.r

Onafhankelijk adviesorgaan, in het leven geroepen door ministeries van VROM en LNV, die op vastgestelde momenten conform Wet milieubeheer advies uitbrengt met betrekking tot m.e.r.- procedures.

Cultuurhistorie

De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.

Decibel (dB(A))

Eenheid van geluiddruk niveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentie-afhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.

Ecologie

Wetenschap die de relaties bestudeert van levensvormen en hun omgeving.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Samenhangend stelsel van natuurkerngebieden, ontwikkelingsgebieden en verbindingzones.

Emissie

Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.

Fauna

Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Flora

Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Gebiedszonering

In de Verordening Ruimte fase 2 is een drietal gebieden aangewezen voor intensieve veehouderijen. Er wordt onderscheid gemaakt in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden.

Geluidcontour

Lijn getrokken door een aantal punten van gelijke geluidbelasting. Door contouren te berekenen is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde geluiddruk ondervindt.

Geohydrologie

Wetenschap die de directe relatie tussen hydrologie en geologische opbouw bestudeert.

Gevoelige bestemmingen

Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zonering; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.

Grondgebonden veehouderij

Een agrarisch bedrijf waarvan de bedrijfsvoering, al dan niet met beweiding, hoofdzakelijk niet in gebouwen plaatsvindt, waarbij het gebruik van agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf, zoals een melkrundveehouderijbedrijf, een akkerbouwbedrijf, een productiegerichte paardenhouderij, een biologisch veehouderijbedrijf, waarbij dieren worden gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van de biologische productiemethoden, en naar aard daarmee gelijk te stellen agrarische bedrijven.

Initiatiefnemer

Rechtspersoon die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.

Intensieve veehouderijen

Een agrarisch bedrijf met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering in de vorm van het houden van dieren, zoals een rundveemesterij (exclusief vetweiderij), een varkens-, vleeskalver-, pluimvee- of pelsdierhouderij, of een combinatie van deze bedrijfstvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen met (nagenoeg) geen weidegang.

Instandhoudingsdoelstellingen

Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzings-besluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.

Kritische depositiewaarde

Dit is de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Alternatief voor de voorgenomen activiteit, opgesteld vanuit de doelstelling zo min mogelijk schade aan het milieu toe te brengen, respectievelijk zoveel mogelijk verbetering te realiseren, uitgaande van de gegeven doelstelling.

MER

Milieueffectrapport (het fysieke rapport).

m.e.r.

Milieueffectrapportage (de procedure).

Mitigerende maatregelen

Verzachtende maatregelen, waardoor het effect positiever wordt.

Natura 2000

Een Europees beschermd netwerk van waardevolle natuurgebieden.

Niet-grondgebonden agrarisch bedrijf

Een agrarisch bedrijf waarvan de bedrijfsvoering hoofdzakelijk in gebouwen plaatsvindt, en dat als zodanig niet afhankelijk is van agrarische gronden als productiemiddel, zoals een intensief kwekerijbedrijf of een intensief veehouderijbedrijf.

NO_x

Stikstofoxiden.

NO₂

Stikstofdioxide.

Paardenhouderij

Het houden van paarden en pony's ten behoeve van het gebruik van deze dieren, zoals ten behoeve van pensionstallen, wedstrijdinstallen, verhuurbedrijven en rij scholen.

Plangebied

Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.

PM₁₀

Fijnstof.

Richtlijnen

De richtlijnen zijn bedoeld om specifiek richting te geven aan de inhoud van een op te stellen milieueffectrapport.

Saldering

Interne saldering biedt een ondernemer de mogelijkheid om de emissie uit één of enkele van zijn stallen die nog níet voldoen aan de IPPC-norm, te compenseren met vergaande emissiebeperkende maatregelen in één of meerdere andere stallen.

Significant negatieve effecten

Negatieve effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000-gebieden niet worden gehaald. Bij negatieve effecten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen nog worden gehaald.

Startnotitie

Startdocument van de milieueffectrapportage waarin beschreven staat welke activiteit(en) een initiatiefnemer uit wil voeren.

Stikstofdepositie

Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond

Studiegebied

Het gebied tot waar de milieugevolgen ten gevolge van de aanleg van de voorgenomen activiteit reiken.

Toetsingsadvies

Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het MER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.

µg/m³

Microgram per kubieke meter.

Vegetatie

Samenhangend geheel van in een gebied voorkomende plantensoorten.

Verkeersafwikkeling

Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.

Verkeersintensiteit

Aantal voertuigen dat per etmaal een bepaald punt op een wegverbinding passeert.

Vigerend beleid

Beleed dat door een overheid is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Voorgenomen activiteit

Ontwikkelingsplan / activiteit dat de initiatiefnemer uit wil voeren.

Voorkeursalternatief

De wijze waarop de initiatiefnemer de voorgenomen activiteit wenst uit te voeren.

Waterkwaliteit

Chemische samenstelling van water.

Waterkwantiteit

De hoeveelheid water betreffend.

Watersysteem

Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.

Bijlage

6

**Beschrijving Natura2000-gebieden en
Beschermd Natuurmonumenten**

Natura 2000-gebieden

De Wieden

Het gebied 'Wieden' is een uitgestrekt laagveenmoeras met meren en kanalen met daartussen natte graslanden, natte heiden, trilvenen, galiganmoerassen, rietland en moerasbos. Een groot deel van het gebied bestaat uit uitgeveende petgaten. Door vervening, met bredere petgaten, zijn de grote meren ontstaan. Het Giethoornse- en Duingermeer zijn natuurlijke meren. (Ministerie van EL&I, 2012)

Tabel b6.1 Instandhoudingsdoelstellingen De Wieden (Ministerie van EL&I, 2012).

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '- -' = zeer ongunstig, '- ' = matig ongunstig.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling, '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling.

Habitattypen		Doelstelling		
		SVI Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit
H3140	Kranswierwateren	--	>	>
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	=
H6410	Blauwgraslanden	--	=	>
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	=
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=
H7210	*Galigaanmoerassen	-	>	>
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	>

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
H1060	Grote vuurvliinder	--	>	>	>
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=
H1393	Geel schorpioenmos	--	>	>	>
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=

Broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal vogels	aantal paren
A017	Aalscholver	+	=	=		1000
A021	Roerdomp	--	=	=		30
A029	Purperreiger	--	=	=		50
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=		20
A119	Porseleinhoen	--	=	=		20
A122	Kwartelkoning	-	>	>		20
A153	Watersnip	--	=	=		120
A197	Zwarte Stern	--	=	=		200
A275	Paapje	--	>	>		5
A292	Snor	--	>	>		100
A295	Rietzanger	-	=	=		3000
A298	Grote karekiet	--	>	>		20

Niet-Broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal vogels	aantal paren
A005	Fuut	-	=	=	110	
A017	Aalscholver	+	=	=		
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	8	
A041	Kolgans	+	= (<)	=	3800	
A043	Grauwe Gans	+	= (<)	=	1100	
A050	Smient	+	=	=	500	
A051	Krakeend	+	=	=	150	
A059	Tafeleend	--	=	=	210	
A061	Kuifeend	-	=	=	430	
A068	Nonnetje	-	=	=	30	
A070	Grote Zaagbek	--	=	=	20	
A094	Visarend	+	=	=	2	

Olde Maten & Veerslootslanden

Dit gebied omvat de laatst bewaard gebleven restanten van onbemeste blauwgraslanden in het Nederlandse laagveengebied. Het uitgebreide slotenpatroon in het gebied is een van de belangrijkste leefgebieden van de grote modderkruiepr in ons land. (Ministerie van EL&I, 2012)

Tabel b6.2 Instandhoudingsdoelstellingen Olde Maten & Veerslootslanden (Ministerie van EL&I, 2012).

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig, '+' = gunstig.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling, '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling.

Habitattypen		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	=	=
H6410	Blauwgraslanden	--	=	>
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	>

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie.
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=

Uiterwaarden IJssel

De uiterwaarden IJssel omvatten het merendeel van de buitendijkse delen van het rivierengebied van de IJssel; de hoofdstroom zelf is niet in het rictlijngebied meegenomen. De uiterwaarden van de IJssel zijn van belang voor habitattypen zoals kievitsbloemhooilanden, glanshaverhooilanden en hardhoutooibos, maar ook voor rivierfonteinkruid en menig (water)vogelsoort. (Ministerie van EL&I, 2012)

Tabel b6.3 Instandhoudingsdoelstellingen Uiterwaarden IJssel (Ministerie van EL&I, 2012).

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig, '+' = gunstig

'=(<) = ontwerpbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling, '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling.

Habitattypen		SVI	Doelstelling		
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>	
<i>H3150</i>	<i>Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden</i>	-	>	>	
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	-	>	=	
H3270	Slikkige rivieroever	-	>	>	
<i>H3270</i>	<i>Slikkige rivieroever</i>	-	>	>	
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	>	>	
<i>H6120</i>	<i>*Stroomdalgraslanden</i>	--	>	>	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=	
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	>	>	
H6510A	Glanshaver- en vossenstaartheuvels (glanshaver)	-	>	>	
H6510B	Glanshaver- en vossenstaartheuvels (grote vossenstaart)	--	>	>	
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	=	=	
<i>H91E0A</i>	<i>*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)</i>	-	>	>	
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	--	>	>	
H91F0	Droge hardhoutoibossen	--	>	>	
<i>H91F0</i>	<i>Droge hardhoutoibossen</i>	--	>	>	
Habitatsorten		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Doelstelling
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	populatie.
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	>	>	>
<i>H1145</i>	<i>Grote modderkruiper</i>	-	>	>	>
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>
<i>H1166</i>	<i>Kamsalamander</i>	-	>	>	>
H1337	Bever	-	>	>	>

Broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal paren
A017	Aalscholver	+	=	=	280
A119	Porseleinhoen	--	>	>	20
A122	Kwartelkoning	-	>	>	60
A197	Zwarte Stern	--	=	=	50
A229	IJsvogel	+	=	=	10

Niet-broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal vogels
A005	Fuut	-	=	=	220
A017	Aalscholver	+	=	=	550
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	70
A038	Wilde Zwaan	-	=	=	30
A041	Kolgans	+	= (<)	=	16700
A043	Grauwe Gans	+	= (<)	=	2600
A050	Smient	+	= (<)	=	8300
A051	Krakeend	+	=	=	100
A052	Wintertaling	-	=	=	380
A053	Wilde eend	+	=	=	2600
A054	Pijlstaart	-	=	=	50
A056	Slobeend	+	=	=	90
A059	Tafeleend	--	=	=	450
A061	Kuifeend	-	=	=	690
A068	Nonnetje	-	=	=	20
A125	Meerkoet	-	=	=	3600
A130	Scholekster	--	=	=	210
A142	Kievit	-	=	=	3400
A156	Grutto	--	=	=	490
A160	Wulp	+	=	=	230
A162	Tureluur	-	=	=	30

Zwarte Water en Vecht

De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt naar het Zwarte Water. De uiterwaarden bestaan uit buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken, rivierduinen en hakhoutbosjes voorkomen. . (Ministerie van EL&I, 2012)

Tabel b6.4 Instandhoudingsdoelstellingen Zwarte Water en Vecht (Ministerie van EL&I, 2012).

Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig,

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling, '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling.

Habitattypen		SVI	Doelstelling	Doelstelling
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	=
H91F0	Droge hardhoutoibossen	--	>	>

Habitatsoorten		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Doelstelling
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	populatie.
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=

Broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal paren
A021	Roerdomp	--	>	>	1
A119	Porseleinhoen	--	=	=	10
A122	Kwartelkoning	-	=	=	5
A197	Zwarte Stern	--	>	>	60
A298	Grote karekiet	--	>	>	2

Niet-broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal vogels
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	4
A041	Kolgans	+	= (<)	=	2100
A050	Smient	+	= (<)	=	570
A054	Pijlstaart	-	=	=	20
A056	Slobeend	+	=	=	10
A125	Meerkoet	-	=	=	320
A156	Grutto	--	=	=	80

Zwarte meer

Het Zwarte Meer is een groot, ondiep randmeer dat grotendeels bestaat uit open water met lokaal watervegetaties van voedselrijke milieus. Aan de zuidkant ligt een groot rietmoeras, in het oostelijk deel een kunstmatig eiland (het Vogeleiland) en enkele restanten van biezenvelden. Op 23 december 2009 is dit gebied definitief aangewezen als Natura2000-gebied. Daarmee vervalt de status van het hierbinnen gelegen Beschermd Natuurmonument 'Zwarte meer'. (Ministerie van EL&I, 2012)

Tabel b6.5 Instandhoudingsdoelstellingen Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux (Ministerie van EL&I,

2012). Legenda: SVI = Staat van Instandhouding: '--' = zeer ongunstig, '-' = matig ongunstig, '+' = gunstig,

'=>)' = ontwerpbesluit heeft 'ten gunst van' formulering.

Doelstellingen: '=' Behoudsdoelstelling, '>' Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling.

Habitattypen		SVI	Doelstelling	
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	>

Habitatsoorten		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Doelstelling
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	populatie.
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	= (>)	= (>)	=
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=

Broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal paren
A021	Roerdomp	--	>	>	
A029	Purperreiger	--	>	>	
A119	Porseleinhoen	--	>	>	
A292	Snor	--	>	>	
A295	Rietzanger	-	=	=	
A298	Grote karekiet	--	>	>	

Niet-broedvogels		SVI	Doelstelling	Doelstelling	Draagkracht
		Landelijk	Oppervlakte	Kwaliteit	aantal vogels
A005	Fuut	-	=	=	170
A017	Aalscholver	+	=	=	330
A034	Lepelaar	+	=	=	3
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	2
A039b	Toendrarietgans	+	=	=	
A041	Kolgans	+	=	=	740
A043	Grauwe Gans	+	=	=	630
A050	Smient	+	=	=	1300
A051	Krakeend	+	=	=	90
A052	Wintertaling	-	=	=	470
A054	Pijlstaart	-	=	=	10
A056	Slobeend	+	=	=	10
A059	Tafeleend	--	=	=	240
A061	Kuifeend	-	=	=	1700

A125	Meerkoet	-	=	=	1800
A156	Grutto	--	=	=	
A197	Zwarte Stern	--	=	=	10

Beschermde natuurmonumenten

In ruime omgeving van het plangebied zijn naast Natura2000-gebieden ook Beschermde natuurmonumenten gelegen. Een deel van deze gebieden overlappen met de aangewezen Natura2000-gebieden. Omdat de Natura2000-gebieden waarbinnen deze Beschermde natuurmonumenten zijn gelegen nog niet officieel zijn aangewezen (zie beschrijving hierboven), dient voor deze gebieden apart te worden getoetst.

Kievitsbloemterreinen Overijsselse Vecht, Zwarte Water en Hasselt Zwolle

Deze gebieden maken deel uit van het Natura2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Omdat dit Natura2000-gebied nog niet definitief is aangewezen, dient ook aan de 'oude doelen' van deze Beschermde Natuurmonumenten te worden getoetst. (Ministerie van EL&I, 2012)

De 'oude doelen' van de Kievitsbloemterreinen Overijsselse Vecht, Zwarte Water en Hasselt Zwolle zijn:

- Verscheidenheid aan levensgemeenschappen en plantengemeenschappen
- Het voorkomen van de Kievitsbloem
- Het belang als broedgebied voor talrijke weide- en watervogels
- Natuurschoon door verweving van natuur en cultuur en afwisseling van landschap

IJssel uiterwaarden

Het staatsnatuurmonument 'IJsseluiterwaarden' is circa 615 hectare groot en maakt deel uit van het totale uiterwaardencomplex aan weerszijden van de IJssel tussen Deventer en Kampen. Het gebied overlapt met het Natura2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel', dat nog niet definitief is aangewezen. (Ministerie van EL&I, 2012) Daarom dient voor de 'oude doelen' van dit Beschermde Natuurmonument aanvullend te worden getoetst.

De 'oude doelen' van het Beschermde Natuurmonument 'IJsseluiterwaarden' zijn:

- Het voorkomen van beschermde plantensoorten en -gemeenschappen
- De grote diversiteit aan broedvogels, met name moeras- en rietvogels en kritische weidevogels
- Natuurschoon door afwisseling in het landschap in reliëf en vochtigheid

Tabellen Flora en Faunawet

Tabel b6.6 Zwaarder beschermde soorten en vogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, die kunnen voorkomen in het agrarisch buitengebied.

Legenda: Ff-wet = Flora- en faunawet. HR = Habitatrichtlijn. VR = Vogelrichtlijn. Bronnen:

(Naturalis 1999-2010; Floron, 2011; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Broekhuizen et al. 1992; Limpens et al. 1997).

Agrarisch gebied			
Soortgroep	Soortnaam	Bescherming	
Vaatplanten	Gele helmbloem	Ff-wet	Tabel 2
	Steenbreekvaren	Ff-wet	Tabel 2
	Tongvaren	Ff-wet	Tabel 2
	Wilde kievitsbloem	Ff-wet	Tabel 2
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter	Ff-wet	Tabel 3
	Das	Ff-wet	Tabel 3
	Eekhoorn	Ff-wet	Tabel 2
	Steenmarter	Ff-wet	Tabel 2
Vleermuizen	Baardvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Franjestaart	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gewone dwergvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gewone grootoorvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Kleine dwergvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Laatvlieger	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Meervleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Ruige dwergvleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Tweekleurige vleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Watervleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)	Rosse vleermuis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Buizerd	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Gierzwaluw	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Huismus	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Kerkuil	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Ooievaar	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Ransuil	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Roek	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
Steenuil	Ff-wet en VR	Cat. 1-4	
Reptielen	Ringslang	Ff-wet	Tabel 3
Amfibieën	Kamsalamander	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Poelkikker	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Rugstreepad	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
Vissen	Bittervoorn	Ff-wet	Tabel 3
	Grote modderkruiper	Ff-wet	Tabel 3
	Kleine modderkruiper	Ff-wet	Tabel 2
Kevers	Gestreepte waterroofkever	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV

Tabel b6.7 In omgeving voorkomende zwaarder beschermde soorten en vogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, die met name zijn gebonden aan bos- en natuurgebied.

Legenda: Ff-wet = Flora- en faunawet. HR = Habitatrichtlijn. VR = Vogelrichtlijn. Bronnen:

(Naturalis 1999-2010; Floron, 2011; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Broekhuizen et al. 1992; Limpens et al. 1997).

Bos- en natuurgebieden			
Soortgroep	Soortnaam	Bescherming	
Vaatplanten	Brede orchis en rietorchis	Ff-wet	Tabel 2
	Groenknolorchis	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gevlekte orchis	Ff-wet	Tabel 2
	Parnassia	Ff-wet	Tabel 2
	Spaanse ruiter	Ff-wet	Tabel 2
	Veenmosorchis	Ff-wet	Tabel 2
	Welriekende nachtorchis	Ff-wet	Tabel 2
	Jeneverbes	Ff-wet	Tabel 2
	Kleine zonnedauw	Ff-wet	Tabel 2
	Klokjesgentiaan	Ff-wet	Tabel 2
	Moeraswespenorchis	Ff-wet	Tabel 2
	Ronde zonnedauw	Ff-wet	Tabel 2
	Vleeskleurige orchis	Ff-wet	Tabel 2
	Waterdriblad	Ff-wet	Tabel 2
	Wilde gagele	Ff-wet	Tabel 2
	Grondgebonden zoogdieren	Otter	Ff-wet en HR
Waterspitsmuis		Ff-wet	Tabel 3
Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)	Boomvalk	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Grote gele kwikstaart	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Havik	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Slechtvalk	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Sperwer	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
	Wespendief	Ff-wet en VR	Cat. 1-4
Reptielen	Adder	Ff-wet	Tabel 3
	Hazelworm	Ff-wet	Tabel 3
	Levendbarende hagedis	Ff-wet	Tabel 2
Amfibieën	Heikikker	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Boomkikker	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
Vissen	Knoflookpad	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Rivierdonderpad	Ff-wet	Tabel 2
Dagvlinders	Heideblauwtje	Ff-wet	Tabel 3
	Grote vuurvliinder	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
Libellen	Sierlijke witsnuitlibel	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Gevlekte witsnuitlibel	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Groene glazenmaker	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV
	Noordse winterjuffer	Ff-wet en HR	Tabel 3 en Bijlage IV

Bijlage

6

Kaart natuurdoeltypen in Natura2000-gebied
'Olde Maten & Veerslootlanden'

PM

